РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование

(Обн., ДВ, бр. 79 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 98 и 105 от 2016 г., бр. 58 и 99 от 2017 г., бр. 24, 92 и 108 от 2018 г., бр. 24, 42, 100 и 101 от 2019 г. и бр. 17 от 2020 г.)

§ 1. В чл. 8, ал. 1 думите „5-годишна възраст“ се заменят с „4-годишна възраст“.

§ 2. Член 56 се изменя така:

„Чл. 56. (1) Предучилищното образование се осъществява от детските градини.

(2) Задължителното предучилищно образование, освен от детските градини, може да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това, при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, а за децата на 4-годишна възраст – само когато в населеното място няма детска градина.

(3) По решение на кмета на общината задължителното предучилищно образование се осъществява само от детски градини.“

§ 3. Създава се чл. 115а:

„Чл. 115а. (1) Когато поради извънредни обстоятелства присъственият образователен процес в училището е преустановен, както и в случаите по чл. 105, ал. 1, 3 и 5, след заповед на министъра на образованието и науката обучението на учениците, записани в дневна, вечерна, задочна, индивидуална и комбинирана форма на обучение и в дуална система на обучение, се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии.

(2) В иновативни училища като елемент на иновация по отношение на организацията, свързана с подобряване на качеството и с повишаване на резултатите от обучението, се допуска присъственото обучение в училището за учениците от V до XII клас в дневна, вечерна, комбинирана или задочна форма, както и по чл. 108, ал. 5, т. 1 да бъде съчетано със синхронно обучение от разстояние в електронна среда, но за не повече от 20 на сто от задължителните и/или избираемите учебни часове по един или повече учебни предмети, за които това е приложимо.

(3) По избор на ученика при условията на чл. 12, ал. 2 и след заповед на директора на училището, при наличие на необходимите технически и технологични средства, обучение от разстояние в електронна среда за не повече от 30 учебни дни може да се осъществява и за ученик, записан в дневна, вечерна, задочна, индивидуална или комбинирана форма на обучение, както и в дуална система на обучение, който по здравословни или други уважителни причини, удостоверени с документ, не може да посещава училище.

(4) Обучението от разстояние в електронна среда включва дистанционни учебни часове, самоподготовка, текуща обратна връзка за резултатите от обучението и оценяване.

(5) Обучението от разстояние в електронна среда се извършва от учителите в рамките на уговорената продължителност на работното им време, като изпълнението на нормата преподавателска работа се урежда в държавния образователен стандарт за нормирането и заплащането на труда."

§ 4. В чл. 116, ал. 1 след думите „както и" се добавя „обучението от разстояние в електронна среда и".

§ 5. В чл. 177 се правят следните допълнения:

1. В ал. 2, изречение второ накрая се поставя запетая и се добавя „а при необходимост от разширяване на общата и допълнителната подкрепа, която се осигурява в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, и в зависимост от спецификата на дейностите – и в електронна среда от разстояние чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии".

2. Създават се ал. 3-5:

„(3) Когато поради извънредни обстоятелства присъственият образователен процес в училището е преустановен, както и в случаите по чл. 105, ал. 1, 3 и 5, след заповед на министъра на образованието и науката

подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в зависимост от спецификата си се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда.

(4) Подкрепата за личностно развитие може да се осъществява в електронна среда от разстояние и в случаите по чл. 115а, ал. 3, при условията на чл. 12, ал. 2 и след заповед на директора на институцията.

(5) Подкрепата за личностно развитие в електронна среда от разстояние се извършва от педагогическите специалисти в рамките на уговорената продължителност на работното им време."

§ 6. В чл. 283 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) създава се нова т. 10:

„10. подпомагане на заплащането на дължими от родителите такси за ползване на детски градини;"

б) досегашната т. 10 става т. 11.

2. В ал. 7 думите „дейностите по ал. 1, т. 5, 6 и 10" се заменят с „дейностите по ал. 1, т. 5, 6 и 11".

3. В ал. 8 след думите „Условията и редът за" се добавя „предоставяне и".

4. Създават се ал. 9 и 10:

„(9) Държавата подпомага заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите, които получават социални помощи и/или месечни семейни помощи за деца по реда на Закона за социално подпомагане или на Закона за семейните помощи за деца. Средствата от държавния бюджет за подпомагане на заплащането на дължими от родителите такси за ползване на детски градини се предоставят по бюджета на съответната община – за общински детски градини или по бюджета на съответния първостепенен разпоредител с бюджет – за държавни детски градини. С размера на предоставените от държавния бюджет средства се компенсира размерът на непостъпилите приходи от дължими от родителите такси за ползване на общински или държавни детски градини по бюджета на съответния първостепенен разпоредител с бюджет.

(10) Условията и редът за подпомагане на заплащането и за разпределение на средствата по ал. 9 се определят с акт на Министерския съвет."

§ 7. В чл. 304 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) При закриване на държавно или общинско училище, детска градина или център за подкрепа на личностно развитие имотите и вещите по ал. 1 преминават в собственост на училището, детската градина или центъра за подкрепа на личностно развитие, определени за правоприемник на имуществото по чл. 322, ал. 1, т. 4."

§ 8. В чл. 308 се създава ал. 4:

„(4) Директорът и заместник-директорите на училището, детската градина или центъра за подкрепа за личностно развитие не може да бъдат членове на органите за управление на настоятелството, докато заемат съответната длъжност, но може да участват в заседанията им със съвещателен глас."

§ 9. В чл. 309 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 1:

„(1) Основна цел на настоятелствата е подпомагане, подкрепа и съдействие за развитие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие."

2. Досегашният текст става ал. 2.

§ 10. В глава седемнадесета се създават чл. 309а, 309б и 309в:

„Чл. 309а. Настоятелствата може да разходват приходите от имуществото си, включително приходите от земеделски земи, само за дейности, насочени към постигане на основната си цел по чл. 309, ал. 1, и в полза на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

Чл. 309б. (1) Министърът на образованието и науката и упълномощени от него длъжностни лица, както и регионалните управления на образованието осъществяват контрол върху настоятелствата за спазване на разпоредбите на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

(2) Органите по ал. 1 извършват проверки върху дейността на настоятелствата и имат право:

1. на свободен достъп до всички дейности и до всички документи на настоятелството;

2. да изискват в определени от тях срокове справки, заверени копия от документи и друга информация във връзка с извършването на проверките, включително на електронен носител.

(3) Органите за управление и всички служители на настоятелството са длъжни да оказват съдействие на органите по ал. 1 при осъществяване на правомощията им и да осигуряват подходящи помещения и технически средства за извършване на проверките.

(4) При констатирани нарушения органите по ал. 1 дават задължителни указания за отстраняването им.

Чл. 309в. (1) Имуществото, останало след удовлетворението на кредиторите при ликвидация на настоятелството, се предоставя при условията на чл. 44, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел на детската градина, на училището или на центъра за подкрепа за личностно развитие, а в случаите по чл. 306, ал. 3 – на детската градина, на училището или съответно на центъра за подкрепа за личностно развитие, определени от министъра на образованието и науката, след съгласуване с началника на съответното регионално управление на образованието.

(2) В случаите по ал. 1, ако детската градина, училището или центърът за подкрепа за личностно развитие са преобразувани, имуществото на настоятелството се предоставя на детската градина, на училището, съответно на центъра за подкрепа за личностно развитие – правоприемник, а в случаите на разделяне – на правоприемника, определен от министъра на образованието и науката, след съгласуване с началника на съответното регионално управление на образованието.

(3) В случаите по ал. 1, ако детската градина, училището или центърът за подкрепа за личностно развитие са закрити, имуществото на настоятелството се предоставя на детската градина, на училището или на центъра за подкрепа за личностно развитие – правоприемник на имуществото по чл. 322, ал. 1, т. 4, или ако няма такъв – на детска градина, на училище или съответно на център за подкрепа за личностно развитие, определен от министъра на образованието и науката, след съгласуване с началника на съответното регионално управление на образованието.“

§ 11. В чл. 322, ал. 1, т. 4 след думата „имуществото“ се поставя запетая и се добавя „както и определяне на детска градина, училище, съответно център за подкрепа на личностно развитие - правоприемник на имуществото – собственост на закритата детска градина, училище или център за подкрепа за личностно развитие“.

§ 12. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните допълнения:

1. Създава се нова т. 10:

„10. „Извършване на подкрепа за личностно развитие в електронна среда от разстояние“ е извършването на някоя от дейностите за подкрепа за личностно развитие чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии, тъй като педагогическият специалист и децата или учениците не се намират физически на едно и също място.“

2. Досегашната т. 10 става т. 11.

3. Досегашната т. 11 става т. 12 и в нея в изречение второ след думата „присъствени“ се поставя запетая и се добавя „в т.ч. в синхронно обучение в електронна среда от разстояние“.

4. Досегашните т. 12-15 стават съответно т. 13-16.

5. Създава се нова т. 17:

„17. „Обучение в електронна среда от разстояние“ е обучение, което се осъществява чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии, тъй като обучаващият и обучаемите не се намират физически на едно и също място.“

5. Досегашните т. 16-26 стават съответно т. 18-28.

6. Създават се нови т. 29 и 30:

„29. „Синхронно обучение в електронна среда от разстояние“ е обучение в електронна среда от разстояние, при което обучаващият и обучаемите взаимодействат в реално време, едновременно, присъствено, чрез визуален контакт през електронна платформа.

30. „Синхронно извършване на подкрепа за личностно развитие в електронна среда от разстояние“ е извършване на подкрепа за личностно развитие в електронна среда от разстояние, при което педагогическият специалист и децата или учениците взаимодействат в реално време, едновременно, присъствено, чрез визуален контакт през електронна платформа.“

7. Досегашните т. 27-31 стават съответно т. 31-35.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 13. В срок до началото на учебната 2023/2024 година общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование по чл. 8, ал. 1 на децата на 4-годишна възраст в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му.

§ 14. В срока по § 13 разпоредбата на чл. 8, ал. 1 се прилага за децата, които навършват 4-годишна възраст в съответната календарна година, само в населените места и общините, които са осигурили условията за осъществяване на задължителното предучилищно образование в съответствие с изискванията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, след решение на съответния общински съвет, при съгласуване с мнението на родителите или настойниците им и с възможност за максимално включване в задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст.

Законът е приет от 44-ото Народно събрание на ..... 2020 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цвета Караянчева)

МОТИВИ
към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование

Причини, които налагат предлаганите промени:

Въвеждането на задължително предучилищно образование и за децата, навършили 4 години, е сред приоритетите на правителството, отразен в Програмата за управление на правителството в периода 2017-2021 г. Във връзка с това увеличаването на обхвата в предучилищното образование и повишаването на неговото качество е приоритетна политика на Министерството на образованието и науката, с оглед на огромната важност на предучилищното образование за просперитета на личността и обществото.

Предвиждането на мярката е в отговор на множество вътрешни и международни изследвания, които показват, че по-ранното обхващане на децата в предучилищна възраст е ключово за тяхното развитие, като повечето време, прекарано в детската градина, допринася за по-успешното справяне впоследствие в училище. Според Програмата за международно оценяване на учениците PISA децата, които са били в детска градина повече от две години, придобиват необходимите компетентности и показват по-добри резултати от децата, които не са обхванати в задължителното предучилищно образование. Децата, които растат в среда на ниско образовани родители, а езикът, който говорят в семейството, не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини. В повечето случаи на входа на първи клас тези деца са натрупали значителни дефицити, които не могат да се компенсират от училищата, и в етапа на V – VI клас отпадат от системата на училищното образование.

В Обзора на образованието и обучението за 2019 г., изготвен от Европейската комисия, се посочва, че участието в образование и грижите в ранна детска възраст продължава в България да бъде слабо, което възпрепятства ранното придобиване на познавателни и социално-емоционални умения. Доброто качество на образованието и грижите в ранна детска възраст е от съществено значение за развитието на ключови компетенции. От 2014 г. насам в България процентът на участие за деца на възраст от 4 години до задължителната училищна възраст намалява. Последните налични данни показват равнище на записване 83,9 на сто, което е значително по-ниско от средната стойност за ЕС - 95,4 на сто.

Въпреки усилията на Министерството на образованието и науката преждевременното напускане на училище продължава да бъде проблем. През 2018 г. делът на лицата, преждевременно напускащи системата за образование и обучение, е 12,7 на сто, което все още надвишава националната цел на България по стратегията „Европа 2020“ от 11 на сто и средната стойност за ЕС от 10,6 на сто.

Неравностойното социално-икономическо положение все още е ключов фактор за ниското равнище на умения и ниските образователни резултати в контекста на значителни несъответствия между търсените и предлаганите умения, както и на техния недостиг. Въпреки че се изпълняват редица мерки за подобряване на качеството и равенството в образователния подход, съществуващите данни показват, че са налице важни пропуски в придобиването на основни и цифрови умения. В данните от PISA за 2015 г. се посочва, че около 40 на сто от подрастващите в България не притежават основни компетентности в областта на четенето, математиката или науката, като процентът на ниски резултати е над 60 на сто сред учениците в неравностойно положение (ОИСР, 2016 г).

Мярката е отговор и на посочените в Обзора на образованието и обучението за 2019 г. предизвикателства, както и на Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението, според която очакваният минимум към държавите членки е: „до 2020 г. най-малко 95 % от децата на възраст между 4 години и възрастта за започване на задължително начално образование следва да участват в образованието в ранна детска възраст”, а по този показател България се нарежда сред последните в ЕС.

Предвижданата промяна е в съответствие и с една от целите за устойчиво развитие (4.2) на Организацията на обединените нации, според която до 2030 г. всички момичета и момчета трябва да имат достъп до качествени възможности за развитие и грижи в ранна детска възраст и предучилищно образование.

Висококачествените образование и грижи в ранна детска възраст са много ползотворни в краткосрочен и в дългосрочен план както за отделната личност, така и за обществото в по-широк смисъл. Международни изследвания показват, че инвестирането в образование в ранна детска възраст е публичен разход с най-висока норма на възвръщаемост.

Предложените промени в Закона за предучилищното и училищното образование са съобразени и с развитието на детето в тази възраст. В периода на четвъртата година от живота му се подобряват функциите на преднамерената, непреднамерената и работната памет. Съобразно тях четиригодишното дете се превръща в изразител на собствено съзнание, воля и целенасоченост, тъй като може да запамети случилото се през деня и да планира последващите си действия. Появилата се способност за автономия (самостоятелност, независимост) го стимулира за търсене и откриване на логически връзки и отношения в социалното пространство. Тези негови инициативи са свързани с усилена речева активност и непрестанното задаване на въпроси за живата и неживата действителност. Множество от въпросите на четиригодишното дете подчертават интереса му към изясняване на причините и правилата за поведението на възрастните и отношенията между тях.

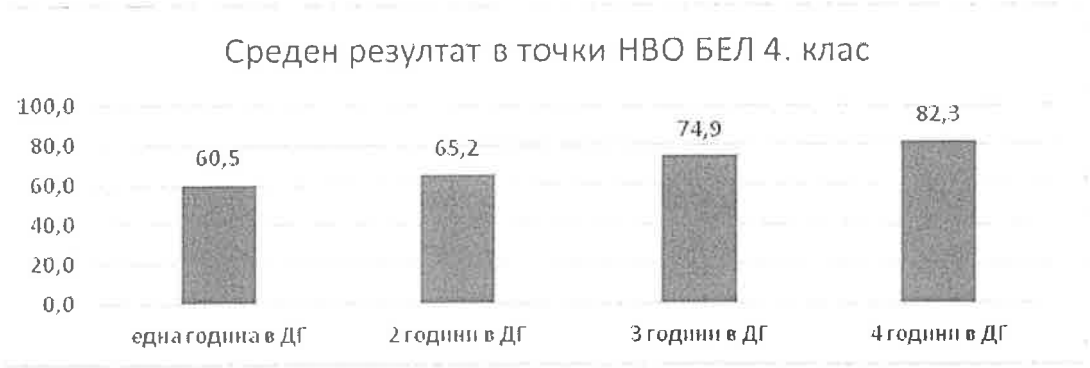
При четиригодишното дете се наблюдава силна мотивация за участие в ситуации, които актуализират съдържателно емоциите от последните няколко часа и които повторени неколкократно през деня насърчават прилагане на знанието в сходни ситуации, което означава проактивна промяна на мисленето и поведението. Затова през четвъртата година от живота е подходящо децата да се включват в ситуации, които им доставят силни преживявания и които повтарят съдържателно информацията за изучаваните обекти.

Обхващането в детска градина е ключово не само за езиковото, когнитивното, емоционалното, социалното развитие на детето, но и защото наред с обучението, възпитанието и социализацията осигурява и ежедневно отглеждане, топла и здравословна храна и контролирани хигиенни условия. В същото време това дава възможност на родителите да са активни на пазара на труда.

Оценка на въздействието от въведеното вече задължително предучилищно образование (ЗПО) за 5-годишните деца може да се търси през анализ на резултатите им като ученици в училищното образование единствено и само от националното външно оценяване (НВО) в края на IV клас, защото към момента няма реално международно изследване, в което да са участвали тези ученици. В международното изследване PISA те ще бъдат обхванати едва в цикъла през 2021 г.

В НВО са обхванати два випуска четвъртокласници, които са подлежали на двугодишно ЗПО – в края на 2017-2018 година и в края на 2018-2019 година. То е

проведено чрез изпити по четири учебни предмета – български език и литература (БЕЛ), математика, човекът и природата и човекът и обществото, но предвид основополагащото значение на уменията за четене, разбиране, използване и създаване на текст по-долу са представени обобщените резултати на учениците от изпита по БЕЛ в зависимост от годините посещение на детска градина.

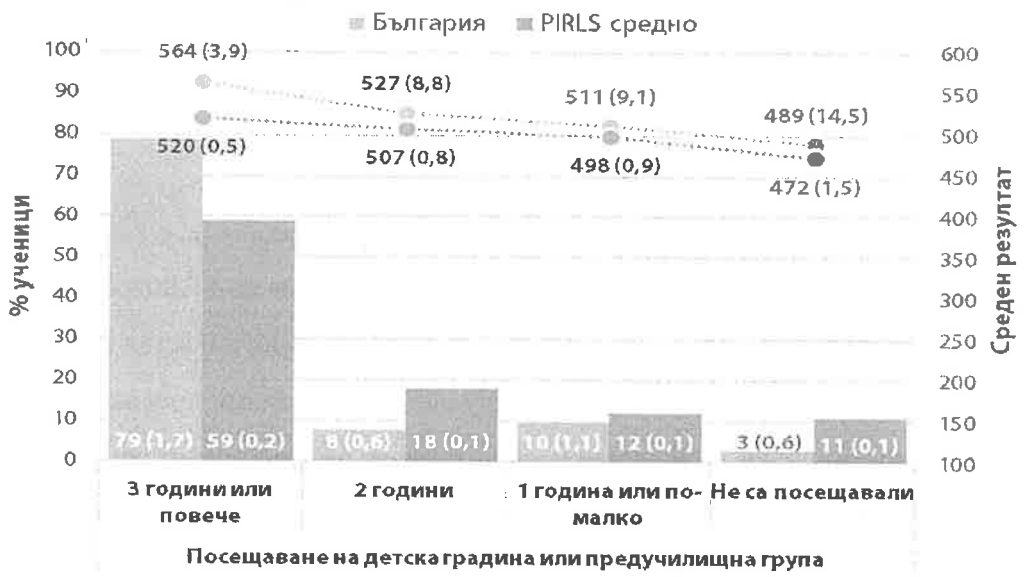

Графиката показва ясна зависимост между броя на годините, в които децата са били обхванати в предучилищно образование, и резултатите по БЕЛ от НВО в края на IV клас. С всяка година повече посещаване на детска градина нараства и броят точки, получени на изпита по български език – между една и две години посещение този брой е с близо 5 точки по-голям, между две и три – с близо 10 точки по-голям, между три и четири години посещение – със 7,4 точки по-голям, а общо за целия период нараства с близо 22 точки. И още нещо, което е от значение – най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните.

От друга страна, следва да се отчете, че учениците, които живеят в общини, въвели ЗПО за 5-годишните още през 2010 г., са обхванати в международното изследване на уменията по четене PIRLS 2016 на учениците от IV клас.

В доклада за България в т. 4.2 от *глава 4: „Фактори, влияещи върху постиженията по четене на учениците от 4. клас"* се коментира ролята на посещаването на детска градина или на предучилищна група върху резултатите по четене на попадналите в извадката на изследването четвъртокласници:

„Посещаването на детска градина има ключова роля за личностното изграждане на подрастващите, като развива техните социални и практически умения. Посещаването на предучилищна група освен социализацията на децата дава възможност и за допълнителна подкрепа на тези от тях, които имат липси в семейството, породени от социални, икономически или културни предпоставки. Предучилищното образование и възпитание, най-често провеждано в детските градини, се стреми да подготви децата за училище, като намали или напълно отстрани липсите в семейството, особено при социално уязвимите групи.“

Диаграмата недвусмислено показва, че предучилищното образование е определящо за постиженията в училищното образование. Колкото по-дълго време децата са посещавали детска градина или предучилищна група, толкова по-високи са постиженията им. В България постиженията на деца, посещавали детска градина 3 или повече години, са със 75 точки по-високи от тези, които не са посещавали.

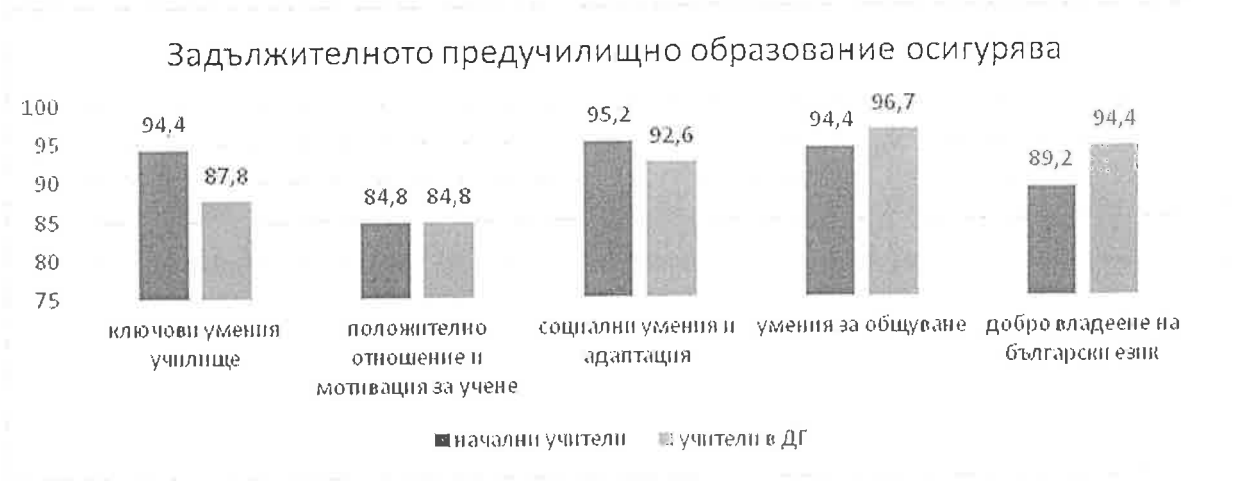
В този смисъл още по-ключово се оказва посещението на детска градина за децата, които не владеят изобщо или слабо владеят български език, защото той не се говори в семейството им, или срещат сериозни затруднения по различни причини с разбирането и използването на езика.

Министерството на образованието и науката проведе анкетно проучване относно ефективността на вече въведеното ЗПО, в което се включиха 5608 начални

учители и 5360 учители в детски градини. Ползите от включването в задължително предучилищно образование са за всички деца:

- и за децата, които в семейството си не говорят на български език,
- и за онези, за които детската градина ще осигури сигурна и здравословна среда и топла храна,
- и за онези, които в общуването с връстниците си ще развият социални умения,
- и за онези, които се нуждаят от допълнителна подкрепа за преодоляване на обучителни затруднения,
- но и за онези, които в игрите ще открият и развият таланта и интересите си чрез участието в допълнителни дейности,
- и за онези, които умствено изпреварват връстниците си, но имат нужда да развият емоционална си интелигентност.

Това ясно е отчетено в анкетите и от началните учители, и от учителите в детските градини.

Обхващането в детска градина е ключово не само за езиковото, когнитивното, емоционалното, социалното развитие на детето. Това се потвърждава и от резултатите с анкета от 5608 начални учители, огромният процент от които – 91,4 на сто, са категорични, че децата посещавали подготвителни групи, имат по-висока степен на готовност за училище – по-общителни са, справят се по-добре в училище, демонстрират по-устойчиво внимание и общуват със съучениците си по-ефективно и пълноценно.

По отношение на мярката за подпомагане заплащането на таксите за ползване на детски градини следва да се отбележи, че по този начин ще се стимулира включването в предучилищно образование на децата на родители, които са в неблагоприятно социално положение и получават социални помощи и/или месечни семейни помощи за деца по реда на Закона за социално подпомагане или на Закона за семейните помощи за деца.

Подпомагането на родителите, които са в неблагоприятно социално положение за заплащане на дължимите от тях такси за ползване на детски градини е стъпка, насочена към преодоляването на пречките, които оказват негативно влияние върху включването на децата в предучилищното образование. Като цяло това са деца, които формират основния дял на необхванатите и преждевременно напускащите образователната система. Показателно за ефекта от тази мярка е, че ежегодно се увеличават общините, които вече са предприели действия за пълно или частично освобождаване на родителите от заплащане на такси за посещаване на детски градини, въпреки че по този начин се намалява размерът на приходната част на бюджетите им.

По отношение на промените, свързани с дейността и имуществото на настоятелствата в системата на предучилищното и училищното образование, отправна точка е текстът на чл. 306, ал. 4 от ЗПУО, според който те се създават като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност и организират дейността си при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел и в съответствие с разпоредбите на този закон, на устава или на учредителния си акт. Същата разпоредба се съдържаше и в чл. 46б на отменения Закон за народната просвета (отм., ДВ, бр. 79 от 2015 г.). Основното изискване на закона е настоятелствата да осъществяват общественополезна дейност и да подпомагат дейността на образователната институция. В практиката обаче съществуват множество случаи, при които те не изпълняват тази своя цел. Това често се изразява в използване в тяхна полза на приходите от имотите, които управляват, включително от земеделски земи, дарявани в миналото на училището от родолюбиви хора. В резултат на това настоятелствата трупат печалби, въпреки че са създадени в обществена полза, поради което се налага необходимостта от създаване на разпоредба, от която изрично и недвусмислено да става ясно, че основната тяхна цел е подпомагане, подкрепа и

съдействие за развитие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

Със законопроекта се предлага също да се въведе трайна законова уредба на обучението от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии, което успешно беше приложено по време на обявеното в страната извънредно положение и преустановения в училищата присъствен учебен процес. Обучението от разстояние в електронна среда може да се използва от училища при обявяване на грипни епидемии или други непредвидени обстоятелства, поради които компетентен орган е разпоредил преустановяване на присъствените учебни часове за учениците в дневна, вечерна, задочна, индивидуална и комбинирана и дуална форма на обучение във всички училища в определен регион или в цялата страна. Обучението от разстояние в електронна среда може да се прилага за не повече от 30 учебни дни и за ученици, които по здравословни или други уважителни причини не могат да посещават училище, а също и като елемент на иновация в организацията в иновативни училища при съответните ограничения – не повече от 20 на сто от часовете в разделите А и Б от учебния план може да се осъществяват в електронна среда от разстояние. Също така се предлага да се въведе трайна законова уредба за провеждането на дейности за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии.

С предлаганите промени се цели:

- да се улесни достъпът до образование, като се премахнат бариерите и се подпомогне преодоляването на неравенствата;
- да се насърчи приобщаването и да се предотврати социалното изключване, а впоследствие и отпадането на деца от уязвимите групи, като им се осигури подкрепа за преодоляване на обучителните затруднения чрез ранно идентифициране на потребностите;
- да се предотврати натрупването на дефицити и да се спомогне за повишаване на грамотността и за придобиването на умения и нагласи за учене през целия живот;

- да се създаде възможност за възстановяване на дължими от родителите такси за посещение на детска градина в бюджетите на общините за сметка на средства от държавния бюджет;
- въвеждане на ефективен контрол върху дейността на училищните настоятелства чрез министъра на образованието и науката и упълномощени от него длъжностни лица, както и регионалните управления на образованието;
- въвеждане на изискване имуществото на настоятелството, останало след удовлетворението на кредиторите при ликвидация, да се предоставя на образователната институция, към която е създадено, а при преобразуване и закриване на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие да се предоставя на образователната институция – правоприемник;
- да се преодолее пропускането на учебен материал, когато поради форсмажорни обстоятелства присъственият учебен процес в училище е преустановен;
- да не се преустановява предоставянето на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г. са предвидени средства в размер 10 млн. лв. за въвеждане на задължителното предучилищно образование за деца, навършили 4-годишна възраст, и за подпомагане на заплащането на такси от родителите. Според предварителните разчети около 6 млн. лв. от тези средства ще могат да се използват за подпомагане на родителите чрез пълно или частично освобождаване от задължението им за заплащането на такси за посещение на детски градини за периода от началото на учебната 2020/2021 година до края на календарната 2020 година. С тези средства ще бъдат компенсирани бюджетите на общините за непостъпилите приходи от такси за посещение на детски градини.

В системата на предучилищното образование за учебната 2019/2020 г. са включени 49 232 деца на 4 години. След въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст от началото на 2020/2021 г. институциите следва да получават средства по стандарт за деца в задължителна предучилищна възраст, които са по-високи от стандарта за деца от 2 до 4 години. Допълнително финансиране следва

да получат и по норматив за подпомагане на храненето за деца от подготвителните групи.

Предвид факта, че е предвидено мярката да има тригодишен отлагателен период, не всички общини ще могат да я приложат от следващата учебна година. Прогнозният размер на средствата за въвеждане на задължителното предучилищно образование на 4-годишна възраст от началото на учебната 2020/2021 година до края на 2020 г. ще бъдат не повече от 4 млн. лв.

Очаквани резултати от прилагането на предложените промени са:

На 22 май 2019 г. беше приета Препоръка на Съвета на ЕС за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст (2019/С 189/02). В цитираната препоръка се посочва, че съществената роля, която образованието и грижите в ранна детска възраст могат да играят за насърчаване на ученето, благополучието и развитието на всички деца, е потвърдено и в Заключенията на Съвета относно училищното развитие и върховите постижения в областта на преподаването, както и в препоръката на Съвета относно ключовите умения за учене през целия живот.

В Препоръката се посочва още, че както лицата, разработващи политики, така и изследователите отчитат, че децата изграждат основата и капацитета си за учене през целия живот именно в ранна детска възраст. Ученето е процес на надграждане. Полагането на стабилна основа още в ранна детска възраст е предпоставка за развиването на по-високо ниво на компетенции и за успех в образованието и има съществено значение за здравето и благополучието на децата. Ето защо образованието и грижите в ранна детска възраст трябва да се разглеждат като основата на системите за образование и обучение и да бъдат неразделна част от образователния процес.

Участието в образование и грижи в ранна детска възраст е от полза за всички деца и особено за децата в неравностойно положение. Осигуряването на образование и грижи в ранна детска възраст трябва да бъде част от интегриран пакет от политики и мерки, основани на правата на децата, чиято цел е да се подобрят резултатите за децата и да се прекрати порочният кръг на предаване на неравностойното положение между поколенията.

Във връзка с изложеното очакваните резултати от въвеждане на мярката са свързани с осигуряването и улесняването на достъп до предучилищно образование, като бъдат премахнати бариерите за включване и подкрепено преодоляването на неравенствата.

Резултатите от въвеждането на задължителното предучилищно образование за децата от 4 години са свързани с активното им приобщаване в системата и с предотвратяване на социалното им изключване, което, от своя страна, впоследствие ще намали и вероятността за преждевременно напускане на училище. Включването на децата в предучилищно образование ще предотврати натрупването на дефицити и ще спомогне за повишаване на грамотността и за придобиването на умения и нагласи за учене през целия живот.

Мярката, свързана с възстановяването на дължими от родителите такси за посещение на детска градина в бюджетите на общините за сметка на средства от държавния бюджет, ще бъде приложена към родители, които получават социални помощи и/или месечни семейни помощи за деца по реда на Закона за социално подпомагане или на Закона за семейните помощи за деца. От мярката ще могат да се възползват родителите с неблагоприятна позиция на пазара на труда и свързания с това повишен риск от социално изключване, като заедно с това ще се създаде възможност за децата им на възраст от 3 до 6 години, които не посещават детски градини, да бъдат включени в системата на предучилищното образование. На включените в системата на предучилищното образование деца ще се осигури необходимата обща и допълнителна подкрепа.

Очакваните резултати са свързани с намаляване броя на отпадналите от предучилищното образование деца и обхващане на деца, които не са включени в предучилищното образоване поради нисък социален статус или трайна безработица на родителите им.

По отношение на настоятелствата се очаква възпрепятстване на възможността настоятелствата да разходват приходите от имуществото си, включително приходите от земеделски земи, за дейности извън постигането на основната им цел по подпомагане, подкрепа и съдействие на образователната институция.

По отношение на възможността за провеждане на обучение от разстояние в електронна среда очакваните резултати са:

- непрекъснатост и ритмичност на учебния процес;
- усвояване на знания, умения и компетентности по отделните учени предмети, без да се налага преструктуриране на учебния материал при възстановяване на присъствения учебен процес;
- преодоляване на натовареността на учениците след връщането на присъствени учебни занятия;
- осигуряване на оптимална заетост на децата и учениците;
- осигуряване на непрекъснатост на процеса на предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;
- постигане на синхронна и перманентна свързаност на обучаемите и преподавателите;
- гъвкавост на ученето и учебната среда;
- прилагане на интерактивност при преподаване на нови знания и отработване на умения за работа в електронна среда;
- развитие на дигиталните компетентности;
- достъпност и навременност за предоставяне на актуална информация и ресурси.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Вх. № 0103-60
от 21.02 20

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАЦИЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

№ 04.12-11
21.02. 2020 г.

ДО
Г-ЖА АЛБЕНА МИХАЙЛОВА
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

На Ваш 0103-60/14.02.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИХАЙЛОВА,

Приложено Ви изпращам становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ относно съгласуването на частична предварителна оценка на въздействието на проект на ЗИД на Закона за предучилищното и училищното образование.

Съгласуването се извършва на основание чл. 30г от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Приложение: становище на дирекция „Модернизация на администрацията“

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

/ВЕСЕЛИН ДАКОВ/

Становище на администрацията на Министерския съвет

Съгласуването се извършва на основание чл. 21, ал. 5 от Закона за нормативните актове

Проект на акт:	**Вид оценка:**	Частична
ЗИД на Закона за предучилищното и училищното образование	**Становище по ред:**	Единствено съгласуване
	Дата:	20.02.2020
	В отговор на №:	0103-60/14.02.2020 г.
	Институция:	Министерство на образованието и науката
Диспозитив:	Съгласува без препоръки	
Основание:	Чл. 30б, ал.3, т. 1	от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация

* Съгласно чл. 17 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, изводите и относимата информация от извършената частична предварителна оценка на въздействието се включват във финансовата обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

** При съгласуването по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация се съпоставят кръга от въпроси проблеми и решения, разгледани в оценката на въздействието и кръга от въпроси, засегнати обхвата на нормативната намеса в проекта на акт.

**** На основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация е необходимо това становище да бъде публикувано заедно с преработената оценка на въздействието и проекта на акт при обществените консултации, провеждани в изпълнение на Закона за нормативните актове.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„МОДЕРНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА“

/КРАСИМИР БОЖАНОВ/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 04-06-9/20
/моля цитирайте при отговор/

СПРАВКА

ОТНОСНО: Съответствие на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и с практиката на Европейския съд по правата на човека, съгласно чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове

В отговор на Писмо изх. № 9102-8 от 05.03.2020 г. на Министерство на образованието и науката във връзка с проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование и на основание чл. 28, ал. 3 от Закона за нормативните актове, въвеждащ изискване за изготвяне на справка за съответствие на проекта на закон с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека, Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“ изразява становище, че предложеният проект на закон не създава нормативни предпоставки за противоречие с разпоредбите на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека.

17.3.2020 г.

X

проф. Николай Проданов
заместник-министър на правосъдието
Signed by: Nikolay Stanev Prodanov

СПРАВКА
ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ЗИД НА ЗПУО

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Иванова22 **Портал за обществени консултации**	„Държавата подпомага заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите, които без помощта на другиго не могат да задоволят основни жизнени потребности на децата си.“ Благодарим Ви господа политици, че отново пренебрегвате децата на нас – „БОГАТИТЕ“ родители, които работим и имаме „ГРАНДИОЗНИЯ БРУТЕН“ доход от 400 лв., които се стараем да оцеляваме и да осигурим прилично съществуване и обучение на децата си. На фона на недостигащите места за детски градини в София и други по-големи градове, Вие намерихте мотиви да продължаваме да си отглеждаме мързеливите и разчитащите само на помощи люде. Моите деца нямат пълното ми внимание, защото съм работещ родител, нямат право на детски добавки, помощи и подпомагане за такси за ДГ, защото съм „БОГАТА“ нищо че нетният ни доход е под необходимия за оцеляване. Децата са равни! Защо позволявате дискриминация! Защо продължавате да ги пропъждате от родината им!	Не се приема.	Няма конкретно предложение. Целта на промените е осигуряване на достъп до предучилищно образование за децата от семейства, за които таксата представлява бариера за записването им в детска градина.
2.	D.Simeonova **Портал за обществени консултации**	С така предложените изменения и допълнения се предлагат политики, насочени към въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст на детето. Моите възражения са имено срещу „задължителността“ на	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на

		това предучил ично образование. Считам, че такава задължителност на образованието за 4-годишн и деца не съответства на традициите и действалата дълги години нормативната рамка, включително конституционна такава, не способства за реализиране на така декларираните от вносителите цели (необходими са конкретни други мерки), не отговаря на най-добрия интерес на детето, който в тази възраст е силно индивидуален, а не стандартизиран. Мярката е непропорционална, необоснована, тъй като целите могат да бъдат осъществени по друг начин, чрез подходящи политики и проекти, без законовото въвеждане на „задължителност“, доколкото осигуряването на леснодостъпна възможност би довело до пълното осъществяване на повечето от поставените цели. 1. Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност. Не са налице и основания за такава задължителност, доколкото съгласно чл. 53 ал. 2 от Конституцията **училищното** обучение до 16-годишна възраст е задължително. ПРЕДучилищното образование в т.нар. детски градини (чл. 56 ал. 1 от Законопроекта) не е част от „училищното обучение“ и вменяването на задължителност противоречи на конституционната разпоредба посочена по-горе. Съгласно Закона за нормативните актове (чл. 15), нормативният акт трябва да съответства на Конституцията. В този смисъл задължителност на институционално ПРЕДучилищно образование влиза в противоречие с ясната конституционна норма. 2. Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички **възможност**. За съжаление до момента това не е така. Това е практически недостъпна услуга в повечето големи градове		учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. В доклада за България в т. 4.2 от Глава 4: Фактори, влияещи върху постиженията по четене на учениците от 4. клас се коментира ролята на посещаването детска градина или предучилищна група върху резултатите по четене на попадналите в извадката на изследването четвъртокласници: „Посещаването на детска градина има ключова роля за личностното изграждане на подрастващите,

		(изключителн стър е проблемът в гр. София напр. поради недостиг на места в детските градини). Затова е и нелогично да се въвежда задължителност за нещо, което е практически недостъпно и бидейки само възможност към момента. По-добре е и е логично властите да насочат усилията си към осигуряване на възможност за такова образование за всички желаещи, за реална достъпност на услугата, вместо да вменяват „задължителност“ по закон. Вносителите сами посочват, че е необходим „двегодишен срок за въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст (до началото на учебната 2022/2023 г.) с цел общините да осигурят места в детските градини и необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст“. А всъщност трябва да е обратен процесът – да са налице условия и възможности, от които децата и родителите да могат да се възползват безпроблемно, вместо да се изменя закона с въвеждане на „задължителност“, която не може да бъде и реализирана поради множество пречки и недостиг на места, условия и пр. 3. В мотивите се сочи, че цел е „да насърчи приобщаването и **да предотврати социалното изключване**, а впоследствие и отпадането **на деца от уязвимите групи**, като им осигури подкрепа за преодоляване на обучителните затруднения чрез ранно идентифициране на потребностите“. Считаме, че мерките, насочени към приобщаването и предотвратяване социалното изключване на уязвими групи следва да се случва посредством конкретни мерки, насочени към тази конкретна цел и към нуждите на тези именно групи – чрез стъпки, политики и програми насочени именно към предотвратяване на социалното изключване, а не завоалирано като изменение в закон, насочен към всички.		като развива техните социални и практически умения. Посещаването на предучилищна група освен социализацията на децата дава възможност и за допълнителна подкрепа на тези от тях, които имат липси в семейството, породени от социални, икономически или културни предпоставки. Предучилищното образование и възпитание, най-често провеждано в детските градини, се стреми да подготви децата за училище, като намали или напълно отстрани липсите в семейството, особено при социално уязвимите групи“. За родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, могат да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в

		Тази задължи .ност няма да спомогне за осъществяването на тази цел, а е необходимо да се работи чрез насочването и реализацията на подходящи мерки и политики именно към групите, застрашени от изключване. 4. Съгласно чл. 26 на ЗНА изработването на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на необходимост, обоснованост, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност. В случая предвид посочените цели налице е необоснованост, не се установява и необходимост. Необходимост има – от мерки за работа с т.нар. уязвими групи, от борба с бедността, което не може да е цел на законопроекта чрез въвеждане на задължителност на образованието в институционална среда за всички деца на 4-години. Т.е. мярката е НЕПРОПОРЦИОНАЛНА. Изложените в мотивите съображения, че мярката ще подпомогне бедни родители („които без помощта на другиго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си“) е похвална, но неясно остава защо трябва да се осъществява чрез въвеждане на „задължителност“. Съгласно логиката и опитните правила няма никаква пречка такива родители да бъдат подпомагани, да бъдат освобождавани от такси, да бъдат включени в различни целеви програми и децата им да имат възможността да посещават детска градина и без предлаганото законово изменение. Декларираната цел да се създаде възможност за възстановяване на дължими от родителите такси за посещение на детска градина в бюджетите на общините за сметка на средства от държавния бюджет може да бъде осъществена и понастоящем без приемането на предложеното законово изменение, въвеждащо задължителност на предучилищното образование за всички 4-годишни деца, затова посоченият мотив не обосновава изменението и се		конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.

		явява голосо[illegible].		
		5. В приложената Предварителна оценка на въздействието се сочи, че „децата, които растат в среда на ниско образовани родители, а езикът, който говорят в семейството не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини. В повечето случаи на входа на първи клас тези деца са натрупали значителни дефицити, които не могат да се компенсират от училищата…“. Считаме, че констатираните проблеми следва да бъдат разрешавани от компетентните органи и институции конкретно, а не да се търси едно твърде абстрактно и несигурно разрешаване чрез законова промяна, засягаща и групи с високо образование (висше и по-високо) и с говорим език в семейството – български. Ако налице са затруднения и проблеми във фазата на училищното образование от деца, чиито говорим език в семейството не е български, то мерки следва да бъдат взети в тази посока чрез съответните подпомагащи политики, целево субсидиране, насърчаване и пр. спрямо нуждаещите се от такова, вместо да се подменя разрешаването му чрез възвеждане на една спорна за обществото и недобре мотивирана мярка по отношение на всички. Дори финансово, мярка насочена към нуждаещите се конкретно е значително по-обоснована, отколкото финансирането на услуга от държавния бюджет за всички, включително и за тези групи, които нямат нужда от такава услуга и не желаят ползването й/. 6. Изцяло извън полезрението на вносителите е въпросът с правото и възможността за т.нар. „домашно образование“, което е налице във всички други европейски държави и във възрастови групи много над 4-години. Критика, която нееднократно е отправяна и е включвана в обществения дебат – напр. в-к КАПИТАЛ/ 15.10.2018		

		(https://www.c..tal.bg/light/tema/2018/10/05/3321831_za_kogo_ne_bie_zvunecut/). („Официални данни няма, тъй като държавата приема, че всяко дете, което не е записано в стандартно училище, изобщо не се обучава и не само игнорира усилията и успехите на тези семейства, но и ги преследва. Може ли МОН да ни подготви за живота или "държавата има монопол върху образованието, а ние сме нейни клиенти насила"). Не се взема предвид, че понастоящем не съществуват концептуално алтернативни свободни училища и неучилищни форми на образование и за възрастта, подлежаща на задължително училищно образование до 16 години, между които родителите да могат да избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си. Законодателят продължава да върви в дългогодишния коловоз на държавен монопол, ранна институционализация, стандартизация /който е характерен за друг обществен строй/. Притеснително е и че особено във фазата от живота, в която детето има безусловна необходимост от стабилност, грижа и възпитание, които са право и задължение на семейството/родителите, държавата чрез МОН възнамерява да отнеме от семейството/родителите от правото на грижа и възпитание, предоставяйки го и то със задължителност на институцията „детска градина“, в която център са програмите и държавните образователни стандарти, трудовият график (смени) на учителките, нивото и нуждите на групата, а не индивидуалните нужди, способности и желания на 4-годишния „ученик“. Много специалисти смятат, че във възрастта от 3-4-5 години децата имат нужда преимуществено от индивидуална работа, подкрепа и лично внимание,		

		отколкото от институционализация. Индивидуална работа и лично възпитателско отношение според нуждите и възможностите на детето няма заложена в проекта. Няма заложена възможност за индивидуална преценка за готовността, нуждата и желанието и на семейството/родителите и на детето на 4 –години да бъде включено в институционалната образователна среда преди училището. Поради всичко изложено, възразявам срещу предложените изменения като необосновани, непропорционални на декларираните цели и неотговарящи на най-добрия интерес на детето. Затова смятам, че образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е **достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност**. Смятам, че една действително добре осигурена и достъпна възможност би била достатъчна за реализиране на декларираните в мотивите цели без да се вменява законова задължителност.		
3.	veselo111 **Портал за обществени консултации**	Неправилен подход, който няма да доведе до така желаното НЕ отпадане от училище. Образованието трябва да бъде лична цел и осъзнатост, а не задължителност. Социалните помощи трябва да бъдат преразгледани! Преди т.нар. демократични промени, нямаше задължително предучилищно образование, но почти нямаше неграмотни хора! Дори и тези, които завършваха начално образование бяха грамотни. Сега въпреки задължителността, въпреки усложнените и натоварващи учебни планове - ШИРЕЩА СЕ НЕГРАМОТНОСТ! Неграмотност не се бори със задължителност! Когато неграмотният разбере, че няма да получава помощи, защото е неграмотен, а ще получава такива само срещу труд - неграмонти няма да има. Не може да се	Не се приема.	Няма конкретно предложение.

		дискриминира[illegible]еца заради други. Децата, отглеждани в българският етнос, нямат проблем. Вниманието трябва да бъде насочено към другите етноси, без оправданието за дискриминация. Всички сме равни! След като не покриваш определен минимум знания, ще ти бъде наложено да го направиш. Ако не, за да живееш ще ти се наложи да работиш най-неприятната работа - но работа, а не помощи!		
4.	Yantrova **Портал за обществени консултации**	Ако имате проблем с конкретни етноси или прослойки от обществото, моля да предприемете подходящи мерки, за "да обхванете" конкретно тях, а не покрай сухото да гори и суровото ... Ако чрез задължително обучение на 4 годишните се целите в ромския етнос - ориентирайте политиките си така, че да обхванете него, а не всички 4 годишни деца. Вие по-големите изучихте, проконтролирахте, възпитахте и т.н., та до 4 годишните ли опряхте? Не ви ли е срам да съсипвате възпитанието на децата ни? Какво ви кара да мислите, че една учителка на 20-30 деца може да ги гледа и възпитава по-добре от техните родители? Не усещате ли, че ви личи, че искате да превърнете децата ни не в личности а в стадо? Освен това къде са ви учителите, къде са ви местата по детските градини? Хората записват децата на детска градина откакто се родят, а вие сте тръгнали да ги насилвате? При това сериозен процент от децата са вече обхванати от детските градини. Останалия минимален процент ли ви вади очите, та искате зорлен да вкарате децата по градините? Изобщо, вземете се спрете, и се откажете от такива насилствени политики! Етническите проблеми си ги решавайте по друг начин, а не използвайки методи за принуда над всички ни! Другите аспекти на този проектозакон няма да ги засягам. Но съм АБСОЛЮТНО ПРОТИВ, предучилищното обучение на 4 годишните да е	Не се приема.	Въвеждането на задължително предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. За родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, могат да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование.

		ЗАДЪЛЖИТЕ[illegible]ЛО!!! Няма начин! Конституцията ми дава право и ми вменява задължение да възпитавам децата си, а с това принудително обучение на 4 годишните вие ме лишавате от него!!! Абсолютно съм против!		
5.	Piko **Портал за обществени консултации**	Виждам логика за задължение и ранно детско пребиваване в детски градини и ясли само за деца, чийто майчи език НЕ е български. Целта е децата да бъдат подготвени за първи клас да разбират какво им говорят учителките; Един вид предучилищно научаване на български език. Във всички останали случаи нищо не налага задължителното вкарване на децата в градина и ранното им откъсване от семейната среда. Малките деца е по-добре да бъдат отглеждани в семейството, особено при образовани и работещи родители. Такива родителите да бъдат подпомагани чрез данъчни и други облекчения; Също при интерес от институциите може да се организират школи по спорт и изкуства за почасово посещание за развитие на децата, но посещението на децата там да е по избор и желание на родителите.	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група.
6.	ultrasound Валери Чакърски **Портал за обществени консултации**	Категорично съм против ранното предучилищно образование от 4 г. възраст. Децата трябва да си играят и да им бъдат четени приказки в къщи или детската градина, а не да им се вкарват в главите вредни виждания за света и ранно сексуално образование целящо тяхното психично деформиране. Затова в другите европейски страни вече е пълно с хомосексуалисти и объркани сексуално младежи наречени джендъри. Това искат да стане и тук. Абсолютно съм против корумпираните политици опитващи се да вкарат тази античовешка система в страната. Това че е така в Европа, не значи че трябва да стане и тук! То е и противоконституционно!	Не се приема.	Водеща роля в предучилищното образование има играта. Държавният образователен стандарт за предучилищно образование не предвижда ранно сексуално образование.
7.	С.Петкова **Портал за обществени**	Включвам се по темата и ще изложа агрументите си. 1.Ранната институционалицзация на деца по никакъв	Не се приема.	Изразено е мнение и няма конкретно предложение.

	консултации	начин не подо[illegible]ива уменията им за възприемане и учене. Точно обратното-ранното откъсване от семейна среда води до неблагоприятни последици и по този начин се предизвиква обратен ефект- липса на концентрация, нежелание за учене в по-горните класове. Децата на тази възраст трябва САМО да играят. Учене чрез игри.Освен това на 4 години много от тях дори не могат да говорят. 2.Граждените в една демократична държава, трябва да имат право на избор кое според тях е най-доброто да децата им-т.е нека изборът бъде на родителите да запишат децата на градина задължително от 4 години или не.Това изконно право по този начин се нарушава, внушавайки че държавата може и знае по-добре, кое е полезно за децата ни.Тук не съм съгласна, защото правото на отглеждане и възпитание на децата е конституционно право, а всяка държавническа намеса говори за желание за контрол и клони към недемократичните режими. 3. Базата в детските градини и училищата не е приспособена за приемане на нови деца. 4.Относно малцинствените групи ранното им въвеждане в детски градини няма да повиши езиковите им умения. Проблемът е на училищно ниво. Много ученици от малцинствата не посещават училище, въпреки че се водят ученици. Има деца, завършващи 7-ми клас неграмотни.Може да си отговорите на този въпрос ЗАЩО? И това не е защото не са ходили на детска градина от 4-годишни. Благодаря , надявам се да вземете предвид мнението ми.		Задължителното предучилищно образование не представлява институционализация но детето. При недостиг на места проектът предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст.
8.	apomashka **Портал за обществени консултации**	„Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето.“ Къде остава деинституализацията, за която се говори? Детето	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не представлява институционалнизация на децата, тъй като не представлява трайно

		има нужда пр[illegible]. всичко от любовта и вниманието на родителите си, а не от пренебрегването и крясъците от психически износени учители, за да стане отговорна и полезна за обществото личност. „В същото време това дава възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда.“ - Това е демагогия, защото родител, който иска да е активен на пазара на труда и сега може да си даде детето на градина, а който иска да си го гледа вкъщи няма да има тази възможност. Един от основните проблеми в образователната система днес е слабата дисциплина и незаинтересованост на учащите, която според доклади на министерството се дължи на факта, че родителите са абдикирали от задължението да възпитават децата си. Как с предвижданите мерки Вие ги насърчавате да бъдат по-активни в родителските си функции? Напротив - отнема се правото на родителите да отглеждат и възпитават детето си както намерят за добре. "С предлаганите промени се цели да се улесни достъпът до образование" - Нима сега той е затруднен??? "По отношение на настоятелствата с предлаганите промени се очаква преодоляване на възможността да разходват приходите от имуществото си, включително тези от земеделски земи, за дейности извън постигането на основната им цел по подпомагане, подкрепа и съдействие на образователната институция." - И сега тези средства са обект на злоупотреби... Недопустимо е това да се позволи! Помислете, че настоятелство може да намери "по-доходен" обект за инвестиция, което няма да е трудно, защото каква възвръщаемост ще има инвестицията в образователната институция. Това ще лиши училищата от тези средства и ще усили още повече апетитите към тях от злонамерени лица. Решително съм против предлаганите промени!	Не се приема	разделяне на детето от семейството. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование. Достъпът до предучилищно образование е ограничен от необходимостта от заплащане на такси, които представляват икономическа бариера за записването на деца в детска градина. Съгласно чл. 306 от ЗПУО настоятелствата са доброволни сдружения за подпомагане на дейността на точно определено училище, детска градина или център за подкрепа за личностно развитие, поради което насочването на дейността му към друг обект, различен от институцията, към която е създадено настоятелството, е недопустимо от закона.

9.	Snejiiii **Портал за обществени консултации**	Против съм въ ждането на задължителната предучилищна за деца на 4 години, тъй като децата в тази възраст имат нужда от детство и всеки, които би могъл да си позволи детето му да бъде отглеждано и възпитавано, извън тези институци ще осигури на детето си необходимото разнообразие и игри подходящи за възрастта му! В детските градини учителка с 30 деца няма как да обърне внимание на всички.Условията в детските градини също не са най-подходящите за деца веднага ще дам пример. Живея в близост до детска по цял ден зима или лято, топло или студено всички прозорци са отворени вертикално децата стоят на течение .Прибират се болни когато родител се оплаче от тези условия отговора е ,че от Министерството ги задължават да проветряват. Питам аз какво е това проветряване цял ден , и как може всички прозорци да са едновременно отворени това не е нито здравословно нито нормално???? Децата в училищата са неграмотни не защото имат задължителна предучилищна от 5 години в момента , а защото образованието няма качество!Липсава дисциплина учителите са ограничени в действията си. Когато аз бях дете нямаше задължителна предучилищна, но бяхме грамотни защото имаше качество на образованието, имаше ред и дисциплина сега е една пълна анархия и това няма да се промени с тази безумна мярка за задължителна предучилищна на толкова малки деца ,подчертавам деца не ученици и много добре Ви разбирам че, искате да интегрирате децата на ромите ,но това пак няма да стане по този начин училището е доброволно, и е за тези които наистина искат да научат нещо. Моето предложение е да оставите пердучилищната задължителна от 5 дори 6 годишна възраст ,но да се вложат повече средства в началното образование , където са основите на обучението .Защото не предучилищаната определя познанията, а начално училище дава основа на	Не се приема.	Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS.

		всичко остана. .!!		
10.	Mama Maria **Портал за обществени консултации**	Когато започнете да предлагате качествена услуга, тогава може да си намирате клиенти! Нито базата ви е достатъчна, нито персоналът е на ниво, учебната програма само губи времето на децата, а храната е пословична. Защо децата трябва да са жертва на безумието ви?! Абсолютно съм ПРОТИВ задължителното институционализиране на децата ми!	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не представлява институционализация но детето. При недостиг на места проектът предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст.
11.	V.Mladenovska **Портал за обществени консултации**	**ПРОТИВ** въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст по следните причини: **1. Има огромна пропаст между идеята и нейната реализация.** След като целта е да бъдат обхванати децата от малцинствата, чийто майчи език не е български и те да се подготвят за първи клас, защо се задължават всички деца на 4 години, които нямат такава потребност да влязат в детската градина? Ориентирайте политиките си така, че да обхванете само тях! **2. Както стана ясно на дискусията организирана при омбудсмана Диана Ковачева с министър Вълчев до момента не са анализирани резултатите от задължаването на 5 и 6 годишните деца да посещават предучилищна.** Станали ли са по-грамотни, общителни, самостоятелни или точно обратното. На какво основание тогава се взема речение без доказан положителен резултат да бъдат обхванати и 4-годишните деца? Децата ни не са опитни зайчета на МОН!	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася

		3. Родителите трябва да имат право да решават сами кое е най-добро при отглеждането на децата им. Така е и съгласно Върховния закон на Република България – Конституцията. А най-доброто не им се предлага в този момент. От една страна 30-35 деца по списък в групите е предпоставка за много увреждащ здравето шум, много наситен въздух с вируси и бактерии. Стандартите за обем на помещенията от 4 кв.м. площ на дете от години не се спазват. От друга страна е качеството на образование. На смяна е един учител с тези 30-35 деца. Колкото и добър, мотивиран, отдаден да е , не е в човешките му възможности да работи нормално, а за индивидуален подход при развиване на детето, може само да се мечтае. **Така че, ако семейството има възможности да осигури индивидуално обучение и възпитание, не трябва да му се пречи.** **4.** Дори и да се намали броят на децата в група и се подобри съотношението на възрастни към деца в ежедневието на децата присъстват твърде много структурирани дейности и твърде малко свободна игра. А последната е от ключово значение за развитието на социалните умения на децата, за емоционалното им съзряване и развиването на креативността им. Натоварването на четиригодишните със занимания ще ги лиши от изживяванията им като деца, което може да нанесе поражения върху крехката им психика и да доведе до смущения в развитието на по-късен етап. Едно ново изследване на Харвард акцентира върху опасностите от твърде ранното започване на училище и връзката му с хиперактивността при децата и синдрома на дефицит на вниманието. Хубаво е да се запознаете с него https://fee.org/articles/harvard-study-shows-the-dangers-of-early-school-enrollment/ **5.** Децата на 4 години не са все още достатъчно		за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. При липса на осигурени условия настоящият проект предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст. Предучилищното образование не представлява ранно училищно образование, към което е насочено цитираното изследване. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование. Отсъствието на децата от подготвителните групи може да бъде и по други уважителни причини, като за тях не съществува ограничение.

		самостоятелни, твърде малки бих казала, за да бъдат задължавани. Да не говорим, че макар и не всички, но все пак има такива, които не са се адаптират. Няма ли да е жестоко спрямо тях да бъдат влачени насила някъде, където не искат да бъдат в продължение на цели 3 години? **6.** Не мога да приема, че дете на 4 год. има право да отсъства от ДГ само 10 дни по домашни причини, както е в сега съществуващата наредба. Дори 5 и 6 годишните деца са твърде малки и трябва да прекарват колкото е възможно повече време със семейството си. Не случайно говорим за „първите седем". Това е времето което едно дете приоритетно прекарва с близките си и не виждам защо ако родителя има време и желание да му се посвети, това вместо да е поощрявано ще е наказуемо. В тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание, индивидуална работа и присъствието на значим възрастен, а не от институционализиране. Абсолютно безумие е, родителя да иска разрешение от детската градина едва ли не, за да прекара време с детето си и да му се налага да избира между това да използва тези 10 дни да го заведе на море/планина/гости при баба или пък тогава когато детето се чувства леко неразположено, което не налага посещение при педиатъра му или не е напълно излекувано след боледуване, а болничния е свършил да го остави докато укрепне у дома. И като добавим ранното сутрешно ставане, което е стрес за него, престоят от най-малко 10 часа, понякога и 12, факта че средата в градините е организирана така, че детето седи на пластмасово столче през по-голямата част от престоя си там вместо да тича и играе свободно навън, откъсването от семейството, с което може да контактува 2 часа вечер когато вече е много уморено, нуждата от непрекъснато спазване на режим, шумът и понякога нелюбимата храна, получаваме една		

		неособено лиц ,риятна картинка на „грижа“ от страна на държавата. Натрапена грижа при това. **7.** В редица държави децата започват предучилищна от 4 години, но завършват образованието си на 15-16 г. Което обаче не е валидно за България, където децата учат до 12 клас и се дипломират на 18-19г. **8. Ако все пак родител, избере самостоятелна форма на обучение в ПГ тъй като се дава такава възможност, тоест детето му може да посещава кооператив, частен нелицензиран център или да се подготвя у дома , неминуемо се сблъсква с член 18 от наребда 5 за предучилищното образование. Кому е нужна тази бумащина? Аболютно безумие – декларации, оценки, да се доказваш пред някаква експертна комисия, че какво? Можеш да отглеждаш, възпитаваш и образоваш детето си. В същото време на родителите не се дава възможност на подобна екстра. Да се запознаят с програмата в детската градината, материалната база, възпитателите и подходите им преди да изпратят децата си!** 9. **Преди два месеца беше пусната анкета на рубриката „Чети етикета“ целяща да определи нагласите на обществото към тази нова мярка – задължителната предучилищна от 4 г. От 27000 гласували 89% са против. Мисля става ясно ,че родителите категорично отхвърляме това предложение**! https://btvnovinite.bg/predavania/tazi-sutrin/anketa-na-cheti-etiketa-roditelite-ne-odobrjavat-zadalzhitelno-obuchenie-na-4-godishnite.html		
12.	В.Мариновска **Портал за обществени консултации**	Няма спор, че има проблем в образователната система, и не само там. Само, че както обикновенно лекуваме симптомите, не причината. Нека си припомним външното оценяване на знанията на децата ни от европейската	Не се приема.	Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са

		система. Имам значителен спад в резултатите, а Министърът на Образованието, заяви публично в медийното пространство, че след две години очаква още по-лоши/по-ниски резултати. И на фона на това, че децата излизат масово неграмотни, миналата година имах възможност да работя с деца 10-11-12 клас, които участваха в проект за развитието на бизнес идея и извинете резултата беше плачевен. Те не познават половината от терминологията в областта, която изучават. Да не говорим, че не могат да пишат! Деца, които след година-две ще трябва да работят. Това ми напомня един по-стар случай, преди няколко години посетих началната ми учителка в училище. Там ме посрещнаха едни много будни дечица, тогава 9-годишни. И много разпалено започнаха да ми обясняват как учителката им по английски не знае английски и ги кара да пишат глупости. Разбирате ли, 9-годишните знаят, виждат, чуват, разбират кой преподавател колко струва и кой е там само за пари. Сега изведнъж решавате, че 4-годишните са най-тежкия проблем на образованието. Проблемът не е кога влизат, а какво правите вие за да ги задържите и да обогатите знанията и душевността им. Братовчедка ми завършва тази година и казва, че пенсионират ли се възрастните учители, не останаха изобщо училища. Това е перспективата на днешните 4-годишни деца. Но те задължително трябва да влязат в предучилищна. Добре плащайте детските градини на всички, не само на определени групи, но ги оставете да си изживеят детството. Дори само детска градина да посещават, децата от тези групи, които не знаят български, ще научат езика. Но защо и кому е необходимо да пълните главичките им със задължения от толкова крехка възраст? Тук имаше коментар, че в някой държави образованието започва на 4, но завършва много по-рано. За пример в Англия		резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование.

		бакалавърът е години, не 4. А магистърът е 1, не 2. Така за времето, което ние завършим в България, те вече имат 2 години практически стаж. В най-общи линии съм против, защото: 1. Проблемите на образователната система не са решени, даже наченки за разрешаването им нямате. Разширявайки обхвата на образованието ще стане по-лошо. 2. Децата имат необходимост от свободата си и правото на детство. 3. Конституционно право на родителя е да отглежда и възпитава децата си, държавата има право да го подпомага. А и никъде не пише. че предучилищното образование е задължително!		С предложените законови изменения не се отнема правото на родителите да отглеждата и възпитават децата се. Те са проявление именно на задължеието на държавата да попомага този процес. От друга страна, законът предоставя възможност родителите да изберат самостоятелната организация на предучилищното образование, при която дейността по отлеждане на детото не се осъществява от детската градина, а остава единствено право и ангажимент на родителя. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от

				Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.
13.	vania_ilchevska **Портал за обществени консултации**	След поетапното задължително „вкарване“ в системата първо на 6-годишните, а после и на 5-годишните с презумпцията за неотпадане от системата, са налице следните видими резултати: 1. Колкото повече снижавате границата на обхват, толкова повече неграмотни деца има в последствие. И започва едно лудо питане защо има толкова високо ниво на неграмотност спрямо минали години. Отговорът е ясен ! 2. По другата Ви опорна точка - обхващане на маргиналните групи: Как ще гарантирате еднаквото развитие на всички деца в една група, когато там има и деца, за които българският език е майчин? Това автоматично предполага, че тези деца вече имат някаква основа, която трябва да бъде надградена със задължителния обхват в градината. По различни програми ли ще се преподава в тези групи или едните трябва да бъдат пренебрегвани и ощетявани за сметка на другите? Ако е така - защо е този задължителен обхват? Или може би се цели уеднаквяване на всички, без право на собствено мислене и мнение, т.нар. критично мислене? 3. На каква база определяте кой е достоен да бъде освободен от такса и кой - не? Защо отново делите децата	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една

		по някакъв пр ак? Защо задължавате родителите да плащат за нещо, което не са искали, защото Вие така сте решили? 4. В чл.47,ал.1 от КРБ е записано, че „Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата“. В тази връзка питам как точно държавата подпомага като тя изцяло изземва тези правомощия на родителите с всичките задължителности? Къде са Ви алтернативните варианти като кооперативи, домашно обучение и т.н. Защото когато се вземат "добри практики" от Запада, се вземат цялостно, а не избирателно. А там гореизброените варианти ги има официално признати или МОН трябва да бъде монополист? 5. Защо отново няма дебати и широко обсъждане, а се взема под внимание само мнението на СБУ и подписките, събрани доброволно" от тях? Защото учителите в голямата си част са подписали от различни съображения, не включващи собственото им мнение. Това ли трябва да бъде прието за достоверно и взето под внимание?		година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. При липса на осигурени условия настоящият проект предвижда влизане в сила на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца от началото на учебната 2023/2024 г. В този срок общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст. Предучилищното образование не представлява ранно училищно образование, към което е насочено цитираното изследване. Целта на част от промените е осигурряване на достъп до предучилищно образование за децата от семейства, за които таксата представлява бариера за записването им в детска градина. Родителите имат право да изберат целодневна, полудневна, почасова или самостоятелна организация на предучилищното образование. Министерството на образованието и науката следва определения нормативно административен ред при обсъждане и приемане на

				промени в нормативните актове.
14.	Mamamandji **Портал за обществени консултации**	Оценявам възможността майките в България, които искат или трябва да започнат работа, да могат да разчитат на помощ от държавата в лицето на детските градини. Но защо една такава услуга трябва да има задължителен характер? Има семейства, които могат да си позволят и дори са избрали да се грижат лично за децата си, вместо да ги изпращат в учреждение, където е обществена тайна, че заболеваемостта е висока. Защо трябва да е задължително? Аз имам 5 деца, отгледала съм ги предимно у дома, двама са визшисти, завършиха първенци на випуска си, работят по специалността си, третото мо дете е изключително успешно в работата си, четвъртото, живот и здраве, иска да учи право, а петото е отличник в класа. Това, че съм ги отгледала не в детска градина, не е попречило на тяхното успешно развитие като личности. Определено съм против задължителния характер на обучението на деца от 4 годишна възраст. Благодаря за вниманието.	Не се приема.	Споделен е личен опит и е изразена негативна позиция относно задължителния характер на предучилищното образзование за децата от 4 години.
15.	hristo.a.hristov Христо Христов **Портал за обществени консултации**	Задължителното образование от 4 годишна възраст не бива да се приема. Проблемът е че държавата се управлява от хора, които работят за себе си, не за обществото. Българска държавност нямаме, ние на 100% се управляваме от ЕС и на всякъде се тръби колко е добре това за хората, България едва ли някога е намалявала с 2 милиона за 30г, имайте предвид че европа избира какво да има в учебниците на децата ни. След истанбулската конвенция, аз нямам доверие на политиците, не бих искал те да избират какво ще учат децата ни от невръстна възраст.	Не се приема.	Липсва конкретно предложение.

16.	Doniks **Портал за обществени консултации**	Настоявам да бъде отхвърлено въвеждането на задължителното предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст, тъй като се: **1. Нарушават Конституцията на България** – чл. 53, ал.2, според който училищното, а не – предучилищното, обучение е задължително. **2. Нарушават редица водещи международни спогодби,** по които България е страна и според които семейството е водещо за начина на образоване на своите деца – ЕКПЧ Протокол 1, чл. 2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 14 и чл. 26 ал.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл. 18, ал. 3, Международният пакт за икономически, социални и културни права, чл. 13. **3. Нарушават правата на родителите.** Според чл. 47, (1) от Конституцията "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата". Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното. **4. Нарушават правата и най-добрия интерес на децата.** Редица изследвания показват, че в тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание, индивидуална работа и присъствието на значим/и възрастен/ни, а не от институционализиране. **5. Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС.** Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст.	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. По данни на Евростат (отчетено към 2017 г.) по отношение на обхвата на 4-годишните (до възрастта за постъпване в училище) Ирландия, Франция, Великобритания достигат 100 %, Белгия, Дания, Испания, Италия, Люксембург, Малта, Холандия, Швеция – над 95 %, а България се нарежда сред последните в ЕС със 75,7 %, като след нас са Гърция, Хърватска и Словакия. В същото време в държавите членки интензивно се работят в

				областта на по-ранен обхват в предучилищното образование - в Гърция, Кипър, Люксембург, Швейцария предучилищното образование е задължително и за 4-годишните, а Унгария и Франция обхващат в задължително предучилищно образование и 3-годишните. В допълнение, в някои европейски страни на 5 години децата тръгват на училище – Малта, Великобритания, Турция, а в други – дори на 4 години (Ирландия, Северна Ирландия). Въвеждането на задължителното предучилищно образование не е в нарушение на Конституцията и посочените международни актове: От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само

				основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.
17.	hope3e3 Надежда **Портал за обществени консултации**	Не съм съгласна с това въвеждане на ранното задължително образование, моето мнение е, че вие започнахте съвсем да отнемате безгрижното детство на децата. Изисквате от тях да се раждат научени даже и вишисти ако може, да ги затормозяваме от толкова малки с образователната ни система не е най-удачния вариант.Другото което е е това,че след като родителите преценят, че детето няма нужда да посещава ДГ значи има достатъчна финансова възможност да се издържа семейството от единия родител и да не се ощетява детето финансово. Вие вече прекалявате с глупостите които измисляте всеки ден за да тормозите народа и да промивате мозъците на младите поколения ,вие ни гоните	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в

		от родината н.		детската градина.
18.	Dimova1984 **Портал за обществени консултации**	Против този проект на закон! 100% нехуманен! Децата до 6 г. имат право на детство и да се социализират така, както родителите сметнат за добре - в домашна среда или детска градина. Абсолютно нарушаване на човешките права е да задължавате хора и да отнемате правото им на избор!	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина.
19.	D.Toneva **Портал за обществени консултации**	Никой няма право, в това число и държавата, да налага задължително предучилищно образование на децата в България, защото те принадлежат на родителите си на първо място, и само те могат да решат, дали е най-доброто за тях, да имат държавно предучилищно образование. За определените - само 4 годинки детска възраст - въобще не става и въпрос. Това е много ранна детска възраст за такова образование. Годините трябва да са най-малко 6, и то в никакъв случай НЕ задължаващо родителите за децата им!!!	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Родителите имат правото и възможността да избират вида

				организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
20.	Petkova123 **Портал за обществени консултации**	Задължителният характер на предучилищно образование от 4-годишна възраст е недопустим. Всеки родител има право да решава според вижданията си и възможностите си. Катерогично против съм държавна принуда под всякаква форма за толкова малки деца.	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
21.	krasi10 **Портал за обществени консултации**	Пореден абсурд в образователната система, поредното несъобразено и необмислено решение! „Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето.” Моля? В тази ранна детска възраст най-важно е формирането на емоционална стабилност. Отнемането на детството на децата ни само ще ги направи още по-нетрудоспособни, неграмотни, агресивни и психически нестабилни. Още повече темпото, с което се развиват децата в тази	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се

		възраст е стро индивидуално и не може да се поставят рамки и налагат стандарти. Децата имат нужда по-скоро от индивидуално отношение, много обич, подкрепа и лично внимание, които получават най-вече в подкрепяща семейна среда, отколкото от институционализация. Политиките по „обхват и задържане“ са превърнали училището и детската градина не в храм, а в затвор, а учителите – в надзиратели. Държавата следва да закриля майчинството (чл.14) и семейството, а не да ги измества, чрез свои услуги със задължителен характер! Въвеждането на задължителна предучилищна подготовка, и то от 4 годишна възраст, нарушава правата и на родителите, и на децата. Родителите не могат да бъдат лишени от възможността да отглеждат и възпитават децата си, да бъдат с тях, колкото е възможно повече време, да ги обградят с любов и внимание. С какво право държавата ще замени спокойното и щастливо израстване на едно дете в любяща семейна среда със задължителен целодневен престой в шумната и стресова обстановка на детската градина? Ами няма доказателства, че посещаването на градина е добро и полезно за абсолютно всички деца, за обратното, обаче, има!		променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина. Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.
22.	Ангелина **Портал за обществени консултации**	Аз съм против тези предложения, защото чрез тези промени ще се въведе ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА предучилищна подготовка за децата от 4 годишна възраст. Това лишава родителите от тяхното право те да изберат най-подходящата среда и форма на обучение за техните деца.	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в

				обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.
23.	Станимир С. **Портал за обществени консултации**	Аз съм против тези предложения.Това лишава родителите от тяхното право те да изберат най-подходящата среда и форма на обучение за техните деца. Образованието в институционална среда за деца на 4-години следва да е достъпна за всички възможност, но не може да бъде задължителност. • **Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС.** Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст. • **Нарушава Конституцията** – чл. 53, ал. 2, според който задължително е училищното, а не предучилищното обучение. • **Нарушава правата на родителите** – както знаете чл. 47(1) от Конституцията гласи: "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата". Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното. • **Няма доказателства, че посещаването на градина е добро и полезно за абсолютно всички деца, за обратното, обаче, има!**	Не се приема.	Предвижданата промяна не е в разрез с политиките в ЕС. По данни на Евростат (отчетено към 2017 г.) по отношение на обхвата на 4-годишните (до възрастта за постъпване в училище) Ирландия, Франция, Великобритания достигат 100 %, Белгия, Дания, Испания, Италия, Люксембург, Малта, Холандия, Швеция – над 95 %, а България се нарежда сред последните в ЕС със 75,7 %, като след нас са Гърция, Хърватска и Словакия. В същото време в държавите членки интензивно се работят в областта на по-ранен обхват в предучилищното образование - в Гърция, Кипър, Люксембург, Швейцария предучилищното образование е задължително и за 4-годишните, а Унгария и Франция обхващат в задължително предучилищно образование и 3-годишните. В допълнение, в някои европейски страни на 5 години децата тръгват на училище – Малта, Великобритания, Турция, а

				в други – дори на 4 години (Ирландия, Северна Ирландия). Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било

				разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната

				власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.
24.	yneikov **Портал за обществени консултации**	Категорично „Против“ проекта на ЗИД на ЗПУО. Децата имат нужда от ДЕТСТВО. По-ранното предучилищно образование не само няма да ги направи по-умни, а напротив - по-отегчени и отвратени от системата. Престанете да копирате модели, за да влезете в критерии и оценки на PISA и др. „тестващи“ системи, само и само да се харесате на „диригентите на световния ред“. Помнете, че сте българи, а най-умните ни професори и учени са получили знания по доказал се и работещ образователен модел.	Не се приема.	Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните.
		В чл. 304 ал. 2 не съм съгласен при закриване собствеността на държавата (т.е. моята собственост) да се подарява на частник, макар и определен за приемник. Кой	Не се приема	Цитираната разпоредба предвижда при закриване на държавна или общинска институция от

		го определя, к... го определя - мъгла. Имуществото трябва да се продава или отдава срещу определени задължения! И с парите да се изграждат общополезни образователни или спортни сгради и съоръжения в общината. В чл. 309б ал.2 - Органите не "имат право", а "се задължават" да извършват проверки. Докога ще охлабвате контрола над дейността на всякакви НПО, псевдообразователни кръжоци и др. проводници или доставчици на "образователни услуги". Като цяло е разбираемо желанието на държавата да се оттърве от тежести, които не може да стопнисва, но все пак това са пари на народа и е редно да се върнат при хората.	Не се приема	системата на предучилищното и училищно образование, нейната собственост да премине към друга държавна или общинска институция от системата именно за да се гарантира, че имуществото ще бъде използвано за образователни цели. Не е предивдена възможност собствеността да премине върху частноправен субект. Направеното допълнение в чл. 322, ал. 1, т. 4 ясно установяват и кой определя приемника Осъществяването на контрол върху дейността на настоятелствата е правомощие на министъра на образованието и науката и като всяко правомощие, осъществяването му е, и право, и задължение за органа. Ефективното осъществяване на това правомощие е гарантирано с въвеждане на допълнителните права, установени в чл. 309б, ал. 2.
25.	v.nikolov **Портал за обществени консултации**	Имаше тенденция поне на думи да се върви към деинституционализация. Но на практика всички промени в социалното законодателство са в посока на все по-голяма институционализация на децата. Най-добрата среда за развитие на детето особено в ранна детска възраст не е безличната държавна институция, детска градина или училище, а дома. Все повече семейства могат	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не представлява институционалнизация на децата, тъй като не представлява трайно разделяне на детето от семейството. Задължителното предучилищно

		да си позволя[illegible] отглеждат децата си по-дълго време без да ги предоставят в държавни институции. Няма никаква логика, никаква рационална причина тези семейства да бъдат насилени под натиска на държавния апарат (машина) да се отказват от възможността да отглеждат децата си. Идеята за задължителна предучилищна подготовка за всички деца от 4 годишна възраст трябва да отпадне!		образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
26.	PetyaDyakova **Портал за обществени консултации**	Уважаеми Управляващи, аз като родител не съм съгласна да бъда принуждавана да записвам детето си в предучилищна група на 4 г., при положение че имам избор да си го гледам и обучавам сама. Който няма възможност го прави и в по-ранна възраст. Отглеждането и възпитанието на децата е отговорност на родителя и държавата може да помага, а не да задължава. Не смятам, че с този акт ще накарате децата с немайчин език български да го научи и да се приспособи по-лесно в училище. Много деца завършват 7-ми клас, дава им се диплома за основно образование, а не може да си напише името правилно.... Милсите ли, че като институзлизирате тези деца нещата ще се променят? Аз съм сигурна че това ще си остане така. Доводите, които давате са за друг вид проблеми в образователната система, и те не започват от 4год невръстни деца. Лично смятам, че така закона не трябва да се приема. Благодаря за вниманието!	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не представлява институционалнизация на децата, тъй като не представлява трайно разделяне на детето от семейството. Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Родителите имат правото и

				възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
27.	daniela_pav **Портал за обществени консултации**	Изключително недопустимо и във вреда на всяко едно дете, особено ако има родители или баби и дядовци, които не работят, да бъдат вкарвани задължително в институция от ранна възраст, за да изпълняваме безумни указания на някакви си подобни на бившата СССР образувания. България е суверенна държава с над 1300 години история и не може каквото се спусне от самозабравени, разрушаващи семейството режими да се прилага и тук. Смятам, че е крайно време, българските власти да се осъзнаят и да заработят така, че България да даде пример като една демократична държава с добри традиции и ценностна система, а не на едно подчинено на големите сили общество, където семейните връзки не значат нищо. Не превръщайте децата в жертви, а родителите инкубатори. Детето има нужда от майчини грижи и семейната атмосфера е благотворна за него, а не да го откъсвате насила и хвърляте в институция! Това никога не е било откак свят светува в България да се дават ВСИЧКИ деца, ЗАДЪЛЖИТЕНО от 4 годишна възраст на държавата. Опомнете се, имайте страх от Бога и спрете да вършите безумия. Не ни интересуват наредбите и грантовете, които взимате, за да налагате тези политики. Родителският суверен не ви позволява да се мислите за всемогъщи! Опомнете се, за да не плащате скъпо. Никой диктатор не е свършил добре. Колкото до ромските деца - напоследък съвсем ясно се	Не се приема.	Споделено е лично мнение и предположения, изразена е негативна позиция относно задължителния характер на предучилищното образоване за децата от 4 години.

		вижда, че там ромна роля играят не парите за интеграция, а протестантските църкви, които облагородяват този етност скорострелно. Насила хубост не става. Заради една част от обществото, не можете да налагате диктатура на всички. Поздрави и дано Господ има милост, да ви вразуми навреме, преди да сте опропастили съвсем страната ни. Господ да ви изобличи и даде разум или да смачка делата ви, а вие да си носите последиците, според както е казал.		
28.	Delyana **Портал за обществени консултации**	Уважаеми управляващи, за пореден път виждаме поведение на зубари и преписвачи, които действат машинално, без да вложат никаква лична мисъл. Според психолози имунитетът в детска възраст от 1-7 г. е незрял, поради което децата тръгвайки на ясла или градина, често боледуват. Породено е от факта, че това е съпроводено със силен стрес. Колкото по-рано детето се даде в институция, толкова стресът е по-голям. Къде отиде целта Ви за деинституционализация, след като искате да обхванете 100% от българските деца и да ги затворите в сгради, отделяйки ги насилствено от семействата им, под предлог "За най-добър интерес"?! Да, ама не!!! Това не е най-добрият интерес за децата ни, след като имаме възможност да ги отглеждаме и да се грижим за тях до по-късен етап! Оставете това на личните възможности и преценка на родителите! Така или иначе, започвайки предучилищното образование ще последва боледуването, отсъствията и респективно пропуските в образованието. Да не говорим за това, че има семейства, които успяват да осигурят домашно обучение до 7 кл., като нивото, което децата получават чрез дистанционно обучение е в пъти по-високо от това, което предлагате в училищата.	Не се приема.	Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.

		Израстват изк. .очително възпитани младежи, с безбройни интереси и занимания, които имат достатъчно социални контакти и най-важното - изграждат висок морал и здрава ценностна система в благоприятните условия на семейната среда! Преосмислете и спрете, докато е време, защото ще си навлечете народния гняв! Обещаваме да научим децата си що е то разлика в половете! Пожелавам Ви успешна и ползотворна работа в интерес на семействата, които ще действат за най-добрият интерес на децата си и ще осигурят най-добрите условия за израстване в спокойна среда!!! Имунитетът в детската възраст от 1 до 7 г. е незрял, поради което децата, тръгвайки на детска ясла или градина, често боледуват.		
29.	Недялко **Портал за обществени консултации**	Искам да изкажа гражданската си позиция „против“ новата интеграционна лудост на правителството. Има проучвания, които доказват дългосрочната вреда от твърде ранното обучение. А в този му вид то е ужасяващо ,порочно и противоестествено. Циганите няма да се интегрират никога, защото не ИСКАТ. Каквото и да се направи и изхарчи по тях следователно е безмислено. С оглед някой нови течения в образователната система преценям че колкото по-далеч е тя от децата ми - толкова по-добре ще е за тях. Аз нося отговорност за детето ми - так че стойте далеч от живота ми. Отивайте да крадете другаде. Омръзна ми да виждам как всякакви НПО-та ,агенции и министерства ,опитват да се домогват до децата на българите под най-благовидни предлози. Да се чудиш как сме могли до сега без тях ... .На всички тях и на неуважаемата министърка искам да кажа : "Разкарайте ръцете си от децата ни."	Не се приема.	Липсва конкретно предложение. Изразена е позиция „против“ задължителното предучилищно образование. Въвеждането на задължително предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те

				имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование.
30.	za4ka **Портал за обществени консултации**	Всички законови промени и нововъведения у нас се правят с цел да обслужват бъдещото население в България-циганите...Не е ли ясно?	Не се приема.	Липсва конкретно предложение.
31.	meryyy **Портал за обществени консултации**	Против задължителната Предучилищна за деца на 4 годишна възраст, защото смятам че модела в момента за предучилищна от 5 годишна възраст е добър. Заради това че ромите не искат да изпращат децата си на детска градина и на училище, не смятам че ние българите трябва да приемаме всички неподходящи политики!Децата на 4 години, нямат нужда от обучение под формата на игра. Нямат нужда от предучилищна!Децата трябва да имат детство предучилищна 3 години е напълно излишна ,нито ще станат по-умни ,нито ще имат повече познания!Крайно време е Уважаеми Г- н Министър, да се вслушате в думите на народа си, а не да превръщаме образованието в поле за усвояване на средства!!!!В момента нашето образование е на ниво, което е по-лошо от образованието преди 10 години, тогава все пака излизаха грамотни хора и по мое време нямаше нито задължителна предучилищна и въпреки това в училище усвоявахме материала, и получавахме необходимите познания .Сега за съжаление образованието е трагично правата на Учителите са силно ограничени,и в училищата цари анархия, това наистина е жалко защото вместо да мислите за Задължителна предучилищна на 4 годишни деца и	Не се приема.	Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните.

въвеждане на часове по сексуално образование на деца 3-4 класа ,нещо което е абсолютно ненужно защото това само ще травмира децата те не са достатъчно зрели за тези познания .Вие насочвате образованието да огрaмотява и интегрира ромите чийто деца вече са омъжени в 5 -6 клас и въпреки че са деца раждат деца.Помислете за интегриране на ромите конкретно а не увреждайте българските деца .Тук не става въпрос за расова непоносимост става въпрос за култура.Всички знаят че при ромите това са нормални неща тези които са се интегрирали водят децата си на училище и те се учат.Това е въпрос на личен избор и колкото и да задължавате тези хора които не искат да се интегрират те пак няма да го направят!!!! .Освен това в образованието има часове по Анатомия в 8 клас,часове по Психологияв 9 клас нещо което е съвсем нормално имате достатъчно квалифицирани учители които ще обучават децата съобразно нормалния учебен план!Уважаеми г-н Министър, вкарването на НПО -та в българските училища с техните съмнителни специалисти ,освен че ще бъде пагубно за развитието на децата ще доведе до пълен упадък на младото поколение.Обръщам се към Вас, с молба да помислите, кое е най-доброто за бъдещето на държавата ,защото тези деца са нашето бъдеще живота не е само днес той продължава, чрез децата на Република България.В България има блестящи математици, химици, медици, юристи, и софтуерни специалисти , които не са имали Сексуално образование и са постигнали тези успехи, не са имали ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА ОТ 4 годишна възраст !Затова апелирам към Вас да помислите за доброто и бъдещето на това поколение, защото за да съществува България трябва да има население не нашите специалисти да напускат Родината си, с което губим всички!!!!Дайте пример на

		обществото н. .ажете че нашите Учители са знаещи и можещи хора .В периода когато завърших Средното си образование ,имахме респект към учителите сега няма, защото станахте толерантни, защото преди имаше наказания а сега няма строги мерки.Вместо да се уважава тази професия тя се потъпква и умерзява!!!!Учителите обучават децата , а родителите дават основата на възпитанието на тези деца!!!!		
32.	vm **Портал за обществени консултации**	Категорично ПРОТИВ задължително предучилищно възпитание от 4 годишна възраст !!! Няма никаква необходимост детето да се отделя от семейната среда и да се поставя в среда която е вредна за здравето и моралното възпитание. Защо нашите управници ВСИЧКО ПРАВЯТ СРЕЩУ ИНТЕРЕСА И ПРАВАТА НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОД ???	Не се приема.	Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а Не се отрича фактът, че семейството е основен социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото. Естествено, първо в семейството се овладява минимум социален, познавателен и емоционален опит, възприемат се образци на поведение, формират се нагласи, отношения, мироглед. Няма друга социална общност, която да оказва такова комплексно и трайно влияние върху човека. Семейството винаги е било най-важната среда за формирането на личността, приобщавайки по своеобразен начин подрастващите към.социалните ценности и роли, въвеждайки ги в сложността и

				противоречията на съвременния свят. Детската градина не може и няма амбициите да замени семейството.
33.	albenagoranova **Портал за обществени консултации**	Обхващането в детска градина на 4 години е изключително важно за езиковото, когнитивното, емоционалното и социалното развитие на детето.-ако говорим за ромския етнос,да!Насочете въпросните мерки по обхващане и задължителност към тях, но да превръщата мярка подходяща за малцинствата в задължителна за всички е диктатура! "В същото време това дава възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда." - Всеки родител, който иска да работи и сега може да си даде детето на градина, а който иска да си го гледа вкъщи няма да има може.Отнема се правото на родителите да отглеждат и възпитават детето си както те преценят, член 47 на Конституцията, т. е. нарушавате конституционно право!Нарушавате още веднъж чл. 53, ал. 2, според който задължително е училищното, а не предучилищното обучение! "С предлаганите промени се цели да се улесни достъпът до образование" - Всеки който желае може да запише детето си на детска градина и повечето родители го правят!	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на

				Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.
34.	Г-жа Маринчина **Портал за обществени консултации**	Против съм предложежите изменения в ЗПУО. В мотивите такива за обхващане на всички деца реално липсват както и за падането на възрастта от 5 на 4 години. Не мисля, че повечето български деца имат „нискообразовани родители“, нито че не владеят добре езика, та да трябва да са в един кюп с ромите! Подобна мярка нарушава основни права на родителите, същите които плащат данъци, осигуровки и вашите заплати да решават според възможностите си дали да поверят детето си на общинска детска градина или да изберат алтернативна форма. Явно държавата забравя, че същите	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група. Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по

		имат не само . дължения, но и права! А нейната роля е подпомагаща, а не водеща! Освен това виждаме какво се случва в групите в които има деца със СОП. Фокуса и вниманието е изместено основно към тях, а всички останали деца са потърпевши! Ако децата не говорят български да се назначи допълнително възпитател , който да се занимава с тях извънредно, така че да не спъва и дърпа назад развитието на всички! Пишете , че редица изследвания подкрепят тезата ви, че все по-ранната институционализация на децата е в техен плюс и за здравето им и за техните социални умения и за успехите им в училище. Само, че същите тези изследвания не са представени никъде в мотивите, за това за мен са нищо повече от празнословене! Когато твърдите нещо, следва да го подкрепите с факти! Като родител на 2 деца имам преки наблюдения и те са коренно противоположни на вашите. На първо място децата, които не се разболяват през седмица особено в есенно-зимния сезон са по-скоро изключение , а не правило. След като големия ми син посещаваше няколко дни детската градина, а след това се налагаше да остава 2-3 седмици болен в къщи се наложи да потърся алтернатива. Родителски кооператив, в който на 9 деца бяха 4-ма педагози– млади, усмихнати, надъхани,гъвкави, креативни, можещи и най-вече работещи с желание. След това престоите ни у дома поради болест, рязко намаляха. Децата бяха всеки ден навън с часове, независимо от времето, имаше инвидиуален подход към всяко, а родителите лично избирахме храната да е здравословна и пълноценна съобразено с разбиранията на всяко семейство. Само за сравнение дъщеря ми посещава детска градина и за зимния период са излизали навън да играят точно 3 пъти! Прекарват голяма част от времето си на едно столче в правене на апликации, рисуване, нижене		начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.

		на макарони и прочие. Говорим за малки деца пълни с енергия, за които стоенето с часове на един стол е противоестествено и после се чудим защо са агресивни, хиперактивни и незнам си какви. Ако във времето отредено им за свободни игри-детството ги караме да се държат като възрастни, кога точно ще могат да бъдат деца ви питам аз? Така, че щом се освободи място в кооператив, дъщеря ми ще го заеме, защото това е в нейн най-добър интерес, а не да бъда набутана като копърка в консерва заедно с още 34 деца в прашна, задушна стая! Освен това и при двамата се наблюдаваше следния феномен. Две добре възпитани деца, научени у дома да използват често думите "моля" и „благодаря", се върнаха от детската градина с цял букет цинизми. Благодаря за такава грижа и възпитание! Предложеното изменение е също така доста дискриминационно, що се отнася до работещите български родители и техните деца. Една доста голяма група. Веднъж ромите не работят и живеят от социални помощи на техен гръб, втори път децата им ще бъдат подпомагани с таксите за детска градина! За мен държавата следва да дава на ВСИЧКИ семейства без изключение и без да се взема в предвид дохода им, ваучъри на определена стойност за посещение на детска градина , които те по избор да могат да използват в общинска, частна градина, в занималня или кооператив. А ако родителите сами полагат грижи за детето си и го „обучават" у дома да се ползват с определени облекчения при плащане на сметки сметки или данъци! Аз лично не виждам никаква по-важна работа от грижата и доброто възпитание на бъдещото поколение. В момента извънредната ситуация показа и още нещо. Крайно време е домашното образование да се узакони и в България. Стига сте преписвали избирателно от една или		

		друга страна, според грантовете без да мислите реално за децата и последиците за тях. Веднъж поне седнете и поставете тях на първо място!		
35.	Лилия Преславска **Портал за обществени консултации**	С настоящото изразявам несъгласие с намерението за узаконяване на задължително предучилищно обучение от 4-годишна възраст. Освен спорния педагогически ефект на подобна мярка, смятам, че **въпросното намерение:** • **Нарушава Конституцията** – чл. 53, ал. 2, според който задължително е училищното, а не предучилищното обучение. • **Нарушава правата на родителите** – както знаете чл. 47(1) от Конституцията гласи: "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата". Решенията за децата са приоритет на родителите. Държавата е длъжна да ги подпомага в техните решения, а не обратното. • **Нарушава правата и най-добрия интерес на децата.** Редица изследвания показват, че в тази ранна възраст децата имат потребност предимно от сигурност, грижовна семейна среда, много обич, лично внимание и индивидуална работа от страна на любимите близки, а не от институционализиране. • **Тези опити са в разрез с образователните политики в ЕС.** Задължителното образование в европейските държави е изключително преобладаващо от 6 годишна възраст. Не съществува европейски документ, който да изисква въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст.	Не се приема.	Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.Предвижданата промяна не е в разрез с политиките в ЕС. По данни на Евростат (отчетено към 2017 г.) по отношение на обхвата на 4-годишните (до възрастта за постъпване в училище) Ирландия, Франция, Великобритания достигат 100 %, Белгия, Дания, Испания, Италия, Люксембург, Малта, Холандия, Швеция – над 95 %, а България се нарежда сред последните в ЕС със

		Несправедливо е да се наказват родителите, които са намерили начин да осигурят по-добра среда и искат да се погрижат за развитието на детето си. **Въз основа на гореизложените аргументи настоявам да отхвърлите въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст!**		75,7 %, като след нас са Гърция, Хърватска и Словакия. В същото време в държавите членки интензивно се работят в областта на по-ранен обхват в предучилищното образование - в Гърция, Кипър, Люксембург, Швейцария предучилищното образование е задължително и за 4-годишните, а Унгария и Франция обхващат в задължително предучилищно образование и 3-годишните. В допълнение, в някои европейски страни на 5 години децата тръгват на училище – Малта, Великобритания, Турция, а в други – дори на 4 години (Ирландия, Северна Ирландия). Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Анализите на резултатите на

				учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната

				доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване.
36.	инж. Георги Тимнев **Получено по ел. поща**	От 1978година , след завършване на институт за учители специалисти работя, като инструктор обучение кандидати за водачи на моторни превозни средства.След това завърших и ТУ -София с учителска правоспособност. Работил съм и в училище , като учител по теория и практика, по технически предмети. Имало е периоди от време, когато нямаше условие за образование при кандидат-водачите на МПС, изискване за завършен 8-ми клас, а сега и 10-ти клас. Последиците от изискването за диплома са катастрофални	Не се приема	Предложението не е по същество и не съответства на политиките за насърчаване на грамотността и безопастност на движение по пътищата.

		в сравнение с останалите страни, където няма подобно условие. Убитите на милион жители тук са няколко пъти повече? Не твърдя, че това е единствената причина за повече жертви, но полицията залавя седмично по 500 нарушители без свидетелство за управление , повечето без възможности за обучение и изпити по професията водач на МПС , поради липса на диплома.Имам познати, за които е много по-лесно да се обучават тук и да бъдат изпитани в чужбина, където работят, защото свидетелствата от ЕС са валидни навсякъде. Некомпетентни са твърденията , че неграмотните няма да успеят да вземат изпитите по теория, защото няма как да понесат факта, че в чужбина , кандидатите без диплома успяват да издържат изпитите по професията водач на МПС и карат по цял свят . Благодарение на изискването за диплома, процъфтява търговията с дипломи, легални и фалшиви.Явно хората с интереси от този пазар имат лоби в парламента и МОН? Предлагам да предложите промени в закон за предучилищно и училищно образование в което да отмените условието аз диплома към кандидатите за професията водач на моторно превозно средство .		
37.	Лилия Лефтерова, директор на ДГ "М.Момчева" **Получено по ел. поща**	Във връзка с проекта за изменение на ЗПУО и във връзка със задължителното посещаване на ДГ от 4 годишните деца смятам, че е недопустимо децата да бъдат приемани в училищата по ред причини: 1.За да се разкрие такава група в едно училище са необходими минимум 6 деца - толкова са необходими и за маломерна група в ДГ - такива групи могат да бъдат филиални на най-близките ДГ.Училищата и без това обират 5 и 6 годишните деца. С възможността да приемат	Приема се частично.	Законопроектът предвижда задължителното предучилищно образование да се осъществява в училище за децата на 4-годишна възраст - само когато в населеното място няма детска градина. Добавена е и разпоредба, според която по решение на кмета на общината задължителното

		и 4 -годишни[illegible]щата ще излязат съвсем извън контрол. Тук трябва да вмъкна неуместността на норматива на директори на ДГ с една и две групи.Аз съм в тази категория и нито работата ми с децата е ефективна,нито административната ми работа е пълноценна.От тази учебна година съм в група - започнах да изоставам с административната работа,да закъснявам със сроковете,да пропускам съвещания и работни срещи. Нормативната уредба не дели ДГ на малки и големи - каквото е за ДГ с една -две групи,това е и за ДГ с 8-10 групи.Изискванията са едни и същи,само дето едни директори трябва да работят по 5 часа на ден с децата,а други - 72 часа годишно.Не познавам директор на училище ,който да има пълен норматив преподавателска работа,а има училища ,където учениците са по-малко от децата в моята ДГ. 2.В ДГ децата постъпват с един куп документи - такива не се изискват от училищата.Достатъчно е само едно заявление за постъпване от родителите.В училище не изискват изследвания, направени имунизации,доход за такси. За едни и същи деца стандартът е двоен,че и троен. 3.Ако на 4 годишните ще се поемат таксите,защо не се поемат таксите и на 5 и 6 годишните - те нали са на задължително обучение? Такива такси в училищните групи няма. 4.Наблюденията ми от подготвителни групи в училищата - децата идват в 9 часа и в 10,30 -10,45 ч. вече са отпратени да си ходят,т.е. престоят им в училище е един-два часа.Същото ще се случи и с 4 годишните. 5.Не съм попадала в училищна група,в която средата да отговаря на изискванията на Наредба № 5 за предучилищното образование.Не казвам ,че няма такива,но тези,които аз съм виждала, са обзаведени като		предучилищно образование се осъществява само от детски градини в населените места, в които има осигурени условия за това. Задължителното предучилищно предучилищно образование в държавните и общинските детски градини и училища е безплатно (чл. 9, ал. 1). Съгласно чл. 6, ал.1, б. „г“ от Закона за местните данъци и такси такса се събира единствено за за дейностите по хранене на децата в задължителното предучилищно образование извън финансираното от държавата. Компенсаторният механизъм за заплащане на

		за ученици и [illegible]кава среда за 4 годишни деца е съвсем неподходяща.		таксите, предложен с обсъжданите изменения не е ограничен по възраст на децата.
38.	Мария Карабелъова Изпълнителен директор на Фондация "Просвета“ **Получено по ел. поща**	В чл. 231 се създава алинея 5 със следното съдържание: „(5) Заявления и приложените към тях документи може да се подават и извън сроковете по ал. 4 за програми за обучение за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, които се изискват по национални или международни програми и проекти. В тези случаи заявителият посочва изрично програмата или проекта, по който се изисква съответната програма за обучение.“ **МОТИВИ ЗА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО** Все по-често национални или европейски програми и проекти, изпълнявани от Министерството на образованието и науката или от други органи в системата на образованието, поставят изисквания за провеждане на обучения по определени програми за квалификация на педагогическите специалисти, които са одобрени от министъра на образованието и науката и са вписани в Информационния регистър по реда на Глава единадесета, раздел V от ЗПУО. Съгласно чл. 231, ал. 4 внасянето на документи за одобрение на програми за обучение се извършва два пъти годишно – между 1 и 15 април и между 1 и 15 ноември. Често сроковете за изпълнение на проектите или за кандидатстване по обявените процедури се разминават с така определените срокове за регистрация на	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложени правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

		обучителни програми. Така се ограничават възможностите за кандидатстване по някои процедури или се забавят проекти до регистрацията на съответната програма. Предложеното изменение предлага решение на този проблем, като разширява възможността за одобрение на програми за обучение в тези случаи, допускайки внасянето на документите да става целогодишно.		
39.	Калоян Дамянов Директор на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град **Получено по ел. поща**	1.Развитието на процеса на приобщаващото образование с влизането в сила на Закона за предучилищното и училищно образование показа важността на осигуряването на адаптирана образователна подкрепа не само за различните групи деца и ученици със специални образователни потребности, но и на децата в риск, с изявени дарби и тези с хронични заболявания. Работата на екипите за подкрепа за личностното развитие в цялата страна доказва определени трудности при изграждането на подкрепяща среда в класната стая. Въвеждането на модел за съвместно преподаване между ресурсните учители, психолози, логопеди, помощници на учителя и общообразователните учители също се оказва сериозно предизвикателство, свързано и въобще с методите на преподаване в условията на приобщаващо образование.. В тази връзка бяха проведени множество информационни срещи, организирани от Регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град, който и пилотира собствен модел за осигуряване на обучителни ресурси за педагогическите специалисти. Относно това беше издаден и обучителен наръчник за работата на помощниците на учителя в приобщаващото образование, разработихме методически насоки за работа на ресурсните учители и специалисти в условията на дистанционна образователна подкрепа, въведохме програма за сензорна интеграция в обучението на деца със специални образователни потребности и др. По време на обявеното извънредно положение в страната, регионалният център в София осъществи методическо	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложени правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

		насочване и психологическа подкрепа на родители от цялата страна и за пореден пък се показа необходимостта от централна информационна система по приобщаващо образование. Въпреки тези усилия е повече от очевидна необходимостта на национално ниво да се организират и разработват анализи, методически ресурси и адаптирано учебно съдържание в сферата на приобщаващото образование. Освен това е необходимо и да се провеждат проучвания за развитието на отделни компоненти от приобщаващото образование, включително разработване на методики за функционална оценка на специалните образователни потребности, както и алгоритъм за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца в риск и деца с изявени дарби. Това лесно може да бъде структурирано на основата на вече съществуващия Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град, без да е необходим допълнителен финансов ресурс. Във връзка с посоченото по-горе бихме искали да предложим в чл. 50 ал. 3 на ЗПУО да се измени така: **„(3) Дейностите по ал. 1, т. 5 се извършват от специализирани обслужващи звена - регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, които се създават на територията на всяка област и Национален център за приобщаващо образование, който изпълнява и функциите на столичен регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.“** **(4) Функциите на Националния център за приобщаващо образование ще бъдат уредени в правилника за дейността на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.** 2. Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование са специализирани обслужващи звена, но особеното при тях за разлика от други специализирани звена е, че там работят основно педагогически специалисти. Подобно на Държавния		

		логопедичен център предлагаме да се включи заключителните разпоредби възможността да извършват определени функции като центровете за подкрепа на личностното развитие, които реално се осъществяват като ресурсното подпомагане и превенция на езиково-говорното развитие. Предлагаме редакция на § 21. (1) в следния вид: § 21. (1) С влизането в сила на закона ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности със заповед на министъра на образованието и науката се преобразуват в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование по чл. 50, ал. 3 за осъществяване на дейностите по чл. 50, ал. 1, т. 2, 3 и 5. и **да извършва и дейности по чл. 49, ал. 1, т. 3.** Считаме, че така направените предложения ще подобрят значително координацията и управлението на процеса на приобщаващото образование, като ще се създадат повече възможности за подкрепа на педагогическите специалисти от цялата страна, а също така ще разшири възможностите за подкрепа на децата и учениците, които получават допълнителна подкрепа за личностно развитие.		
40.	Михаела Джоргова Председател „Асоциация общество и ценности“ **Получено по ел. поща, чрез деловодната система на МОН и чрез Портала за обществени консултации**	С настоящото бихме искали да изразим своята позиция относно Проекта на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за предучилищно и училищно образование (ЗПУО) и нашите мотиви за отхвърляне на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Част от посочените по-долу аргументи засегнахме, заедно с още 50 граждански и родителски организации, в изпратеното на 26.02.2020 г. с копие до Вас Отворено писмо, по повод намеренията за въвеждане задължителна предучилищна подготовка от 4-годишна възраст, подкрепено от над 7 500 граждани в онлайн петиция. 1. Предложените промени противоречат на Конституцията	Приема се частично	Приема се предложението по т. 9 относно осъществяването на задължителното предучилищно образование от училищата. Тази възможност ще може да се прилага само при липса на детска градина в населеното място и при осигурени условия за това. Добавена е разпоредба, според която по решение на кмета на общината задължителното предучилищно образование се осъществява само от детски

		и на водещи . ждународни нормативни актове Считаме, че самото въвеждане на подобна мярка противоречи на Конституцията на България, според която училищното - а не предучилищното - обучение е задължително (чл. 53). Според чл. 15 от Закона за нормативните актове, нормативният акт следва да съответства на Конституцията, докато задължителността на предучилищното образование не съответства на нея. Още повече въвеждането на задължително предучилищно образование за децата от 4-годишна възраст нарушава и редица водещи международни спогодби, според които семейството е водещо за начина на образоване на своите деца, като Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС) Протокол 1, чл. 2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 14 и чл. 26 ал.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл. 18 и Международният пакт за икономически, социални и културни права чл. 13. Разпоредбите в закона е необходимо да са съобразени с правата и свободите на гражданите, уредени в нормативните актове от по-висока степен, а именно Конституцията на Република България и международните актове, станали по съответния ред част от вътрешното право. Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат – чл. 5, ал. 1. Освен това разпоредбите на Конституцията имат непосредствено действие - чл. 5, ал. 2, а международните договори, ратифицирани, обнародвани и влезли в сила за Република България са част от вътрешното право и имат предимство пред тези норми, които им противоречат. От цитираното се налага изводът, че ЗПУО като акт от по-ниска степен не може да противоречи на Конституцията и на международните нормативни актове, влезли в сила и станали част от вътрешното право на Република България.		градини в населените места, в които има осигурени условия за това. Предложената мярка не е в нарушение на Конституцията и международните актове, по които Република България е страна. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от

		2. Предложе[illegible]е промени нарушават правата на родителите. Според Конституцията държавата следва да закриля майчинството (чл.14), а не да го измества чрез свои услуги със задължителен характер. Отглеждането и възпитанието на детето е право на родителите (чл.47). Противоконституционно е задължаването на родителите, които са намерили начин да осигурят подходяща семейна среда и искат да се погрижат за развитието на детето си в предучилищна възраст, да се откажат от това свое право в полза на държавата. 3. В мотивите на ЗИД се твърди, че мярката е в отговор на международни изследвания и рамкови цели на ЕС и ООН. Видно от цитираните в мотивите документи, както ЕС, така и ООН, са насочили своите усилия към подобряване на възможностите за развитие и придобиване на по-добри компетентности от децата. Никъде обаче не се предлага или предполага задължителност на предучилищното образование от 4-годишна възраст. Няма европейски документ, който да изисква задължителното му въвеждане. 4. В мотивите на ЗИД се твърди също, че „Предложените промени в ЗПУО са съобразени и с развитието на детето в тази възраст“. Считаме, че подобно твърдение е едностранчиво, тъй като не са взети предвид редица психологически особености, свързани с развитието на детето. Изследвания в цял свят показват, че в тази ранна възраст децата имат нужда по-скоро от индивидуална работа, много обич, подкрепа и лично внимание, отколкото от институционализация. Темповете на развитие в тази ранна възраст е строго индивидуално. Резултатите от предучилищната подготовка зависят от подкрепящата семейна среда, а не от нейната продължителност или начална възраст. 5. Силно обезпокоително е снижаването на възрастовата		Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване. Прредложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, нито пък е в противоречие с посочените международни актове, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитнаието на своите деца. Мярката за подкрепа на социално слаби семейства за освобождаване от заплащането на такси не е обвързана с въвеждането на задължителното предучилищно образование, тъй като тя се отнася за всички

		граница за за[illegible]лжителна предучилищна подготовка на деца от 3-годишна възраст (или обучението да стартира в годината на навършване на 4 години), каквато мярка законодателят предвижа при наличието на определени условия в ч. 11 от Преходните и заключителните разпоредби. Задължителното образование в европейските държави преобладава от 6-годишна възраст. В малкото страни, в които държавното образование започва от 5 год., то не е задължително, като в тези страни се предлагат различни форми на неучилищно в т.ч. домашно образование, между които родителите могат да избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си. 6. Във формуляра за частична и предварителна оценка се казва, че "колкото по-дълго детето е посещавало предучилищно образование, толкова по-добри са неговите резултати в училище". Научните изследвания в световен мащаб показват, че по-ранното започване на официалното обучение не постига по-добри резултати в успеваемостта на наученото и вреди на психологическо и емоционално здраве на децата. Ще спомена само няколко: - Според изследване с участието и приноса на редица учени от над 20 университета (в т.ч. Лондонския университет, Вашингтонския университет, Калифорнийския университет и др.) и независими организации, не съществува практическа връзка между ранното започване на обучителни дейности и училищните постижения на децата. - Психологът проф. Питър Грей от Бостънския университет установява, че ранното институционализиране и обучение на малки деца пречи на тяхната свободна игра, което води до редица психологически проблеми, сред които тревожност, депресия, нарцисизъм, а в някои случаи и склонност към		възрастови групи, а не само за подготвителните. По отношение на цитираните изследвания в писмото следва да се имат предвид и следните обстоятелства: 1. Изследването от 2007 г. „Начална възраст за детска градина – академични постижения и социо-емоционално развитие на децата". Ефектът от по-ранно постъпване в детската градина представлява само част от изследването, а в по-значителната част е отделено внимание на постиженията на децата в началното училище. В изследването са използвани данни от наблюдението на 900 деца във връзка с ефекта от възрастта на постъпването в детската градини върху резултатите в началното училище. Децата са проследени от възраст на 54 месеца до 3. клас. Децата, които влизат по-рано в детската градина имат по-високи резултати на тест за разпознаване на думи и букви (Woodcock-Johnson), но получават по-ниски оценки от учителите в детската градина по литература и математика. В трети клас тези деца, които са

		самоубийств - Според изследване на учени от Станфордския университет и Датския център за социологически проучвания, деца, които започват детска градина на 6, а не по-рано, имат осезаемо по-добри резултати в психологическо отношение, като например поддържане на вниманието, активност, самоконтрол. Няма научно доказателство в подкрепа на тезата, че е желателно и целесъобразно децата да започват задължително предучилищно обучение на 4-годишна възраст. 7. Считаме, че посочената цел в мотивите: „да насърчи приобщаването и да предотврати социалното изключване, а впоследствие и отпадането на деца от уязвимите групи", е в нарушение на принципите на обоснованост, съгласуваност, пропорционалност и предвидимост, които следва да се зачитат при изготвянето на нормативни актове (чл. 26 от Закона за нормативните актове). Считаме, че задължителната институционализация от 4-годишна възраст няма да спомогне за постигането на тази цел. Нужно е прилагането на конкретни мерки и работещи практики и механизми за посрещане на специфичните нужди и предизвикателства при работата със семействата от уязвимите групи. 8. В мотивите на ЗИД се излагат съображения, че мярката ще подпомогне бедни родители, „които без помощта на другиго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си". Не е необходимо въвеждане на „задължителност" на предучилищното образование за 4-годишните деца, за да може да бъдат осъществени мерките за финансово подпомагане на бедни родители. Помощта може и следва да бъде осъществявана без наличие на задължителност. 9. Чл. 56, ал. 2 от ЗИД предвижда предучилищното		постъпили по-късно, показват по-високи резултати на два от субтестовете – Решаване на проблеми и Картинен речник. Годините, в които детето постъпва в детската градина не се отрива доказателство, че оказва влияние върху социално-емоционалното развитие, а по отношение на образователните резултати се отчита много малък ефект. 2. Изследването на проф. Питър Грей – Бостънски университет „Упадъкът на играта и възходът на психопатологиите у децата и подрастващите" Текстът е посветен на ползата и необходимостта от осигуряване на свободна игра на децата. Това не е в противовес с предвижданата промяна. Статията е посветена на явлението в САЩ за рязко намаляване на свободната игра. Статията разглежда задълбочена връзката между рязкото намаляване на времето за свободна игра между децата, което в същото време окозва влияние върху негивната тенденция за увеличаване на тревжността, депресията, нарцисизма и дори склонността

		образование , може да се извършва в училища, когато в населеното място няма детски градини. Не се коментира въпросът, доколко е добре деца на възраст 3 и 4 години да бъдат в една сграда с деца между 7 и 18-годишна възраст? Не са представени обективни данни от направени проучвания за това какви са последствията за децата, какъв е процента на злоупотреби и насилие от по-големите над по-малките деца в подобна среда. Проблемите с неефективността, невключването на ученици и ранното им отпадане от образователната система няма как да бъдат разрешени чрез принудителното разширяване на нейният обхват. Още повече според данните от последния доклад на Европейската комисия у нас е два пъти по-голям делът на учениците на 15 г. възраст, показали слаби резултати по четене, математика и природни науки спрямо средните за ЕС. Според данните 41.5% от учениците, прекарали осем и повече години в системата на държавното образование у нас, са функционално неграмотни. Получените от теста в страната ни резултати са по-ниски спрямо същите през 2009 г. Участието на възрастните в процеса на учене е над 4 пъти по-голямо в ЕС спрямо това у нас. Всичко това потвърждава, че резултатите от предучилищната и училищна подготовка зависят от активно подкрепящата семейна среда, а не от нейната продължителност или начална възраст. С оглед повишаване на резултатите от образованието у нас считаме за необходимо да се гарантира и осигури свободно съществуване на разнообразни форми на образование на децата и възможността за валидиране на знания, получени извън системата на МОН, както и включване в училищната система на деца, които са получили цялостно или част от своето образование в алтернативна форма на обучение.		към самоубийство сред децата, подрастващите и младите хора в САЩ. Играта, особено социалната игра с други деца, изпълнява разнообразни функции за развитие, всички от които насърчават психическото здраве на децата. При отсъствието на свободна игра децата не успяват да придобият социалните и емоционални умения, които са от съществено значение за здравословното психологическо развитие. Тази статия е избирателна при описването на инвалидизиращите ефекти от липсата на игра. Фокусира се върху тревожност, депресия, чувство на безпомощност и нарцисизъм. Досега не е споменато драматичното нарастване на детското затлъстяване и спада на общата физическа тежест, която другите поне частично придават на намаляването на играта на открито. Други твърдят също, че високата честота на хирепактивността може поне частично да се дължи на спада в свободната игра на открито. Към този аргумент може да се добави, че изучаването на самоконтрола и емоционалното регулиране,

		Задължителн о предучилищно образование от 4-годишна възраст противоречи на Конституцията на България, на редица международни и вътрешни нормативни актове, на найдобрия интерес на детето и правата на родителите и следователно трябва да отпадне.		предизвикано от всички форми на социална игра, изглежда да е перфектна изравнителна сила към импулсивността, хиперактивността и липсата на емоционален контрол, които характеризират хиперактивността. В статията се посочва, че родителите днес имат повече притеснения да позволяват на децата си да играят навън от родителите от десетилетия назад. Медийното отразяване със сигурност играе роля в тези страхове. Днес, ако непознат отвлече, измъчва или убие дете навсякъде в развития свят, престъплението получава обширно и повторяемо послание. В действителност, процентът на такива случаи е малък и е намалял поне от началото на 90-те години на миналия век в САЩ. Родителите обаче вярват в друго. В изследването на ИКЕА най-често цитираната причина, поради която родителите ограничават децата си от игра на открито е, че те могат да бъдат изложени на опасност от преследвачи/насилници (цитирано от 49% от родителите). Други известни страхове, изразени в изследването, които

				може да са по-реалистични, бяха страховете от пътни произшествия или от хулигани. В по-малко проучване, проведено в Обединеното кралство, 78% от родителите посочват страх от насилие от непознати като причина да ограничат играта на децата си на открито, а 52% цитира опасност от трафика. 3. Изследването на Проф. Томас Дий, Станфордския университет, Ханс Хенрик Сийверстен – Датски национален център за социологически проучвания, Изследване „Дарът на времето? Начална училищна възраст и умствено здраве". Изследването показва, че започването на училище една година по-късно (на 7, а не на 6) значително намалява „невниманието" и хиперактивността, който са израз на саморегулацията и имат силен негативен ефект върху образователните резултати. Изследването посочва, че литературата в психологията на развитието предполага, че децата, които започват училище в по-късна възраст, се възползват от продължителния период на неформална, възпитателна детска градина, която допълва езиковото

				развитие и капацитета за "саморегулиране" на когнитивните и емоционални състояния (Vygotsky, 1978 , Whitebread, 2011). В изводите от изследването се посочва, че децата, които започват училище една година по-късно, имат по-продължително време за участие в игрова среда. Констатациите от изследването са в съответствие с този механизъм за започване на училищно образование и предполагат, че е може да има по-широки ползи за развитието на политики за забавяне започването на официалното образование (и подкрепят игровата среда в ранна детска възраст). Също така се отбелязва, че има няколко фактора за външната валидност на изследването (например, локализацията на оценките, доказателства за хетерогенни ефекти). Изследването се отнася конкретно до започването на училищното образование в Дания. В изследването се посочва още, че родителите и лицата, отговорни за разработването на политики, все по-често избират да забавят началната възраст за постъпване на децата в училище. Съществуват няколко теоретични

				причини да се подозира, че тези забавяния дават предимства за развитието (например динамичното допълване при формирането на умения, удължаване на предучилищните периоди на игра). Все още няма сериозни доказателства, че забавено начало на училище значително подобрява ключовите образователни и икономически резултати. След този преглед можем да направим извода, че цитираните изследвания не са релевантни на поставените в отвореното писмо въпроси, като от всички включени в тях държави най-близкия образователен модел до българския е този на Дания, но това изследване разгрежда постъпването в училище. От друга страна анализите на резултатите на българските ученици от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на

				двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното обхващане и на 4-годишните.
41.	Калина Христова Председател на УС на НАРУ **Получено по ел. поща**	Ситуацията в страната в момента повдигна много въпроси и породи решения, които ни провокираха да изпратим нашите предложения към Вас. Имаме основание да смятаме, че промените, които предлагаме, ще повишат качеството на процеса на приобщаващо образование в цялата страна. Първото ни предложение е следствие от вече почти четиригодишната работа на специалистите от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование. В закона за предучилищното и училищно образование регионалните центрове са специализирани обслужващи звена, но особеното при тях за разлика от други специализирани звена е, че там работят основно педагогически специалисти. В момента все още има неясноти относно статута на тези така важни специалисти, които работят в регионалните центрове. Въпреки че фокусът на работа се измества основно към методическа подкрепа и оценка, ресурсните учители, психолози и логопеди работят предимно с деца. Осъществява се ресурсно подпомагане, психологическа подкрепа и превенция и терапия на езиково-говорното развитие. Дори когато се прави оценка на потребностите, те пак работят с децата и техните родители. За да се запази статута им като педагогически специалисти, предлагаме в заключителните разпоредби да се включи възможността регионалните центрове да извършват определени функции на центровете за подкрепа за личностно развитие. Такава възможност е	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложение правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

		предоставена на Държавния логопедичен център. Предлагаме следната редакция на § 21. (1): § 21. (1) С влизането в сила на закона ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности със заповед на министъра на образованието и науката се преобразуват в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование по чл. 50, ал. 3 за осъществяване на дейностите по чл. 50, ал. 1, т. 2, 3 и 5. и **да извършва и дейности по чл. 49, ал. 1, т. 3.** Второто ни предложение е свързано с нуждата от обединяващо методическо звено в системата на приобщаващото образование в страната. Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – София – град за пореден път в условията на извънредно положение в страната показа готовност за действие и за два дни специалистите му изготвиха методически насоки за работа на ресурсните учители и специалисти в условията на дистанционна образователна подкрепа, разработиха образци на планове за дистанционна подкрепа и отчетни форми, стартираха дистанционна програма за сензорна интеграция. Това изключително много улесни процеса на въвеждане на дистанционно обучение и за децата със специални образователни потребности от ресурсните специалисти в цялата страна и обезпечи подкрепа за най-уязвимите е образователната система. Друго, което Регионалният център – София – град направи за цялата общност на педагогически специалисти, е издаването на обучителен наръчник за работата на помощниците на учителя в приобщаващото образование, който се използва с успех в обученията на парапрофесионалистите и на практика в работата им. Въвеждането на ICF модел на функционално оценяване, така както е заложен в ЗПУО, беше организирано от МОН и УНИЦЕФ с подкрепата на Регионален център – София – град. Случаите на методическа подкрепа и решенията, които се		

		взимат на място в София-град, нямат аналог никъде в страната. Тук на практика се показва колко важно е осигуряването на адаптирана образователна подкрепа не само за различните групи деца и ученици със специални образователни потребности, но и на децата в риск, с изявени дарби и тези с хронични заболявания. Училищата и детските градини все още нямат подготовката за изграждане на пълноценна подкрепяща среда. Наблюденията ни в цялата страна показват наличие на затруднения в тази област, както и във функционирането на екипите за подкрепа за личностно развитие. Необходимо е да бъдат провеждани проучвания и анализи в сферата на приобщаващото образование, да се адаптира материала и съдържанието, да се разработват методики за работа. Темата за децата в риск и децата с изявени дарби също трябва да излезе на дневен ред. Затова предлагаме да има единно звено, което да координира работата в сферата на приобщаващото образовани, за да не се работи на парче. Това би могло да се постигне като Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град бъде преструктуриран като Национален такъв, без да е необходим допълнителен финансов ресурс. Предложението ни за промени в в чл.50, ал.3 на ЗПУО са следните: **„(3) Дейностите по ал. 1, т. 5 се извършват от специализирани обслужващи звена - регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, които се създават на територията на всяка област и Национален център за приобщаващо образование, който изпълнява и функциите на столичен регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование“.** **(4) Функциите на Националния център за приобщаващо образование ще бъдат уредени в правилника за дейността на регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.**		

42.	РУО-Велико Търново **Получено по ел. поща**	**1. В чл.308 да се създадат алинея 3 и алинея 4 с текстове:** **Ал.3** „Директорът и заместник-директорите на образователната институция не могат да бъдат членове на органите на настоятелството, докато заемат съответната длъжност.“ **Ал.4** „Директорът и заместник-директорите на образователната институция могат да участват в заседанията на органите на настоятелството със съвещателен глас“. Мотиви: Най-често дейността на настоятелствата е свързана с изразходване на финансови средства в полза на образователната институция. Ако ръководството на институцията участва с право на глас и при вземане на решения от настоятелството, ще се стигне до конфликт на интереси. **2. В чл.309 да се създаде алинея 3**: „Настоятелството не може да се използва за заобикаляне на императиви разпоредби, забраняващи определени дейности от образователните институции“. Мотиви: Широко разпространена практика е чрез настоятелствата да се събират пари от родителите на децата и учениците за дейности, които са финансирани от държавния бюджет – охрана, канцеларски материали, ремонти и т.нат. По този начин директорите избягват отговорността за нарушаване на разпоредбите, регламентиращи безплатното образование. Подкрепата от страна на родителите за дейността на настоятелствата е позволена, но само когато тя е като дарение, т.е. на доброволен принцип. На много места обаче средства за такива дейности се събират от почти всички родители, което е знак, че принципът на доброволна подкрепа е нарушен. От тълкуването на нормативната уредба за дейността на настоятелствата не остава съмнение, че са незаконосъобразни подобни дейности. Често обаче в практиката се наблюдава това, че хората четат само един член или аления без да осмислят в цялост нормативния акт. Това води до прилагане на „буквата на закона“,	Приема се Не се приема	Създадена е алинея 4 в чл. 308. Предложената хипотеза е недопустима и без това изрично да бъде декларирано в закон

		особено когато това е в тяхна полза. Често от нарушителите в такъв момент се ползва аргументът „никъде не ми е забранено изрично да го правя“ или „аз го правя в полза на ……“. Колкото и неоснователни да бъдат такива аргументи, те често водят до спорове, включително и съдебни. Реално не е възможно всяка забрана да бъде изписана изрично в нормативен акт, но в случая, тъй като събирането на средства продължава да проблем на системата на образованието, подобен текст би наблегнал ясно и категорично на незаконосъобразността на действията. Акцентирането върху забраната чрез текст в закона може да има и възпиращо действие. **3. В чл.309б, ал.1 в края на изречението да се добави „и подзаконовите нормативни актове по прилагането му“.** Мотиви: В момента тълкуването на предложения текст е, че контролните органи проверяват само за нарушения на ЗПУО. Същевременно подзаконовата нормативна уредба е обширна и има много възможности за нарушение. **4. Да се въведат санкции – глоби, при неизпълнение на указанията по чл.309б, ал.4, като механизъм, които да гарантира изпълнението им.** Мотиви: В действащата нормативна уредба и в предложението за изменение на ЗПУО не са въведени санкции за неизпълнение на указанията на контролните органи. Единствената възможност да се санкционира незаконната дейност на настоятелство е да се прекрати дейността му с решение на съда по реда на чл.13, ал.1, т.3 „б“. Тази мярка обаче би се приложила само при тежки нарушения. Същевременно за по-леки нарушения няма ред за търсене на отговорност. Това не трябва да се допуска, защото би създало възможност за множество незаконосъобразни действия. Принцип е, че когато има механизъм за санкциониране и на леките нарушения, това	Приема се **Не се приема**	С оглед характера на обществените отношения, административнонаказателната отговорност под формата на глоба не е целесъобразен механизъм. В зависимост от степента и характера на евентуалните констатирани нарушения, ще бъдат използвани съществуващите в нормативната уредба механизми за въздействие за отстраняване на противоправното поведение.

		често действа превъзпитателно и възпиращо за тези, които биха извършили тежките нарушения. При така предложените текстове органите на настоятелството лесно могат да пренебрегнат указанията на контролните органи за спазване на ЗПУО. **5.** В чл.56, ал.2 текстът „за децата на 4-годишна възраст – само когато в населеното място детска градина“ да се обособи като самостоятелно изречение, даже самостоятелна алинея. Мотиви:Текстът на алинеята е дълъг, с вмъкнати части и подчинени изречения. Така ограничението за наличие на детска градина в населеното място остава малко изместено. Когато изреченията са по-кратки те са по-лесно възприемани от обикновените хора.	Не се приема	Приемането на предложението би довело до излишно повторение и многословие в хипотезата на правнта норма.
43.	Veselinov76 **Портал за обществени консултации**	Категорично против предложените изменения: Мотивите не отговаря на исканото изменение. Цитирам: “Децата, които растат в среда на ниско образовани родители, а езикът, който говорят в семейството не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини”. С цялото ми уважение, но повечето българи завършват средното си образование, след това поне едно висше, реализират се на трудовия пазар и създават деца едва след като се почувстват финансово стабилни. Хората обработващи земята, които създават основни блага може да не са вишисти, но притежават ценни знания и умения и осигуряват оцеляването на всички. Нито едните нито другите могат да се кавалифицират като нискообразовани, така че е редно мерките да се насочат само към малцинствата! Защото се получава така, че искате с трици да ловите маймуни. Заради неспособността ви да се справите с малък процент роми и техните деца, поради страховете на екипите по обхват да влязат в гетата, ще сложите всички в един кюп и ще лишите децата от детство. Което е престъпление! Малките деца нямат	Не се приема	Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Задължителното

		нужда от реж.. ирани игри от възрастните, а от свобода да опознават света по своя си чист и невинен начин. Нямат нужда по цял ден да са приковани на стола и да са насилвани да спят по 2 часа, а да тичат и скачат волно навън. Децата са на родителите си, а не на държавата в частност на МОН, а предложеното изменение противоречи както на божия закон така и на Върховния закон на Република България – Конституцията. Моля да си го припомните. Както трябва да си спомните и че веднъж вече опитахте да прокарате тази абсурдна идея и българските родители категорично я отхвърлиха. Малко поотупана от прахта пак я извадихте на дневен ред и в дискусиите около нея давате думата само на така наречените „специалисти“ – логопеди, психолози, членове на неправителствени организации –грантаджии, които нямат никакъв друг интерес освен финансовия да има повече деца. Тъй като отдавна са пуснали отровните си корени в детските градини и училищата и се оглеждат за „проблемни“ деца. За тях са просто касички. А броят на „проблемните“ расте и ще продължи докато вземате неадекватни решение. Това предложение единствено ще задълбочи съществуващите проблеми вместо да ги реши! Постройте допълнителни детски градина в големите градове и дайте шанс на всички желаещи да ги посещават, без да репресирате родителите, които са избрали друг вариант. Няма нужда от 3 години предучилищна. Ширещата се неграмотност сред децата не се дължи на факта, че не започват от по-ранна възраст предучилищна, а от все по-скучното, написано на неразбираем за тях език, изобилстващо от излишни факти и абсолютно безинтересно съдържание на учебниците им. Суха теория , която не цели да разпали интереса им към предмета , а да напълни джоба на поредния професор или доцент автор на учебника. При избора на учебниците не се взема в предвид нито мнението на учителите, които ще преподават този материал, още по-малко на родителите които биха преценили най-добре за децата си. Децата започват да учат английски език в детската градина, преди		предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Анализите на резултатите на учениците от националното външно оценяване в 4. клас показват, че най-високи са резултатите именно на децата, включени в продължение на три години в предучилищно образование. Най-сериозният скок в резултатите се очертава след тригодишно обхващане на децата, което е доказателство, че въвеждането на двегодишното задължително предучилищно образование значително допринася за подобряване на постиженията им в училищното образование, но по-ефективно би било разширяването му с още една година и задължителното

		да са научили българския език. Липсват практически занимания по предметите, каквито преди 30 години даваха реална подготовка. Готварство, дърво и металообработване, електротехника, работа с шивачна машина.Няма ги вече. Закриха се техникумите, от които излизаха подготвени за трудовия пазар кадри, с професия. Замениха се български произведения , автори, историята ни с разни чуждестранни недоразумения и глупости. Учителите са натоварени с несвойствени задачи да следят децата дали са получили синина от падане с колело или от родителите си, че да докладват на социалните. Вменени са им идиотски дейности като на обикалят отсъстващите ученици от къща на къща. Вместо времето и енергията им да са насочени към децата и тяхното развитие. Ограничени са от новопридобитите права на учениците, които сами не знаят какво да правят с тях. И вече не са просветители. Затова и децата губят мотивация още в началото и на финала не могат да изпишат безгрешно дори името си. И не, по-ранната институционализация няма да реши проблема, това предложение и отказа да се вслушате в гласа на родителите само показва колко незапознати сте с реалните проблеми в образователната сфера! Подкрепям идеята най-накрая да има закон за домашното образование както е в повечето страни.		обхващане и на 4-годишните. Това е доказано и от международното изследване на четивната грамотност PIRLS.
44.	Орлин Райков orlinr **Портал за обществени консултации**	**Проектът и законът е тоталитарно погазване на семейството и КРБ чл.47(1)** Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование и самият основен закон ЗПУО имат много съществени недостатъци и проблеми. Ще коментирам най-съществения недостатък заради неговата сериозност и важност: Чрез ЗПУО се провеждат политики, които са не само неприемливи за мен като родител и за нас като семейство, но това са политики, насочени срещу нашите основни права и в нарушение на нашите свободи. Бъдещето на нацията и държавата ни зависи от щастието и успеха на семейството, където децата могат да се научат	Не се приема	Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование.

		на честност, труд, обич и жертвоготовност. Държавата не може да бъде и не бива да се опитва да изземва роделската роля. Това ще е пагубно за всички ни. Аргументацията за необходимостта на закона с важността на периода на развитие на децата е на практика отнемане и коварна злоупотреба с правото на родителите да решават кое е добро и кога (4 години или когато и да било) за децата си. Аргумент на задължителността на услугата образование, "за да даде възможност на родителите да са по-активни на пазара на труда", е отвратителна подигравка. Насила взетите пари от нас под формата данъци, с които се издържа огромната ви и пре-скъпа, но неефективна Система, насила обхваща децата ни и отнема правото ни да се грижим образователно и възпитателно за тях, платено пак с нашите средства, труд и пот, "за да можем да сме по-активни на пазара на труда"! Каква лукава аргументация. Задължителността на закона не е възможност и не е подпомагане, господа, а НАСИЛИЕ. "Отпадането" на деца от държавното, законово насилено, предучилищно образование е резултат все по-често и на съзнателен избор от страна на родителите, които имат законовото и морално основание да предпазят децата си от насилие, лошо влияние и да им предоставят по-добро обучение и образование според собствените си образователно философски или религиозни разбирания. Някои законови текстове, които регламентират правото на родителите са: Конституция на РБ: чл. 47(1); Берлинската декларация от 2012 г. чл.13(3) на Международния пакт за граждански и политически права; чл.14(3) на Хартата на основните права на Европейския съюз. чл. 2 на Протокол 1 на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи; Ще цитирам, за да подчертая смисъла на текстовете, отнесени към ЗПУО :		Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Предложената мярка не е в нарушение на Конституцията и международните актове, по които Република България е страна. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразност на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно

		47(1); Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е ПРАВО и ЗАДЪЛЖЕНИЕ на техните РОДИТЕЛИ и се подпомага от държавата. И важен за дискусията текст от чл. 2 на Протокол 1 от ЕКПЧ: "При изпълнението на функциите, поети от нея в областта на образованието и преподаването, държавата зачита правото на родителите да осигуряват на своите деца образование и преподаване в съответствие със своите религиозни и философски убеждения." Изземването постепенно на водещата роля на родителите по отношение на децата им е вече факт с подобен неконституционен ЗПУО, както и други сходни актове на европейско и местно ниво. Такова вмешателство в най-интимната територия на семейните взаимоотношения от държавата с нейните институции е позната тоталитарна практика. Аз, ние, редом с други родители ще продължаваме да отстояваме фундаменталното право на алтернативна форма на образование извън държавната - семейно-домашна или друга образователна форма, гарантирано в ЕКПЧ, Всеобщата декларация за правата на човека и в редица други документи, по които България е страна. Да припомня, че това право е дадено на родителите от Твореца и Създателя на живота и важи с пълна сила дори да нямаше ЕКПЧ, КРБ и другите законови текстове. В ЗПУО всички текстове, които ограничават тези права на родителите трябва да бъдат идентифицирани и отменени, задължителността на образованието от 4 (всякакви години години) – премахната, за да направим България правова държава. Препоръчвам да се запознаете с този правен анализ: https://svobodazavseki.com/comments/339-totalitarizam-i-zadalzhitelno-uchilishtno-obrazovanie.html Ние, които обичаме децата си, можем да ползваме държавната образователна услуга, ако е подходяща и качествена сред другите на пазара. Но не очаквайте да предадем правото си на родители да		образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване. ПРредложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, нито пък е в противоречие с посочените международни актове, още повече че в ЗПУО е

		решаваме кое добро и подходящо за децата ни. Нашият родителски мандат не произхожда от МОН, нито от парламента, и не позволява това.		уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитнаието на своите деца..
45.	Усмивкослав **Портал за обществени консултации**	**ПРОТИВ въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст** Против съм въвеждането на задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст, защото лишавате от право на избор родителите (а този избор е предопределен от природата). Лишавате ни от право на избор да решаваме кое е най-добре за нашата родна плът и кръв, в какви ценности да я възпитаваме и начинът, по който те да бъдат предадени нататък. Смятам, че след като не получаваме доходите, които заслужаваме, че дори и много по-малко от "европейците" и сме на дъното на много класации (освен тази за семейства, родители и деца), нямате никакво право да ни казвате как да си гледаме и възпитаваме децата, като тук дебело подчертавам, че става въпрос за нормалните български традиционни семейства, които са не по-малко от 99% от целия народ. Нашият живот и този на децата ни НЕ ви принадлежи! Не се подигравайте с нашите деца - те са всичко за нас!	Не се приема	Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
46.	silviya_sarafova **Портал за обществени консултации**	Не отнемайте повече от безгрижното детство на децата! 5 години дори е твърде рано да се започне предучилищна! Аз съм родена 1991, не съм ходила на предучилищна и смея да кажа, че съм много по-грамотна и съм имала	Не се приема	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото

		много повече . лание да ходя на училище от масата днешни деца! Да не говорим, че учебния материал, който аз съм учила в даден клас, днес се учи в минимум 2 класа надолу (имам наблюдения над набор 1995 и 2003). Като им го правите толкова трудно няма да ги научите на повече, напротив - отказвате ги да учат! Проблемът е в програмите ви за обучение, не времето на влизане в образователната система! Не съм съгласна да е задължително! Имам дете на 4, което трябва да тръне тази есен, ако това влезе в сила. Та тя не е изградила стабилен имунитет още, а вие ще ѝ търсите присъствие! В майчинство съм, мога да я гледам и обучавам вкъщи, АКО иска! И моето право в случая ще бъде нарушено от придаването на задължителен характер на Вашата УСЛУГА! Не я искам! Намерете друг начин да обхванете целевите си групи! От всеобхватността повече ще пострадат, отколкото ще имат полза! **Чл. 47. от Конституцията на РБългария гласи:** (1) Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата. В случая Държавата изземва правата на родителите, които имат възможност и искат да отглеждат и обучават децата си вкъщи до 5 годишна възраст, като ги задължава и заплашва с глоба при неизпълнение! Училищното образование е услуга и не бива да ѝ се придава задължителен характер. Това е правен абсурд!		постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина. Задължителното предучилищно образование не измества централната роля на семейството в образованието и грижите за детето, а само я допълва. Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Предложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят

				децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитнаието на своите деца.
47.	d.yantrov **Портал за обществени консултации**	**Децата са деца** Децата са деца и имат нужда от детство. Светото Писание казва, че има време за всяко нещо под Слънцето, така има и време за това децата да станат ученици. Детството е основен момент от човешкия живот, който НЕ ТРЯБВА да бъде ограбван от грантаджийски НПО-та и проектопоглъщащи държавни служители, които целят ЛИЧНИ ОБЛАГИ, а не обществено благо. Децата трябва да играят и да имат свобода, а не да стават роби на остарялата и глупава образователна система от 4ри годишна възраст. Въпреки различията в децата, системата ги уедняквава и ги прави еднакво глупави и неспособни . Предучилищна от 6, 1ви клас от 7 годишни! П.П. Ще се отнесе ли този "страхотен законопроект" и за ромските деца, които така или иначе не подлежат на никакава държавна власт и закони?	Не се приема	Липсва конкретно предложение. Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина
48.	mishoo **Портал за обществени консултации**	**Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното** Против съм въвеждането на задължителна предучилищна за деца на 4 годишна възраст , в тази възраст децата нямат нужда да бъдат подготвяни за училище .До сегашния модел е достатъчно добър.Въвеждането на предучилищна на 4 годишнити по никакъв начин няма да подобри успеваемостта и грамотността им в училище .Самата идея за задължителна предучилищна на толкова малки деца е неподходяща.Интересно е защо трябва да бъдат налагани в България политики от други европейски държави , които	Не се приема	Задължителното предучилищно образование не означава, че децата започват училище. Няма да им се отнеме играта, защото постигане на очакваните резултати в тази възраст става предимно чрез игра. Децата ще продължават да учат и играят, както и досега - по методики за

		дори при тях провалени! В България има деца с изключителни успехи в много области, за съжаление заради интеграцията на малцинствата е недопустимо на българско население да бъдат налагани всякакви неуспешни политики!Против съм и въвеждането на ранно сексуално образование на деца в 3-4 клас, това може да бъде травмиращо за тези малки деца.Възрастта не е подходяща за сексуално огрмотяване ,считам че в образователната система има изключително много пропуски ,поради което децата в Основния курс са неграмотни, ето това е същинския проблем а не суксуално развращаване на малки деца! В българското образование има задължителни часове по Анатомия и Психология в подходящата възраст .Да в момента живота е динамичен технологиите напредват , но семейното възпитание е основният фактор, които има значение за формирането на личността, не може заради хора които оставят децата си безконтрол и морални цености ,да бъдат показателя за цялото ни общество. Българските политици е крайно време да си научите урока и да не налагате провалени европейски политики в Република България. Образованието е основата за развитието на личността и то трябва да бъде равно за всички! Трябва да се полагат по-големи усилия ,както от родителите така и от учителите тези деца да бъдат грамотни , знаещи и можещи хора!		съответната възрастова група, без да се променят средата, режимът, изискванията, организацията, които са прилагани традиционно в детската градина. Детската градина дава възможност на детето да общува с връстници и възрастни в процес на педагогическо взаимодействие.
49.	Паола **Портал за обществени консултации**	**Против задължителното предучилищно образование на 4 годишните!!!** Като майка на две деца съм твърдо против задължителното предучилищно обучение на 4 годишните! Първо, защото 4 годишните деца имат все още неукрепнала имунна система и много боледуват! А в държавните детски градини има по 25 и повече деца в група, от които непрекъснато има по няколко болни деца! Дори да заведа мойто дете здраво, след 2-3 дни се почват сополи, кашлица и много често температура и антибиотик! Не може да се пие антибиотик два пъти в месеца! Родителите не може да издържим по 3-4 дни да сваляме нощем тепературa и през деня на работа! Защо	Не се приема	Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от

		подлагате дец. а ни и нас на това? Мисля, че здравето на децата на тази възраст е по-важно от присъствието в честно казано маловажни дейности,на които и родителите могат да ги учат в тази възраст! Също така учителките залепят картички или рисуват прекрасни произведение и ние родителите знаем, че не са правени от децата ни, защото дете на 3-4 години физически не може да го направи! Т.е. децата нищо не правят, правят го госпожите! Защо се лъжем, че децата правят нещо в детските градини! По-добре грозни картини, но направиени от децата, а не от госпожите! Второ, вместо да мислите глупости, като този проект, помислете как родителите с малки деца да имат право по закон на по-кратък работен ден . например 6 или 7 часа така, че да могат да отиват навреме в детската градина и да си вземат детето до 6 часа! Защото 40 мин до работа+9ч работен ден+40 мин до детската градина - значи че детето ми трябва да прекара в детската градина 10ч и половина!! Мноого родители работим до 18 - 18.30ч и не можем да стигнем навреме, за да си вземем детето до 18ч. А знаете ли какво става ако отидеш след 18 или след 18.30ч? Става страшно! Помислете как да подпомогнете семействата с малки деца, защото те отглеждат бъдещето на България! Помислете за това, че 50% от семействата отглеждат по едно дете и ние българите се топим всяка година! Трето: Нека не се превръщаме в тоталитарна държава, която задължава своите поданици да си дадат децата още на 4г в поредната доброжелателна институция! Нека родителите имат право да решават какво е най-добро за децата им, а не държавата! Защото родителите са най-близко до децата си и знаят колко боледуват, от какво се притесняват, какво обичат, от какво имат нужда, а не държавата! И защото знам, че това, което децата най-много искат е да прекарват повече време с родителите си! Доверете се на родителите и на тяхната преценка! Моля оттеглете този безумен проектозакон за задължително предучилищно образование!		него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. Децата изграждат своя имунитет непрекъснато. Социалната изолация всъщност не помага за изграждането на имунитет. В детските градини се спазват всички здравни изисквания за отглеждането на деца.

50.	Н. К. **Портал за обществени консултации**	**Допълнителн. мерки за спазването на чл. 67, ал. 1 от ЗПУО в частта за самостоятелната организация** Чл. 67, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование визира, че: "Основните форми на педагогическо взаимодействие се осъществяват при целодневна, полудневна, почасова или в самостоятелна организация по избор на родителя при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за предучилищното образование". На практика никоя детска градина не предлага самостоятелна организация. Като родител, детски учител и администратор на група "За правата на родителите" **подкрепям** задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст, **само ако** се предприемат допълнителни мерки за спазването на чл. 67, ал. 1 от ЗПУО в частта за самостоятелната организация. Например допълнителни мерки при: постъпване и преместване в детската градина (свободни места за самостоятелна организация); права и задължения на учители, директори и други педагогически специалисти; поощряване и награждаване на педагогическите специалисти и/или други.	Приема се	Няма пречки за организирането на самостоятелна организация на предучилищно образование. При неспазване на нормативните документи, следва да информирате началника на съответното регионално управление на образование за извършване на проверка на конкретни случаи. През настоящата учебна 2019/2020 година в самостоятелна организация са записани общо 168 деца в цялата страна.
51.	hristo3 **Портал за обществени консултации**	**Принудително обучение** **НЕ** съм съгласен децата да се претоварват с държавно обучение от 4 - год. възраст. Според мен, дори и 5 год. те все още са в крехка възраст, за обучение ИЗВЪН семейството.	Не се приема	Въвеждането на задължителното предучилищно образование не лишава лицата, упражняващи родителски права от правата и задълженията, които те имат по закон, нито пък от правото и задължението им да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на право на образование. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се

				включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
52.	В.Расташка **Портал за обществени консултации**	**"Първите 7" са най-важни в живота на всяко дете.** Уважаеми министри и отговорни хора, Аз, семейството ми и всички мои близки и познати, които са мислещи и милеещи за децата си, смятаме, че задължителното предучилищно образование е изключително неадекватна мярка, необимислена и очевидно под външен натиск за страната ни. Понеже е противоконституционна, недемократична, против крехкото здраве на децата в тази възраст и насочена срещу правилното индивидуално развитие на всяко дете. Първите 7 години са най-важни за развитието и за целия живот на всеки човек, и според нас е недопустимо да ни отнемате правото на избор как да подготвим адекватно децата на България за живота им после. Искрено вярваме, че след като народът ви е гласувал доверието си, ще постъпите достойно и ще отмените този закон, който е изцяло нелогично обоснован, недемократичен и в ущърб на децата - за да израстнат пълноценни граждани на България.	Не се приема	Семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна.
53.	Георги Матеев georgim **Портал за обществени консултации**	**Против задължителният характер на предучилищното образование** С настоящето искам да изкажа аргументираното си становище против този проектозакон и в частност въвеждането на задължителна предучилищна подготовка от 4-годишна възраст. Лично аз съм израснал в смесени райони, виждал съм с очите си децата на рисковите групи и съм наясно, че единственият изход за тях от тази ситуация е чрез образование. В този ред на мисли приветствам опитите на държавата да направи нещо в тази посока, но съм убеден, че конкретната мярка не просто няма да даде резултат, а ще има обратен ефект за българското общество като цяло. В крайна сметка образователната система е за цялото общество, а не само за определени групи. Преди всичко е редно да започна с припомнянето на	Не се приема	Липсва конкретно предложение по отношение на изложените предизвикателства. Въвеждането на задължителното предучилищно образование е политика, насочена към всички деца, а не към конкретна група.

		факта, че Бъл. рия е една демократична и правова държава, в **която властта произлиза от народа** и където върховният закон е Конституцията. От останалите становища приемам, че сте наясно с чл. 47 и чл. 53 от Конституцията, а от проведените масови анкети в обществото, че сте наясно и с общественото мнение, което **категорично отхвърля задължителния характер на предучилищното образование**. Въпреки срамните опити на учителските синдикати и организациите на работодателите в сферата на образованието за организиране на подписки в подкрепа всяка една анкета показва между 85% и 90% категорично неодобрение на тази мярка. Което показва, че голяма част от обхванатите към момента деца от детските градина ходят там, тъй като техните родители са принудени, а не по желание. Т.е. ако спазвахме принципите на демокрацията, то ние би трябвало да спрем дотук. Но за всеки случай, позволете ми да изложа своите аргументи против тази мярка. 1. Мотивация В мотивите са „цитирани“ (но не конкретно посочени) изследвания, които говорят за корелация на по-ранната възраст на приобщаване в детските градини с намаляване на риска от отпадане от образователната система. Корелация обаче не означава причинно-следствена връзка и аз много бих искал да цитирате точните изследвания и данни, за да може те да бъдат публично анализирани. Тъй като според мен причината не е в ранното посещаване на детска градина, а са комплекс от социално-икономически фаткори, следствие от които е посещаването на детска градина от страна на групите с по-висок социален статус (защото работят). Напълно логично е хората с по-висок статус да могат да осигурят и по-добро образование на децата си, както и да могат да възпитат децата си в **желание за образование,** което всъщност е най-важното, към което трябва да се стремим. Научно доказано е, че вътрешната мотивация „аз искам“ дава много по-добри и много по-трайни резултати от външната мотивация „ще ме накажат, ако не“. Тъй че ако държавата иска да реши		

		този проблем, го би следвало да се предприемат съответните действия по повишаването на тази вътрешна мотивация за учене у тези деца. А обратният ефект, който може да се очаква, е в няколко направления: здравни, психологически, социално-икономически. **2. Здраве** От гледна точка на здравето имаме съвсем пресни изследвания от Харвард и Станфорд, (https://news.harvard.edu/gazette/story/2018/11/when-starting-school-younger-children-are-more-likely-to-be-diagnosed-with-adhd-study-says/ Харвард, https://www.sciencedaily.com/releases/2019/07/190722085826.htm Станфорд) според които има корелация между по-ранната институциолизация и развиването на симптоми на Синдрома на хиперактивност и дефицит на вниманието (ХАДВ). Говори се за **33% увеличение на тези симптоми при децата**, които започват училище на 5 години вместо на 6. Между 4 и 5 нямаме данни, но логиката ни насочва към мисълта, че ще са още повече. И нещо повече - изследванията показват, че при тези деца симптомите още по-трудно се подават на терапия, отколкото при другите деца, което е един много тревожен фактор. И като вземем предвид, че ХАДВ е една болест, която обикновено трае до краят на живота и води до: - липса на концентрация - **трудности при заучаване на нови умения и познание** - лоша дисциплина в клас - склонности към рисково шофиране и рисково поведение - **склонности към извършване на престъпления** Т.е. в крайна сметка е много вероятно вместо да решим проблема – да го влошим. Вместо да имаме повече образовани деца и по този начин те да намерят по-добра реализация и да намалим престъпността, ние ще създадем повече деца, които няма да могат да обучават, повече престъпници и повече.. наркомани. И то съвсем съзнателно ще задължим родителите и учителите да произвеждат такива „кадри“. И след като ги „произведем“ ще трябва да ги лекуваме, да им осигурим асистенти и т.н.		

Резултатите са пагубни. И САЩ те вече са пагубни, там **1 на 20 деца приема медикаменти за различни симптоми на ХАДВ** !!!!!

3. Качество на предлаганата услуга

Както споменах по-горе – голямата част от родителите са по-скоро принудени да оставят децата си на детска градина, отколкото да го правят с желание и убеждение, че това е най-доброто за тях. В България изпитваме сериозна криза и от гледна точка на кадрите, и от гледна точка на материална база. Условията в детсктие градини по големите градове са нездравословни както за децата, така и за персонала, а подготовката на персонала е безспорно **неадекватна на фона на новите предизвикателства – броят на деца със СОП и броят на деца, чийто майчин език не е български**. От това страдат всички и предвидените в бюджета средства за изграждане на нови детски градини са крайно недостатъчни, за да решат който и да е от двата проблема. Смятам, че е безотговорно държавата да задължава децата да посещават такъв вид детски градини, каквито имаме в момента. **Всеки родител, който може да си позволи нещо по-добро за детето си, трябва да не бъде преследван, а дори поощряван**. От друга страна пък ако държавата подобри качеството на услугата, то тогава самите родители ще записват на драго сърце децата си в детска градина и няма да има нужда от такива репресивни мерки.

4. Развитие на обществото

В мотивите виждаме, че се обръща внимание главно на едни рискови групи и мярката цели справяне със специфичните за тях проблеми. Тези проблеми не бива да бъдат неглижирани в никакъв случай и аз като израстнал в кв. Столипиново съм много наясно с тях. Наясно съм колко са важни те и как някои от тях дори минават в сферата на националната ни сигурност. Но вие не бива нито за миг да забравяте, че образователната система важи за всички и цялото общество като цяло. А **темпът на**

развитие на обществото се определя преди всичко от темпа на развитие на най-напредналите в него. Това е елитът на нацията, който може да осигури на децата си такива условия за отглеждане и развитие, каквито няма да има в детските ни градини и след 100 години. През първите 7 години се създават най-важните навици за развитието на една личност и ако за рисковите групи посещаването на детска градина ще има благоприятно отражение, то за тези деца това ще е сваляне на нивото. А по този начин ние сваляме нивото на цялата нация – задължавайки родителите на тези деца да „върнат“ децата си в детска градина, ние ще се лишим от най-добрите си кадри. Така няма да имаме 6-годишни гении пианисти, математици, футболисти и т.н., защото тези деца ще бъдат принудени да посещават групи от по 30 деца с недостатъчен персонал, в които всеки (включително персонала) се бори за своето физическо и психическо оцеляване.

5. Здравно-психологически статус на децата

По собствените Ви данни като съберем в момента посещаващите детска градина деца на тази възраст с непосещаващите от рисковете групи, **остават едни около 5%**. Тези деца са освен децата на елита и децата, които не могат да се адаптират към детската градина по една или друга причина – често боледуване, психически дискомфорт и т.н. Тези деца не винаги имат диагноза, ТЕЛК, ЛКК, но просто родителите им са наясно, че не се чувстват добре и успяват да осигурят по друг начин тяхното възпитаване. Чисто като бройка, тези деца излиза, че са около 50% от децата от рисковите групи, които не са обхванати. Значи на всеки 2 деца от рисковата група, на които ще се повиши качеството на живот, ще има 1, на което ще се влоши. Имаме ли прогноза какво ще се случи с тези деца и до какво ще доведе това? Има ли право държавата да задължава тези родители да изпращат децата си на градина, въпреки родителксият им инстинкт и записаното в Конституцията? Мисля, че отговорът и на двата въпроса е отрицателен.

6. Мъдрост

В много европейски и западни страни вече има такива действащи правилници и тези държави вече анализират своите данни. Данни, които не са обнадеждаващи и именно те провокират изследванията, които цитирах по-горе. Ние, поради липсата на научна дейност в тази област, сме принудени да се учим от тях и да ги копираме, но това води до два много важни момента: от една страна, ние не можем да сме сигурни, че техните мерки ще работят при нас, заради различията в културата и народопсихологията ни. От друга страна пък ни дава добрата възможност да изчакаме и да видим какви ще са резултатите при тях. Вече са налице първите държави, които отменят тези задължения и не мисля, че е редно „**те откъдето се връщат, ние натам да отиваме**“.

7. Далновидност

Пандемията от коронавирус показа нагледно колко е изостанала съвременната образователна система и колко неадаптивна е за предизвикателствата на новия свят. Една от първите взети мерки беше да се затворят детски градини и училищата. Вижда се, че ефектът е строго индивидуален – някои семейства приветстваха дистанционното образование, за други то е сериозно предизвикателство. Според мен правилното е, особено с оглед на моментата ситуация, тази мярка да бъде отменена и да се анализират реалните потребности на съвременното общество. Все повече хора работят отвкъщи, а след карантината те ще бъдат трайно увеличени. Има куп нови професии като „инфлуенсър“, „влогър“, софтуерни инженери, онлайн търговци, и най-различни онлайн консултанти. Това са хора, които изкарват прехраната си в Интернет, а работата им често е свързана с пътуване. Това е новият свят. Тези хора имат възможността да пътуват със семействата си по света и да показват на децата си на място нещата, за които се учи в учебниците. **Рестрикциите на образователната система,**

		обаче, са ед. ственото нещо, което в момента им пречи да го правят. Тези хора ще стават все повече и повече и **рано или късно образователната система ще трябва да се адаптира към тях и да им бъде в полза, а не във вреда**. Ние бихме могли да бъдем пионери в тази област и това зависи от вас г-н министър и господа и дами народни представители.		
54.	R.Radkov **Портал за обществени консултации**	**Относно задължителното предучилищно образование** Против съм задължителното предучилищно образование по следните причини: Най-доброто място за отглеждане и възпитание на децата в предучилищна възраст е семейството. **Родителите, които имат възможност и капацитет да го правят, не бива да бъдат лишавани от това тяхно изконно право и задължение**. Още повече, че **първите седем години са най-важни за моралното развитие на детето**. Никоя институция не може да замести семейството в тази връзка. Дори институцията "детска градина" само социализира, образова и дисциплинира, но тя няма нито задачата, нито капацитета да възпитава нравствени добродетели. Дисциплина и нравственост са различни неща. Не бива да се пренебрегват и юридическите аргументи относно **нарушаването на чл. 47(1) от Конституцията**, вече споменати в изказванията на други граждани. Затова смятам, че всякакви институционални форми на обучение и образование на деца в предучилищна възраст **могат да бъдат единствено и само доброволни, а не задължителни**.	Не се приема	Не съществува несъответствие между изложеното в становището и законопроекта. Министерството на образованието и науката предприема тазза мярка с разбирането, че семейството е основният социален фактор с най-продължително и силно въздействие върху формирането, развитието, реализацията на личността в обществото човека. Родителите имат правото и възможността да избират вида организация, в която да се включи детето – целодневна, полудневна, почасова, самостоятелна. ПРредложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, а и образованието освен субективно право е и въпрос с висока обществена значимост. Предложената мярка не в противоречие с посочената

				разпоредба от Конституцията, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от самостоятелната организация на предучилищно образование, като по този начин биха могли да поемат изцяло грижата по отглеждането и възпитнаието на своите деца.
55.	Сдружение Национална асоциация „Поход за семейството" MarchForFamily **Портал за обществени консултации**	Национална асоциация „Поход за семейството" отхвърля изцяло идеята за въвеждане на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Предложеният „Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование" е напълно неприемлив, тъй като неговата цел е да принуди всички български родители да ползват насила задължителна социална услуга за децата си за сметка на отнемането на правото им за свободен избор и под заплахата на административни санкции. Документът противоречи на Конституцията на Република България, където ясно е записано, че задължително е само училищното образование до 16 години, но не и предучилищното такова (чл. 53, ал. 2) и че отглеждането и възпитанието на децата до тяхното пълнолетие е право и задължение на техните родителите (чл. 47, ал. 1) , без да се уточнява по какъв начин трябва да се осъществят тези право и задължение. Съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето, осигуряването на социални услуги и детски заведения в помощ на родителите е задължение на държавата, но тяхното ползване е само по желание на родителите или както те преценят в полза на децата си (чл. 18, т. 1, 2 и 3). Задължение за ползване на каквато и да било услуга за	Не се приема	Аргументите са изложени н ред 40 в тази справка, тъй като това становище е в подкрепа на становището на Сдружение „Асоциация общество и ценности" и препраща към същите аргументи. От обстоятелството, че в Конституцията е установена задължителност на училищното, но не и на предучилищното, образование, не може да се направи извод за противоконституционосъобразно ст на разпоредбата за въвеждане на задължително предучилищно образование за децата на 4-годишна възраст. Безспорно в конституционноправната доктрина, както и в практиката на

		децата им н[illegible]е вменява на българските родители по нито един от чуждестранните договори, по които България е страна и които имат пориоритет над националното законодателство. Ползването на детските ясли и градини от най-ранна възраст не се е доказало безспорно като необходимо и достатъчно условие за подобряване на резултатите на децата по-късно в училищното им образование. Напротив, през последните години, включително в България, се наблюдава точно обратният доказан резултат: колкото по-рано родителите започват да ползват социални услуги за децата си, толкова по-висок е процентът на функционална неграмотност по време на училищното образование. Национална асоциация „Поход за семейството“ се присъединява и напълно подкрепя аргументираното становище на Сдружение „Асоциация общество и ценности“, в което те се обявяват против въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Настояваме за незабавно и пълно оттегляне и отхвърляне на документа „Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование“. Пълният текст на становището, към което се присъединяваме, можете да намерите на следната страница: https://www.sva.bg/10441077109410721/7960749		Конституционния съд е, че Конституцията урежда само основните, с най-голяма обществена значимост отношения на обществената и държавната организация (формата на държавата, способите за осъществяване на държавната власт, основните права и свободи на гражданите, системата от държавни органи и т.н.) Всички останали обществени отношения подлежат на първична уредба от Народното събрание при упражняване на законодателната власт. Достатъчно за конституционосъобразността на задължителното предучилищно образование е, че в основния закон не е формулирана изрична забрана за неговото въвеждане и осъществяване. ПРредложеното задължително предучилищно образование за 4-годишните деца не отнема правото на родителите да отглеждат и възпитават своите деца, нито пък е в противоречие с посочените международни актове, още повече че в ЗПУО е уредена възможност за родителите, които не желаят децата им да посещават детска градина, да се възползват от

				самостоятелната организация на предучилищно образование. Във връзка с твърдяното противоречие с Конвенцията за правата на детето, следва да се посочи, че цитираната разпоредба акцентира върху социалната функция по отглеждане на децата, а предложената мярка за задължително предучилищно образование е свързана с обраованието, като въпрос с висока обществена значимост. В ЗПУО се съдържа правна възможност за избор на различни видове организация по избор на родителите, включително и без дейности по отглаждена на детото да бъдат извършвани от детската градина..
56.	УНИЦЕФ в България **Получено чрез деловодната система на МОН**	УНИЦЕФ България поздравява правителството на България за твърдия ангажимент да гарантира правото на всички деца на развитие и качествено образование. По-специално бихме искали да отчетем непрекъснатата работа през последните десетилетия, насочена към изграждането на приобщаваща система за предучилищно образование с акцент върху децата със специални потребности и към разширяване участието на децата в неравностойно положение в предучилищното образование. Тези усилия на държавата създадоха по-големи възможности за учене през целия живот, подобряване на благосъстоянието и развитието за всяко дете. УНИЦЕФ приветства засиления фокус върху	Приема се	Министерството на образованието и науката е взело предвид всички отправени препоръки, като част от тях предстои да бъдат изпълнени.

		предучилищ ото образование в националните образователни планове и решението за въвеждане на всеобщ достъп до обществени детски градини за всички деца на 4-годишна възраст, наред със задължителното предучилищно образование за децата на възраст 5 и 6 години. Ние сме силно удовлетворени от факта, че Министерството на образованите и науката предвижда пакет от мерки за преодоляване на основни структурни пречки пред всеобщия достъп, най-вече за най-бедните и най-трудно достъпните деца, който включва и мерки за разширяване на предоставяните услуги в местата с недостатъчна образователна инфраструктура, намаляване на финансовите пречки и осигуряване на квалифицирани детски учители. Ние смятаме, че изпълнението на тези стратегически мерки ще повиши качеството на образованието дългосрочно и ще допринесе за постигането на по-добри резултати от обучението на децата на всички нива в образователната система. Днес широко признат е фактът, че качественото предучилищно образование носи редица ползи - както за всяко дете и семействата, така и за обществото като цяло. Качествените предучилищни услуги помагат на децата да придобият важни познавателни, социални и емоционални компетенции, които осигуряват основа за развитието на по-висши компетенции и умения, необходими в съвременното общество и пазар на труда. Тези услуги биха могли да допринесат за намаляване на въздействието на неблагоприятни преживявания в ранна детска възраст и за преодоляване на неравенството в развитието преди постъпване в **училище,** с което да се осигурят равни възможности за учене и за постигане на успех на уязвимите деца. Предучилищното образование има значима роля за цялостния процес на обучение и допринася за повишаването на ефективността и високите резултати на образователната система. Има ясни доказателства за силната връзка между предучилищното образование и готовността на децата да започнат училище и да		

		отбележат и нататъшни академични постижения. Така например децата, които са посещавали предучилищно образование в ранна детска възраст за период от над една година, показват по-високи резултати по език и математика, както личи от проучванията на Програмата за международни проучвания на уменията за четене PIRLS и Програмата за международно оценяване на учениците PISA.[1] Наред с това участието в предучилищно обучение намалява вероятността от преждевременно напускане на училище и повтаряне на класове и повишава процента завършили основно и средно образование. Освен прякото положително въздействие върху резултатите на децата и бъдещите перспективи за живота, предучилищното образование подпомага участието на пазара на труда и на мъжете, и на жените и има принос към получаването на по-високи семейни доходи. В по-дългосрочен план предучилищното образование може да допринесе за изграждането на по-справедливи и развити общества. В този контекст, като същевременно признаваме значението на мерките, предприети от Министерството на образованието и науката, бихме искали да подчертаем необходимостта от допълнителни усилия за гарантиране на равни възможности за развитие и образование за всички деца. По-специално обръщаме внимание на следното: 1. Бихме искали да насърчим Министерството на образованието и науката да разглежда достъпа до предучилищно образование като право на децата и да гарантира, че въвеждането на задължително предучилищно образование няма доведе до негативни последствия за децата, най-вече за тези в най-неравностойно положение, в случай на несъгласие и нарушения от страна на родителите. Това е в съответствие с препоръките на ЕС[2], както и с Общ коментар № 7 към		

[1] https://timssandpirls.hc.edu/pirls2016/index.html (доклада за 2016 г.) и http://www.oecd.org/pisa/
[2] Препоръка на Комисията от 20 февруари 2013 година. Инвестициите в децата - изход от порочния кръг на неравностойното положение (2013/112/ЕС), стр. 2.1 и Общ коментар към Конвенцията на ООН за правата на детето, параграфи 24 и 28, публикуван на адрес: https://www.unicef.org/bulgaria/sites/unicef.org.bulgaria/files/2018-09/GC_7_BO.pdf

		Конвенция[illegible]а ООН за правата на детето. 2. Усилията за стимулиране на най-благоприятното развитие на децата чрез предучилищното образование трябва да бъдат част от по-мащабен, всеобхватен национален пакет от мерки, насочени към укрепване на развитието в ранна възраст на всички деца от раждането до прехода към училище. Предучилищното образование е елемент, който допринася за ранното детско развитие и представлява етап от цялостния процес на учене и развитие, който започва много преди децата да постъпят в обществените детски градини на 3-годишна възраст. Както показват изследванията, уменията се развиват във времето и първите 3 години от живота са решаваща възможност за растеж и развитие заради факта, че тогава човешкият мозък е най-пластичен. Затова постигането на националните образователни цели изисква съгласувани и всеобхватни мерки в подкрепа на цялостното развитие и учене на децата през първите години от живота. В тази връзка бихме искали да отправим препоръка към Министерството на образованието и науката да ускори работата по разработването на Националната стратегия за ранно детско развитие (РДР), която ще осигури стратегическа рамка за интегрирани, координирани и последователни мерки в областта на здравеопазването, образованието и социалната закрила с цел повишаване на благосъстоянието на децата през целия период от раждането до прехода към училище. Във връзка с гореизложеното УНИЦЕФ потвърждава своята готовност да окаже техническа подкрепа на Министерството на образованието и науката при разработването на Националната стратегия за РДР. 3. Също така бихме искали да предложим да продължи, под ръководството на Министерството на образованието и науката и Министерството на здравеопазването, националният диалог относно мястото и ролята на самостоятелните ясли и яслени групи (които понастоящем се уреждат с нормативна уредба на Министерството на здравеопазването) за постигане на националните		

		образовател... . цели и стремежи във връзка с детското развитие. Първият етап в тази посока би било приемането на наредбата, с която се определят стандартите за ранно детско развитие за децата на възраст до 3 години, съгласно чл. 24, ал. 4 от Закона за предучилищното и училищното образование. Обезпечаването на квалифициран и добре обучен персонал в детските ясли е друг съществен елемент от този процес. 4. УНИЦЕФ приветства плана на правителството да отпусне финансови средства за разширяване на предучилищните услуги на местата с недостатъчна образователна инфраструктура (детски градини). Липсата на услуги е основна структурна бариера пред осигуряването на всеобщ достъп до предучилищно образование. Бихме искали специално да подчертаем необходимостта от въвеждане на ясни механизми за поемане на отговорност, за да се гарантира, че финансовите инвестиции достигат до най-бедните и трудно достъпните деца, и най-вече до децата в селските райони и изолираните градски райони. Тези мерки са съгласно Заключителните наблюдения за България на Комитета на ООН по правата на детето[3], в които се отправя препоръка към българското правителство да подобри още повече работата си по гарантиране на достъпа до предучилищно образование, най-вече за децата в селските райони и за тези от ромски произход. 5. Както беше споменато, предучилищното образование носи редица ползи за децата, семействата и обществата. Както обаче се подчертава в препоръката на Съвета на ЕС за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст,[4] предучилищното образование има висока възвращаемост само ако услугите са с високо качество, достъпни, приобщаващи и на приемлива цена. Качеството се измерва въз основа на това доколко добре средата подпомага усвояването на знания и умения, които		

[3] Достъпни на: https://ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/Pages/CRCIndex.aspx
[4] Препоръка на Съвета 2019/C 189/02 на адрес: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019H0605(01)&from=EN

		ще дадат въ.. ожност на децата да се развиват интелектуално, физически, социално и емоционално[5]. Това включва физическата среда и храненето, но най-вече необходимостта от ежедневни положителни преживявания и взаимодействия за децата. Качественото предучилищно образование е насочено към детето, основано е на игра и предлага безопасна, грижовна и стимулираща среда за развитие. УНИЦЕФ настоятелно приканва Министерството на образованието и науката да постави особен акцент върху подобряването на националния капацитет, необходим за качественото предучилищно образование в детските градини. Това трябва да включва преглед и актуализиране на учебната програма и подходите към ученето, разработване, изпълнение и мониторинг на рамка за качество съгласно съответните препоръки на ЕС, в това число система за осигуряване на качеството, и осигуряване на подходящи ресурси. От съществено значение е въвеждането на стабилна национална стратегия за обезпечаване на квалифицирани кадри с уменията и познанията, необходими за предоставянето на качествено предучилищно обучение. 6. УНИЦЕФ призовава задължителното предучилищно образование за децата на 4 годишна възраст да се осъществява в детските градини. Предлаганите промени в Закона за предучилищното и училищното образование предвиждат възможност то да се осъществява и в училище, ако няма детска градина в съответното населено място. Въпреки, че проектът за промени изисква общините да създадат условия в училище в съответствие с Наредбата за предучилищното образование (Наредба N5 от 03.08.2016 г.), налице е опасение, че училищата и класните стаи няма да могат да предоставят качествена и пълноценна среда за учене, базирано на игра за малките деца. 7. УНИЦЕФ приветства мерките, насочени към		

[5] **УНИЦЕФ. 2019 г. A World Ready to Learn: Prioritizing Quality Early Childhood Education. („Свят, готов за учене - Извеждане на качественото образование в ранна детска възраст като приоритет“) Глобален доклад**

		премахване . . финансовата тежест за посещение на задължително предучилищно образование в детските градини за децата в най-неравностойно положение. С това ще се увеличи процентът на записване и ще бъдат подпомогнати семействата с ниски доходи. 8. УНИЦЕФ призовава Министерството на образованието и науката да укрепи и засили участието на родителите в предучилищното образование, за да се благоприятства прехода на децата от семейната среда към детските градини, както и с цел подобряване на ученето у дома. Родителите са първите и най-важните учители в живота на децата. Предучилищното образование може и трябва да бъде платформа за привличане на семействата като партньори, както и да търси тяхната подкрепа във връзка с обучението и развитието на децата[6]. Същевременно прякото участие и подкрепата на родителите може да допринесе големи ползи за сектора на предучилищното образование. 9. Също така бихме искали да отправим призив към правителството да продължи своите усилия за осигуряване на приобщаващи предучилищни услуги за всички деца, включително за децата със специални потребности. Особено внимание заслужава въпросът за разширяване на приобщаващите политики и съответните разпоредби, така че да обхванат детските ясли и яслените групи, с цел подобряване на ранното установяване на трудности, както и предоставяне на адекватна подкрепа за развитие на децата със специални потребности и за техните семейства, посредством тясно сътрудничество между институциите в областта на образованието, социалните грижи или здравеопазването и родителите. 10. Приветстваме предложението предвижданите промени да влязат в сила от учебната 2022/2023 година, което ще позволи на общините и институциите в системата на образованието да създадат всички необходими условия за прием на децата, без с това да намали качеството на образованието.		

[6] Пак там.

		УНИЦЕФ потвърждава своето желание и готовност да подкрепи работата на държавата по укрепване на развитието в ранна детска възраст, включително чрез всеобщо предучилищно обучение, като осигури допълнителна техническа подкрепа, осигуряване на данни и анализи и консултации във връзка с изготвянето на политики.		
57.	Училищното настоятелство и Обществения съвет на Национален учебен комплекс по култура с Лицей за изучаване на италиански език и култура, София **Получено чрез деловодната система на МОН**	След задълбочено запознаване с текстовете на предложения от Министерство на образованието и науката Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), а така също с мотивите и частичната предварителна оценка на въздействието към него, изразяваме следната позиция по предложените изменения, касаещи статута и правомощията на училищните настоятелства: Предложените изменения и допълнения са мотивирани с необходимостта да бъдат усъвършенствани условията за ефективно управление на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и за устойчивост и предвидимост на дейността на училищните настоятелства “. В мотивите се изтъква, че „в практиката съществуват множество случаи, при които училищните настоятелства не изпълняват своите цели. Това често се изразява в използване в тяхна полза на приходите от имотите, които управляват, включително от земеделски земи, дарявани в миналото на училището от родолюбиви хора. В резултат на това, настоятелствата трупат печалби, въпреки че са създадени в обществена полза Така посочените в мотивите към законопроекта съображения, според МОН обуславят необходимостта от създаването на нови разпоредби в ЗПУО. Тези нови разпоредби в ЗПУО изрично и недвусмислено, както се твърди в мотивите, очертават основните цели на училищните настоятелства. Категорично възразяваме срещу избрания подход, поради следното: На първо място - възразяваме срещу грубо формулираните	Не се приема	ЗЮЛНЦ е общ закон, който урежда по общ начин устройството и дейността на юридическите лица с нестопанска цел, каквито са и училищните настоятелства. В юридическата практика (а и в правната доктрина) е напълно допустимо специалният закон, какъвто се явява ЗПУО по отношение на дейността на училищните настоятелства, да предвижда специална уредба, когато това се налага поради спецификата на обществените отношения. В настоящия случай спецификата на системата на предучилищното и училищното образование изисква да бъдат създадени някои специални правила по отношение на училищните настоятелства, които по-скоро допълват и конкретизират, а не влизат в противоречие с изискванията на ЗЮЛНЦ. Предивденият контрол на

		в мотивите към проекта съображения, съдържащи неприемливи и недоказани обобщения, и директно набеждаащи в престъпления училищните настоятелства по принцип. На второ място - считаме за недопустимо от правна гледна точка изрично и изчерпателно уредения в Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) статут на училищните настоятелства, като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза и контролът върху тях, да бъде променян и доразписван чрез създаването на нови разпоредби в друг закон. Съображенията ни са следните: В съответствие с изискването на чл.306, ая.4 от ЗПУО, училищните настоятелства са регистрирани като юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза. Като такива от момента на регистрацията, техният статут е подчинен на ЗЮЛНЦ, където изчерпателно са регламентирани правата и задълженията им. Разпоредбите на ЗЮЛНЦ са строги и изчерпателни и съдържат специални изисквания към тези юридически лица, каквито са училищните настоятелства. Тъй като по своята същност нестопанските организации, извършващи общественополезна дейност (в т.ч. и училищните настоятелства) са институции, с чиято дейност не се преследва печалба, ЗЮЛНЦ е предвидил ясни механизми и специални изисквания към тях. Така например: • Агенцията по вписванията отказва вписване на организациите, определени за извършване на общественополезна дейност, когато разпоредбите на устава или учредителния им акт противоречат на закона (чл„37, ал.2 ЗЮЛНЦ); Тези юридически лица могат да разходват имуществото еи за точно определени в закона дейности и цели (чл.38, ал.1 ЗЮЛНЦ); Тези юридически лица имат колективен върховен орган и управителен съвет, които вземат своите решения по изрично определена от закона процедура и техните годишни финансови отчети подлежат на строг независим финансов одит при условията на Закона за счетоводството (чл39 ЗЮЛНЦ);		министъра на образованието и науката има за предмет единствено спазването на специалната нормативна уредба в областта на предучилищното и училищното образованието, което напълно съответства на функционалната му компетентност. Този контрол е допълнителен и не дерогира контрола, който други органи и лица упражняват по силата на ЦЮЛНЦ. Тъй като контролът е за законосъобразност, а не за целесъобразност, неоснователните са и аргументите, че „ той представлява недопустима намеса в автономията на училищното настоятелство, в качеството му на самостоятелно ЮЛ, което не е на подчинение на МОН“.

		Водят се кни[illegible] за протоколите от заседанията и се изготвя годишен доклад за дейността, съдържащ подробни данни за същата, като годишният и финансовият отчет се обявяват в регистъра на Агенцията по вписванията (чл.40 ЗЮЛНЦ); Предвидени са специални изисквания за разходване на имуществото (чл.41 ЗЮЛНЦ); Не се допуска юридическо лице с нестопанска цел, определено за осъществяване на обществополезна дейност да се преобразува в ЮЛ в частна полза (чл.42 ЗЮЛНЦ); - Предвидена е и специална процедура за преобразуване и ликвидация и т.н. Видно е, следователно, че ЗЮЛНЦ съдържа много и специални изисквания към тези ЮЛ, като законови гаранции за осъществяване на обществополезната им дейност (в това число и на дейността на училищните настоятелства), а именно: Училищните настоятелства могат да бъдат регистрирани като ЮЛ с нестопанска цел за осъществяване на обществополезна дейност, само когато в самите им устави се съдържат разпоредби, изрично и недвусмислено дефиниращи основната им цел - подпомагане, подкрепа и съдействие иа детската градина и/нли училището. Контрол и проверка по спазването на тази изрична законова разпоредба на ЗЮЛНЦ осъществява не министърът на образованието и науката, а Агенцията по вписванията, която при неизпълнение, ще откаже вписване на конкретното училищно настоятелство. Регистрирани по ЗЮЛНЦ, училищните настоятелства не са и не могат да бъдат поставени на подчинение на министъра на образованието и науката, нито на упълномощени от него длъжностни лица. А членовете на училищните настоятелства не са служители на МОН и контролът върху тяхната дейност не може да се осъществява по административен ред, както е предложено в законопроекта (§7,-чл.309б) чрез прилагане на административно-команден под ход. Извън правните аргументи, вашето концептуално разбиране е, че между училищните настоятелства като юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи обществополезна дейност и образователните		

		институции едва да съществуват партньорски отношения, целящи съвместно оптимизиране на управлението на образователния процес. Волята и духът иа ЗПУО целят децентрализиране и демократизиране на образованието и са насочени към установяване на тясно сътрудничество между държавата и училищните настоятелства, включващи родители, обществеиици, политици и други членове, проявяващи съпричастност към проблемите на образованието и към самите деца като личности, а не отношения на власт и подчинение и налагане на административен контрол. В този смисъл, считаме, че посочените в мотивите към ЗИД на ЗПУО случаи (ако има такива) и съображения са по-скоро изключения от правилото, а не практика и категорично възразяваме срещу подхода и изводите в тях. Напротив, училищните настоятелства изпълняват своите благородни и високоотговорни цели, а не „използват приходи от училищни имоти за своя яолза“, не „злоупотребяват с дарения на родолюбиви хора “ и не „ трупат печалби ", както е посочено в мотивите. Ако са налице такива злоупотреби от страна на някои училищни настоятелства, то те по-скоро биха били от компетентността на прокуратурата, а не на министъра на образованието или упълномощени от него чиновници. Нещо повече - контролът върху дейността иа училищните настоятелства е и публичен, защото наред със задължителната информация за своята дейност, която настоятелството е длъжно да подава ежегодно пред централния регистър, съгласно задължителните изисквания на ЗЮЛНЦ, се осъществява и текущ счетоводен контрол, контрол върху ефективността на извършваните дейности и Съветът на настоятелите дава ежегоден отчет за дейността на настоятелството пред Общото събрание и пред обществеността. Недопустимо и неоправдано е да се изземват правомощията на специално оторизираните в ЗЮЛНЦ органи за контрол по отношение на юридическите лица с нестопанска цел осъществяващи обществеиополезна дейност и да се предоставят чрез друг закон (ЗПУО) на министъра на образованието и науката.		

		Създава се в...чатлението, че предложените в ЗИД на ЗПУО текстове имат цел, която не кореспондира на приложените към законопроекта мотиви. Поради това, намираме предложения § 7 - чл.3096 от законопроекта за напълно неприемлив. Той представлява недопустима намеса в автономията на училищното настоятелство, в качеството му на самостоятелно ЮЛ, което не е на подчинение на МОН. Предвид изложените съображения сме категорични, че след като законодателят е създал законови предпоставки за децентрализация и самоуправление в образованието, автономия на училищните политики и широко участие ма родители и общественици в създадените от самите тях училищни настоятелства, предложените изменения и допълнения в ЗПУО са неприемливи и неуместни. Те не само биха създали колизия между двата закона - ЗЮЛНЦ и ЗПОУ по отношение статута на училищните настоятелства, но биха били и крачка назад в самото разбиране за смисъла на тяхното съществуване и на тяхната основна мисия - подпомагане, подкрепа и съдействие на образователните институции.		
58.	Факултет „Педагогика“ при Национална спортна академия „Васил Левски“ **Получено чрез деловодната система на МОН**	Във връзка с проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, Факултет „Педагогика“ при Национална спортна академия „Васил Левски“ подкрепя предложението за промяна на чл. 8, според която „Предучилищното образование е задължително от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 4-годишна възраст на детето“.	Приема се	Изразена е подкрепа по отношение на въвеждането на задължително предучилищно образование.
59.	Георги Георгиев Кмет на Община Дългопол **Получено чрез деловодната система на МОН**	**В така предложения прочит на Проектозакона,** § 2. Чл. 56 **гласи, че „**56. (1) **Предучилищното образование се осъществява от детските градини.** **(2) Задължителното предучилищно образование, освен от детските градини, може да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това. при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата**	Приема се	

		среда и инф рмационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, а за децата на 4-годишна възраст - само когато в населеното място няма детска градина. Конкретизира се, че приемът на децата на 4-годишна възраст се осъществява в училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие - **само когато в населеното място няма детска градина.** Община Дългопол има конкретно и ясно предложение, което отправя чрез Вас. към Министерството на образованието и науката, това условие по **чл. 56 (2**) да се отнася и за 5 и 6 годишните деца. а именно: „Чл. 56. (1) Предучилищното образование за 4, 5 и 6 годишните, се осъществява от детските градини. (2) Задължителното предучилищно образование, освен от детските градини, може да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това. при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, само ако в детските градннн няма места и липсват такива в населеното място. Доводите, с които правим това предложение са обосновани и произлизат от конкретна ситуация, в която е поставена общината ни: Възползвайки се от възможността, която така разписан. Законът за предучилищното и училищното образование им дава. Директорите на училищата осъществяват прием в предучилищна възраст на 5 и 6 годишните деца в училище, което води до това. че детските градини в общината не успяват да усвоят капацитета си. Децата в тях са по-малко и общината е принудена да ги дофинансира. Ние като община сме създали възможно най-добрите условия за децата в градините, те са ремонтирани, санирани, а вече трета поредна година сме освободили		

		родителите . заплащане на такси изцяло. Въпреки нашите усилия. Директорите на училищата продължават да записват 5 и 6 годишни деца. позовавайки се на закона и възможността, която той им дава. при съмнителното му изпълнение в частта за осигуряване на подходяща физическа среда за децата, такава каквато е вече създадена в детските ни градини. При посещение в нашата община, този въпрос бе обсъждан с Вас г-н Вълчев и вашето мнение и становище, както и на всички педагогически специалисти бе. че мястото на 4, 5 и 6 годишните деца е в детските градини и това ще бъде урегулирано от министерството. Надяваме се, че предложението ни ще намери отзвук и подкрепа, чрез Вас и ще бъде включено, като предложение за промяна в Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование.		
60.	Национално сдружение на общините в Република България **Получено чрез деловодната система на МОН**	НСОРБ подкрепя предвидената в проекта задължителна предучилищна подготовка на 4-годишните деца, както и промените в разпоредби, касаещи собствеността на училищните настоятелства. С оглед преодоляване на съществуващи проблеми, предлагаме § 2 да придобие следния вид: **§ 2. Чл. 56** се изменя така: „Чл. 56. (1) Предучилищното образование се осъществява от детските градини. (2) Задължителното предучилищно образование се осъществява от детските градини, а когато в населеното място няма детска градина и/или не са осигурени достатъчен брой места, и от училищата, които могат да осигурят условия за това, при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие. Задължителната предучилищна подготовка на 4-годишните деца може да	Приема се	

		се осъществява в училище само когато в населеното място няма детска градина. (3) По решение на общинския съвет задължителното предучилищно образование се осъществява само от детски градини в населените места, в които има осигурени условия за това. **Мотиви:** През последните години, водени от желанието за увеличаване на бюджетите си, все повече училища осъществяват прием на деца в задължителна предучилищна възраст. В същото време, детски градини с осигурени добри условия за обучение и възпитание на децата, остават снезапълнен капацитет. Проблемът придобива все по-голяма актуалност на фона на намаляващия брой деца особено в по-малките общини. Действащата в момента разпоредба на чл.56 от ЗПУО, не дава възможност на местните власти да възпрепятстват тази практика, която засяга здравето и безопасността на децата. В тази връзка, НСОРБ приветства предложения текст на ал.3, който дава право на общинските съвети да вземат решения в съответствие със спецификата на отделните населени места. Предложената от НСОРБ редакция на ал.2 има за цел внасяне на допълнителна категоричност по отношение общото ни убеждение, че най-доброто място за осъществяване на задължителната предучилищна подготовка е детската градина. Като се надяваме, че предложението ни ще намери отражение в окончателната редакция на законопроекта, използваме случая да Ви пожелаем здраве и успех в настоящата кризисна за страната ни.		
61.	Специалисти в областта на предучилищното образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски” **Получено чрез деловодната**	Педагозите от Шуменския университет в областта на предучилищното образование подкрепят аргументирано идеята за задължителната предучилищна подготовка на 4-годишните деца. Ранното детско образование под формата на задължителна предучилищна подготовка, може да предложи много ползи за децата и родителите, а в по-голям план и за		

	система на МОН	обществото. Децата учат най-добре и лесно, когато са сред връстниците си и това е най-голямото предимство пред другите форми на обучение и в по-горните възрастови групи, където акцентът е върху учебното съдържание. Предимствата на ранното детско образование включват: - **достъп до образователни, здравни и социални ресурси за много деца, които са в риск и по някаква причина не са записани в детска градина:** - **по-добри социални умения** - децата се учат да взаимодействат с други деца и възрастни и да усвоят умения за реалния живот, които включват да изслушаш другите и да можеш да представяш своите идеи, да се сприятеляваш, да споделяш, да сътрудничиш и да поемаш отговорност за действията си; - **по-добра успеваемост при усвояване на учебното съдържание в училищна възраст** - децата, които получават ранно детско образование имат по-малко нужда от допълнителна или специална образователна подкрепа в начална училищна възраст. Въпреки това ще има деца, при които нуждата от тази подкрепа ще бъде постоянна и включването отрано в образователната система на тези деца ще им даде достъп и до други услуги и специалисти; - **по-добро познавателно развитие** - децата се раждат с естествен откривателски интерес и една качествена образователна среда ще повиши както индивидуалните познавателни възможности за развитие така и тези умения за работа в група като решаване на проблеми и устойчивост в трудни моменти; - ще се създаде положително отношение към ученето и образованието - въп еки, че е доказано че водеща дейност в тази възраст не е ученето, а играта и че сегментът с учебно съдържание не трябва да доминира, то все пак децата учат през играта и създават трайни интереси към дейности като изкуство,		

		музика, танцуване, пеене, конструиране и др. **превенция на отпадането от училище** - включването в задължителна предучилищна подготовка предполага включване в училище и по-голяма вероятност за активно лично участие в образованието, което е в пряка връзка с по-малко поведенчески проблеми и по-висока социална отговорност. - децата от ромския етнос по-добре ще усвоят българския език, който не е майчин за тях.		
62.	Милен Наков Директор на ЦСОП, гр. Плевен **Получено по ел. поща**	Изразява своята подкрепа на направените предложения. Държавните и общински центрове за специална образователна подкрепа като функции, дейности, структура и организация са нови образователни институции в системата на предучилищното и училищното образовани за подпомагане на обучението, възпитанието и социалното включване на децата и учениците със специални образователни потребности чрез дейности, изискващи финансиране по смисъла на чл. 283 от ЗПУО. Образователните центрове за специална образователна подкрепа осъществяват диагностична, рехабилитационна, корекционно-терапевтична и обучителна функции в областта на обучението и подкрепата за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности по чл. 38 от ЗПУО, насочени по чл. 195 от ЗПУО за обучение в изнесени паралелки и групи в център за специална образователна подкрепа в изпълнение на чл. 190 от ЗПУО. Задължителното обучение, терапевтичните и рехабилитационни дейности, заниманията за развитие на познавателната дейност и за формирането на уменията за учебен труд, и заниманията по интереси за развитие на личностните способности на децата и учениците със специални образователни потребности, обучаващи се в изнесени паралелки и групи, се осъществява в рамките на цял ден - за ученици от I до VII клас, и в рамките на цял ден или половин ден - за ученици след VII клас, съгласно	Не се приема.	Предложението не е свързано с подложените на обществено обсъждане разпоредби. То следва да бъде обсъдено в отделен законопроект, към който да бъдат приложение правилата за на глава втора и трета от Закона за нормативните актове.

		чл.191а от Наредбата за приобщаващото обучение от 27.10.2017 г. Центърът за специална образователна подкрепа не осигурява завършването на клас и етап за придобиването на степен на образованието, но може да извършва професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия по смисъла на чл. 26 от ЗПУО. Общинските и държавни центрове за специална образователна подкрепа са алтернатива и решение на образователната политика за приобщаване и подпомагане на равния достъп до качествено обучение и допълнителна подкрепа за личностно развитие на всяко дете и ученик с умствена изостаналост и множество увреждания. Работещите педагогически специалисти в центъра: учители-специални педагози, учители по професионална подготовка, учители за занимания по интереси, психолози, логопеди, рехабилитатори/кинезитерапевти, арттерапевти и социални педагози, предоставящи специална образователна подкрепа, са гарант за реализиране на приобщаващото образование в частта на обучението и подкрепата за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности. В тази връзка, обучаващите се деца и ученици със специални образователни потребности - с умствена изостаналост и множество увреждания, в изнесени паралелки и групи в център за специална образователна подкрепа, имат същите основни права и задължения каквито имат техните съученици от класа/паралелката в училището, в което са записани: обучение в рамките на цял ден или половин ден при желание на родителите (чл. 283 от ЗПУО), а педагогическите специалисти, работещи в център за специална образователна подкрепа, имат същите дейности и отговорности, както и класният ръководител и учител в детската градина или училището. В тази връзка правим предложения за изменения и допълнения на текстове на проекта на Закон за изменение		

		и допълнения на Закона за предучилищното и училищното образование - в чл.102 предлагаме нова ал. 5, а в чл. 283 - допълнения в ал. 2 и нова ал. 4, както следва: Чл. 102. (1) Организацията на учебния ден е полудневна и целодневна. Държавата създава условия за разширяване на възможностите за целодневна организация на учебния ден. (2) Училището организира целодневна организация на учебния ден за учениците от I до IV клас при желание на родителите, както и от V до VII клас при желание на родителите и съобразно възможностите на училището. (3) Организацията на учебния ден в спортните училища е целодневна. (4) Условията и редът за организиране и провеждане на полудневната и целодневната организация на учебния ден се определят с държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование. Нова ал. 5: „(5) Условията и редът за организиране и провеждане на обучението и дейностите за подкрепа за личностно развитие в изнесени паралелки и групи на деца и ученици от детските градини и училищата в центровете за специална образователна подкрепа, осъществявани в рамките на цял ден, половин ден или почасово, се определят в държавния образователен стандарт за приобщаващо образование.“ • Чл. 283. (В сила от 01.01.2017 г.; доп., бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) (1) Средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват: 1. ученически стипендии; 2. транспорт на деца и ученици; 3. закупуване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване и за училищната библиотека; 4. целодневна организация на учебния ден и хранене; 5. дейности, свързани с общата подкрепа за личностно развитие;		

		6. дейности, свързани с допълнителната подкрепа за личностно развитие; 7. дейности, свързани с ученическия отдих и спорт; 8. реализиране на училищни програми за превенция на отпадането от училище и за намаляване броя на преждевременно напусналите; 9. подкрепа за ученици с изявени дарби; 10. други дейности, спомагащи за повишаване на обхвата и равния достъп до образование. (2) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) За децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина или училище, задължително се осигуряват средства от държавния бюджет за транспорт до най-близката детска градина или училище, което провежда обучение в съответната група или в съответния клас, и обратно. Средства от държавния бюджет за транспорт се предоставят и за ученици, които пътуват ежедневно до най-близкото училище в друго населено място, в което се обучават за придобиване на квалификация по професия, ако такова обучение не се провежда в населеното място, в което живее ученикът. Изменение на ал. 2 така: „(2) За децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина, училище или център за специална образователна подкрепа, задължително се осигуряват средства от държавния бюджет за транспорт до най-близката детска градина, училище или център за специална образователна подкрепа, което провежда обучение в съответната група или в съответния клас, и обратно. Средства от държавния бюджет за транспорт се предоставят и за ученици, които пътуват ежедневно до най-близкото училище или център за специална образователна подкрепа в друго населено място, в което се обучават за придобиване на квалификация по професия, ако такова обучение не се провежда в населеното място, в което живее ученикът.“ Нова ал. 4:		

		„(4) Средствата по ал. 1. т. 1. 2, 6. 7 и 10 се предоставят и на центровете за специална образователна подкрепа.“ Съответно останалите алинеи се променят, ал. 4 става ал. 5 и т.н.		
63.	Гражданско сдружение „Асоциация общество и ценности“ Гражданско сдружение „Асоциация за свобода в образованието“ Гражданско сдружение „Национална мрежа на родителите“ Гражданско сдружение „Общност за свободно образование“, гр. Пловдив Гражданска инициатива на родителите гр. Варна Гражданска инициатива на родителите, гр. Пазарджик Гражданска инициатива на родителите, гр. София Гражданска инициатива на родителите, гр. Чипровци Граждански форум за защита на децата и семейството Гражданско сдружение „Национална Асоциация Поход за Семейството“ Гражданско сдружение „Свободен човек“ Гражданска сдружение „Справедливост“ Гражданско сдружение „Нов живот“ Гражданско сдружение „Избор за живот“ Българска Християнска Медицинска Асоциация Гражданско сдружение	Изразяваме дълбоката си загриженост от игнориране гласа на гражданското общество, и най-вече родителите, с подновените опити за приемане на задължителната предучилищна подготовка от 4-годишна възраст. **Опитите за |карване на децата от най-ранна възраст в държавната образоватвл Система:** 1. Нарушават Конституцията на България, според която училищното, а не - предучилищното, обучение е задължително (чл. 53). 2. Нарушават редица водещи международни спогодби, според които семейството е водещо за начина на образоване на своите деца, като: ЕКПЧ Протокол 1, чл.2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл.14 и чл.26 ат.3), Международният пакт за гражданските и политически права чл.18 и Международният пакт за икономически, социални и културни права чл.13. 3. Нарушават правата на родителите. Държавата следва да закриля майчинството (чл.14), а не да го измества, чрез свои усилия и със задължителен характер. Отглеждането и възпитанието на детето е право на родителите (чл.47). Това прави напълно противоконституционно задължаването на родителите, които са намерили начин да осигурят подходща семейна среда и искат да се погрижат за развитието на детето в предучилищна възраст, да се откажат от това свое право в полза на дъжавата. Въвеждането на задължителна предучилищна подготовка задълбочава държавния монопол в образователната система, засилва зависимоста на държавата на частната инициатива в образованието, лишава от избор и допуска родителите до участие в образователния процес и недопустимото е, че въвежда принудителна институционализация на децата. 4. Нарушават правата и най-добрия интерес на децата. Изследвания в цял свят показват, че в тази ранна възраст децата имат нум по-скоро от индивидуална работа, много обич, подкрепа и лично вниманиие не	Приема се частично	Аргументите са изложени в т. 40 в тази справка, тъй като в това писмо са изложени същите аргументи.

	„Етика в медицината“ Правозащитна издателска група „Свобода за всеки“ Първи Дамски Клуб за развитие на община Смолян Фондация „Възстанови живот“, гр. Русе Фондация „Светлина на Балканите“ Разширен комитет за защита на индивида и семейството (СЕДИФ) Фондация „Съживление“ Фондация „Корнърстоун“ Фондация „Компас“ Фондация СЕД Фондация „Път към човека“ Кауза „Събуди се“ Фондация „Освободи“ Форум за съвременно образование Фондация „Мисия възстановяване“ Гражданско сдружение „Вяра и бъдеще“ Гражданско сдружение „Сърце за България“ Гражданско сдружение „Пълноценен живот“ Гражданско сдружение „Родители обединени за децата“ Гражданско сдружение „Вяра и просвета“ Гражданско сдружение „Институт за принципи на правото“ Християнреформистска партия Фондация „Актуални	институцио[illegible]изация. Още повече темпото, с което се развиват децата в тази възраст е строго индивидуално и не може да се поставят рамки и налагат стандги. Резултатите от предучилищната подготовка зависят не от нейната продължителност или начална възраст, а от подкрепящата селна среда. 5. Задължителното образование в европейските държави взключите преобладаващо от 6 години. Не съществува европейски докент, който изисква въвеждане на задължително предучилищно образовае за децата от 4 годишна възраст. В малкото страни, в които държавното образование, започва от по-ранна възраст - 5 год., то не е задължите.ио. В тези страни съществуват и концептуално алтернативни свободни училища и неучилищни форми на образование, между които родителите могат дд избират съобразно индивидуалното развитие и потребности на детето си. Резултатите на българските ученици, прекарали осем или повече години т системата на българското държавно образование, на международния тест PISA показват, че близо 40% от тях са функционално неграмотни и неспособни да мислят и анализират. Проблемите с неефективността, невключването на ученици и/или ранното им отпадане от образователната система няма как да бъдат разрешени, чрез принудителното разширяване на нейният обхват. Подобни действия биха отклонили нужните ресурси, за постигане на качествени реформи в началния и среден курс на образованието. Уважаеми Дами и Господа, Във връзка с гореизложеното най-учтиво настояваме: 1. Да не допускате въвеждането на задължителната предучилищна подготовка за децата на 4-годишна възраст. 2. За Вашето официално становище във връзка с повдигнатите в настоящото писмо аргументи, съобразено с действащото у нас законодателство и с международните актове, към които страната ни се е присъединила. 3. Да се организира и проведе широк обществен дебат по темата с адекватно медийно покритие и да се запознае българската общественост с различните мнения относно		

	младежи“ Фондация „България си струва“ Фондация „Адвокати за живот“ Фондация „ХИП България“ Училище ФРЕНЕ Фондация „Възможности за всеки“ Гражданско сдружение „Единение“ Фондация „Жулиевия дом“ Национална Асоциация Българско Черноморие Гражданско сдружение „Деца на природата“ Гражданско сдружение „Единение за семейството и децата“ Родителски кооператив „Цветна надежда“ Фондация „Ум, характер и личност“ Фондация „Бащинство“ **Получено чрез деловодната система на МОН**	негативите и позитивите от въвеждане на подобно законодателство. Като родители и граждани, представляващи различни организации и родителски движения, застъпвайки се за правата на десетки хиляди родители, избрали да останат и отгледат децата си в родината, се обявяваме срещу приемането на задължителното предучилищно обучение за 4- годишните деца и настояваме да се съобразите с нашите искания. В случай, че отнемете свободата на избор и правата ни на родители, свързани с начина на образоване на нашите деца, ще призовем всеки загрижен за развитието, образованието и бъдещето на родината гражданин да оттегли подкрепата си към Вас като управляващи на предстоящите избори и да предприеме активни граждански действия		
64.	МЕЛНИШКИ ЕПИСКОП **Получено по ел. поща**	Има изразено становище на Светия Синод на БПЦ - БП относно предвижданите изменения в Законопроект за предучилищното и училищното образование № 202-01-201 на 41 НС на Р. България.Това становище е одобрено от Светия синод на БПЦ- БП в пълен състав на 15.06.2012г.с решение по протокол №17. На 12.12.2012г. е направено и ИЗЯВЛЕНИЕ НА СВ. СИНОД - относно правата на родителите и принудителната институционализация на децата от най-ранна възраст. В него Светият Синод на БПЦ- БП категорично се е противопоставил на идеята на законодателя за твърде	Не се приема	Изпратеното становище на Светия Синод на БПЦ от 12.12.2012 г. не се отнася до въвеждането на задължителното предучилищно образование. Включването на деца в предучилищното образование не представлява включването им в учебен процес.

		ранното въвличане на децата в учебния процес. Тази идея е прокарана и в горецитирания законопроект, който предвижда принудителна институционализация на децата още от 4-годишна възраст. Тя е нормативно регламентирана с предвиденото изменение на чл.8 от закона, съгласно което се въвежда задължително предучилищно образование от 4 годишна възраст на детето. Потвърждава се вече изразеното становище на Светия синод от 2012 г., че с така предлаганото ново изменение на Закона за предучилищното и училищно образование противоконституционно родителите се лишават от правото им да осигуряват и да избират вида възпитание и образование на своите деца според своите философски, религиозни и педагогически убеждения (установено и в Европейската харта за правата на човека, Европейската конвенция за правата на човека, Всеобщата декларация за правата на човека и Международния пакт за политическите и граждански права		
65.	Тръст за социална алтернатива **Получено по ел. поща**	Бихме искали да представим на Вашето внимание становище на Фондация „Тръст за социална алтернатива“ относно предложените с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование мерки за подпомагане чрез средства от държавния бюджет на заплащането на таксите за ползване на детски градини. Като организация, посветена на каузата за намаляване на неравенствата в ранното детско развитие, образованието и достъпа до пазара на труда, сред най-уязвимите икономически общности, Фондация „Тръст за социална алтернатива“ (ТСА) подкрепя подпомагането чрез средства от държавния бюджет на заплащането на таксите за ползване на детски градини за нуждаещи се семейства като мярка за облекчаване на финансовите бариери пред достъпа до ранно образование. Детската градина в България все още остава твърде скъпа за много семейства с ниски доходи. По данни на Евростат за 2018 г. едно от всеки три деца в България живее в риск	Приема се по принцип	Конкретните предложения са насочени към последващите действия, след като законопроектът бъде приет. Министерството на образованието и науката ще вземме предвид предложенията при изработване на подзаконовите нормативни актове.

		от бедност и социално изключване. Вярваме, че чрез предоставянето на възможност за всяко дете, независимо от материалното положение на неговото семейство, да има достъп до качествена среда за ранно образование и грижа е най-добрата инвестиция в бъдещето на нашето общество. Фондация „Тръст за социална алтернатива“ със своите партньори винаги е подкрепяла универсалния достъп до ранно образование и премахването на таксите за посещаване на детска градина за всички деца. Подкрепяме предложението на Министерство на образованието и науката за премахване на таксите за най-нуждаещите се деца като прагматичен подход за премахване на бариерите пред участието в ранно образование за семействата, изправени пред най-сериозни икономически трудности. В резултат от активната работа на мрежа от 23 неправителствени организации в цялата страна, в рамките на проект „Готови за училище“ на ТСА, осъществен в 236 населени места в периода 2014-2015 г. и обхващащ 5,700 деца, разполагаме с висококачествени доказателства за наличието на финансови бариери пред повишаването на обхвата в ранно образование, както и за икономически най-ефективния подход за преодоляването им[7]. Проектът, който е първи по рода си в България и е съпроводен с независима оценка на въздействието, чрез рандомизирано контролирано проучване на Световната банка, доказва категорично, че предоставянето на безплатен достъп до детска градина намалява наполовина дела на незаписаните в детска градина деца от уязвими общности, и повишава посещаемостта с около 20%. Нещо повече, в контекста на възможните ефекти от икономическата среда в страната вследствие на пандемията от коронавирус, и очаквано понижаване доходите на част от населението, тъкмо в този момент обществената значимост на предложената мярка е особено висока.		

[7] Насърчаване на посещаемостта на детска градина от деца в неравностойно положение- Експериментални доказателства от България (Supporting disadvantaged children enter kindergarten: experimental evidence from Bulgaria). Вашингтон, Световна банка.

		Налице са м[illegible]жество научни изследвания за високите обществени ползи от участието на децата от общности с ниски доходи в качествени програми за ранно детско образование. Когато за неравнопоставеността между децата не се намери решение на ранен етап, с времето тя се превръща във все по-сложен проблем, като цената, която обществото трябва да плати, за да се коригира неравнопоставеността, значително се повишава с нарастване на възрастта на децата. В дългосрочен план инвестицията в достъп до ранно образование и подкрепа за развитието на потенциала на всяко дете е мярката с най-висока социално-икономическа възвращаемост[8]. Същевременно това е и възможност за България да подобри икономическите си показатели си, и да има водеща роля по отношение постигането на приобщаване и просперитет в рамките на държавите-членки на Европейския съюз. Фондация „Тръст за социална алтернатива“ заедно с мрежа от 23 неправителствени организации от 2017 година осъществява застъпничество за премахване на таксите за детска градина, както на национално и международно ниво, така и на местно ниво сред българските общини. Данните от собствено проучване на ТСА към началото на 2020 г. показват, че над 60 общини в страната са премахнали таксите за детски градини за всички деца в общината. Тази инициатива на органите на местното самоуправление у нас, въпреки намаляването на приходната част на техните бюджети, е ярко доказателство за ефективността на мярката и за ползите от нея за децата и техните семейства. В този смисъл, ТСА отчита важността на установяването на национална политика за подпомагане заплащането на таксите за ползване на детски градини чрез средства от държавния бюджет и считаме предложената мярка за стъпка в		

[8] Вж. напр. Heckman, James J. 2006. "Skill Formation and the Economics of Investing in Disadvantages Children." Science, 312(5782): 1900-1902; Schweinhart, L.J., Montie, J., Xiang, Z., Barnett, W.S., Belfield, C.R., Nores, M. (2005) "Lifetime Effects: The High/Scope Perry Preschool Study through Age 40." Campbell F., Conti, G., Heckman, J.J., Moon, S.H., Pinto, R., Pungello, E., Pan, Y. (March 2014) "Early Childhood Investments Substantially Boost Adult Health."

		правилната . ока. Фондация „Тръст за социална алтернатива“ отправя следните предложения по отношение на предложената мярка и последващото формулиране на конкретните елементи от приложението ѝ на подзаконово ниво: Необходимо е критериите за обхвата на мярката да бъдат дефинирани максимално ясно и да позволяват обхващане на всички деца, живеещи в бедност или в риск от бедност, с оглед утвърдените международни дефиниции за детската бедност и риск от бедност, които надхвърлят задоволяването на основните жизнени потребности на децата. В тази връзка е важно да продължи търсенето на адекватни мерки за гарантиране достъп на деца в отдалечени населени места без достъп до услугата в населеното място, или за децата на възраст, която затруднява организирането на транспорт до друго населено място. По отношение на възрастовия обхват, ТСА отстоява виждането, че е важно мярката изрично да гарантира възможности за подпомагане достъпа до ранно образование за всички семейства, попадащи в горната категория. Данните от проект „Готови за училище“ показват, че най-голям ефект от премахване на таксите е налице именно за деца на възраст 3-4 години. Тези резултати се потвърждават и от редица международни изследвания като PISA и PIRLS. Не на последно място, паралелно с прилагането на мярката, е важно да се подсигури консистентно и справедливо изчисляване на държавния принос. Вярваме, че могат да бъдат намерени и адекватни механизми за компенсиране на онези български общини, които вече са премахнали таксите за посещаване на детска градина с решение на Общинския съвет, отчитайки важността на тяхната инициативност за облекчаване на десетки семейства в покриване на разходите за ранно образование на техните деца, а и за натрупване на опит от приложението на сходни мерки. Считаме че е необходим продължаващ диалог по горепосочените елементи на националната политика с		

		експертите и широката общественост в процеса на разработването на подзаконовата нормативна уредба. Вярваме, че горепосочените предизвикателства могат да намерят адекватен отговор чрез мониторинг върху ефектите от предложената мярка в периода на първоначалното ѝ прилагане, анализ на ползите и разходите и търсене на ефективни решения в случай на възникващи предизвикателства. Надяваме се да можем да подкрепим Министерство на образованието и науката в процеса на мониторинг върху приложението и ефектите от мярката и да съдействаме с експертизата и наблюденията от дългогодишния си опит от теренни изследвания и инициативи, свързани с достъпа до ранно образование.		
66.	Дирекция „Организация и контрол“, МОН **Получено чрез деловодната система на МОН**	По повод публикувания за обществено обсъждане Проект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование и във връзка с обучението на учениците от разстояние в условията на извънредното положение на територията на страната от 13 март 2020 г., обявено с решение на Народното събрание предлагам да се регламентира законово възможността образователният процес да се осъществява от разстояние. Обучението от разстояние в електронна среда може успешно да се използва от училища при извънредни обстоятелства, тогава когато компетентен орган е разпоредил присъствените учебни часове за учениците в дневна, вечерна, задочна, индивидуална и комбинирана и дуална форма на обучение във всички училища в определен регион или в цялата страна или в отделно училище да не се провеждат. Начинът за реализиране на електронното обучение от разстояние следва да се избира от училището, като се отчитат възрастовите особености на учениците, интернет свързаността, наличните ресурси и техника и дигиталните умения на участниците в процеса. При липсва на възможност за осъществяване на обучението в електронна среда от разстояние, може да се	Приема се	Предложението е аргументирано със следните мотиви, които са целесъобразни: • възможността да се гарантира непрекъснатост и ритмичност на учебния процес; • усвояване на знания, умения и компетентности по отделните учени предмети без да се налага преструктуриране на учебния материал; • преодоляване на натовареността на учениците след връщането им присъствена форма; осигуряване на оптимална заетост на децата и учениците.

		използва [illegible] подходящ начин, за осигуряване на ефективност и непрекъснатост на процеса.		

Формуляр за частична предварителна оценка на въздействието* (Приложете към формуляра допълнителна информация/документи)	
Институция: Министерство на образованието и науката	**Нормативен акт:** Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (Обн., ДВ, бр. 79 от 2015 г., изм. и доп., бр. 98 от 2016 г., изм., бр. 105 от 2016 г., бр. 58 от 2017 г., изм. и доп., бр. 99 от 2017 г., изм., бр. 24 от 2018 г., изм. и доп., бр. 92 от 2018 г., изм., бр. 108 от.2018 г., бр. 24 от 2019 г., доп., бр. 42 от 2019 г.)
За включване в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за периода: 01.01.2020 г. – 30.06.2020 г.	Дата: 12.02.2020 г.
Контакт за въпроси: Евгения Костадинова, Директор на дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“	Телефон: 02 9217 746

1. Дефиниране на проблема

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които обосновават нормативната промяна.

Настоящата частична предварителна оценка на въздействието на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование (Законопроект) е извършена в подкрепа на усилията на Министерството на образованието и науката, насочени към:

- Увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование, улесняване достъпа до образование и успешно включване в системата на предучилищното образование на всяко дете от 4-годишна възраст до постъпването му в първи клас, включително чрез премахване на социално-икономическите бариери и подпомагане за преодоляване на неравенствата;
- Усъвършенстване на условията за ефективно управление на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и за устойчивост и предвидимост на дейността на училищните настоятелства в полза на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

Предлаганите промени в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) се обуславят от две групи причини:

I. **Първата група причини се отнася до необходимостта от увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до образование.**

В Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г. е заложена мярка 341 „Повишаване обхвата на 5- и 6-годишните деца в задължително предучилищно образование в подготвителните групи. Регламентиране на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст“. В тази връзка увеличаването на обхвата в предучилищното образование и повишаването на неговото качество е приоритетна политика на Министерството на образованието и науката с оглед огромната значимост на предучилищното образование за благоденствието на личността и на обществото.

Ранните години от живота са решаващи за по-нататъшното развитие както на интелекта, така и на социалната и емоционалната интелигентност на личността. Децата се учат по-интензивно и ефективно през ранните години, отколкото по всяко друго време в живота си. В тази връзка в индивидуален план предучилищното образование е изключително важно за създаване на мотивация за учене и за полагане на основите за учене през целия живот. То осигурява развиване на познавателни и социално-емоционални умения, както и на умения за общуване в различна от семейната среда, което е основополагащо за по-добри образователни резултати на децата в училище, а в перспектива - и за успешна личностна и професионална реализация.

В контекста на обществения интерес ролята на предучилищното образование е свързана с подобряване качеството на работната сила, с разкъсване кръга на неграмотността и на бедността и с повишаване благосъстоянието на българите.

Във връзка с осъществяване на горепосочената мярка от Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г., Законопроектът е изготвен в изпълнение на разпоредбата на § 20, ал. 2 от Заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 година, съгласно която „В срок до два месеца от обнародването на закона в „Държавен вестник“ Министерският съвет предприема необходимите действия, включително чрез упражняване на правото си на законодателна инициатива, за въвеждане на задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст, както и за подпомагане на заплащането от родителите на такси по чл. 298, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование“.

В резултат на системни проучвания на социално-икономическите характеристики на предучилищното образование и на тяхното отражение върху образователните резултати на децата в училищното образование, върху цялостното им личностно развитие и професионалната им реализация са направени изводи, по-значимите от които се отнасят до следното:

- Непосещаването на детска градина повишава риска от възникването у децата на затруднения в училище, които обикновено се проявяват още в началния етап на основното образование и могат да станат причина за отпадане от училище. Децата, които растат в среда на ниско образовани родители, а езикът, който говорят в семейството не е български, най-често отпадат поради отсъствия, проблеми с училището, семейни и други причини. В повечето случаи на входа на първи клас тези деца са натрупали значителни дефицити, които не могат да се компенсират от училищата, и в етапа на V – VI клас отпадат от системата на училищното образование. В тази връзка предучилищното образование е основополагащо средство за превенция на отпадането от училище.
- Налице е съществена връзка между продължителността, в която детето е било включено в предучилищното образование, от една страна, и образователните му резултати на по-късен етап в училищното образование, от друга. Колкото по-дълго време детето е посещавало предучилищно образование, толкова по-добри са

неговите образователни резултати в училище. Изводите от международното изследване PISA за държавите от ОИСР за 2015 година показват, че резултатите на децата, които са включени в образование в ранна детска възраст в продължение на най-малко две години, са средно по-добри от резултатите на останалите ученици на 15-годишна възраст – независимо от социално-икономическия статус на ученика[1]. В международното изследване на уменията по четене PIRLS 2016 на учениците от 4. клас се посочва, че в България постиженията на деца, посещавали детска градина 3 или повече години, са със 75 точки по-високи от тези, които не са посещавали[2]. Децата от уязвими общности, за които българският език не е майчин, участват в предучилищно образование по-малко време, отколкото техните връстници, които не са от такива общности и това на по-късен етап в трудоспособна възраст обуславя по-ниското ниво на познавателните и на социално-емоционалните им умения.

- Образователният статус и социално-икономическото положение на родителите са фактор за обхвата в образование и за образователните резултати на децата и на учениците в България. Децата от уязвими общности се сблъскват с пречки, свързани с предаването на ниските образователни резултати между поколенията: родителите с по-ниско образование имат по-ниски доходи, което засяга образованието на техните деца. В допълнение една от причините за по-лоша трудова реализация на представителите на уязвими общности е, че те може да възприемат икономическата възвръщаемост от образованието като по-ниска, което е допълнителна пречка за тях да инвестират в образование[3].

- Провеждането на последователна държавна политика за увеличаването на разходите за предучилищно образование и за ранно детско развитие допринася за преодоляване на предизвикателствата от социално-икономическо естество в предучилищното образование. Налице е висока възвръщаемост на ранните инвестиции и интервенции в етапа на ранното детство и относително по-ниска възвръщаемост на компенсаторните мерки в по-късните етапи на живота. Децата в неравностойно положение имат по-голяма полза от участие в образование в ранна детска възраст, а

---

[1] Starting Strong 2017 – Key OECD Indicators on Early Childhood Education and Care, Доклад на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие

[2] Грамотността при четене в началния етап на образование. Национален доклад за България, ЦОПУО, 2019, достъпен на: http://copuo.bg/upload/docs/2019-02/PIRLS_Report_Final_Online.pdf

[3] Проучване на Световната банка „Значение на уменията за трудовата реализация в България: отношението между познавателните и социално-емоционалните умения и реализацията на пазара на труда – януари 2016 г., достъпно на: http://osi.bg/downloads/File/2016/Skills0for0wor0abor0market0outcomes_BG.pdf

дейностите за предучилищно образование и грижи в ранна детска възраст, насочени към тях, ще имат най-висока възвръщаемост.

- Публичните разходи за ранно детско развитие и образование са важна гаранция за справедливост. Без достатъчно публични разходи съществува риск, че достъпът до предучилищно образование ще бъде ограничен само за заможните семейства и че качеството на образователния процес и на грижите в ранна детска възраст за децата от семейства с различен социално-икономически статус ще се различава значително.
- В Закона за предучилищното и училищното образование в България е регламентирано, че предучилищното образование е задължително от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 5-годишна възраст на детето (чл. 8., ал. 1 на ЗПУО). Създадени са условия за осигуряване на равен достъп до образование на всички деца и в тази връзка в последните три години приоритетно се провеждат политики за увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и за повишаване на неговото качество. България има една от най-широкодостъпните системи на предучилищно образование с над 138-годишна история. Българското предучилищно образование е уникално с това, че съчетава грижата в отглеждането на децата с обучение, възпитание и социализация, съобразени с възрастовите особености на децата и осъществявани чрез игра. Въпреки целенасочените усилия, участието на децата в предучилищното образование в България е недостатъчно, което възпрепятства ранната социализация и придобиването на познавателни и социално-емоционални умения[4]. От 2014 г. насам в България процентът на участие за деца в периода от 4-годишна възраст до постъпване в първи клас намалява. Данните за дела на обхванатите в предучилищното образование деца на възраст от 4 г. до постъпване в първи клас за 2018 г. показват равнище на записване от 82,4 %, (при средна стойност за ЕС от 95,4 %). Освен това са налице различия в стойностите на груповия нетен коефициент на записване в предучилищното образование деца от 3- до 6-годишна възраст между районите от ниво 2 (от 74.9% в Югоизточен район до 82,5% в Югозападен район)[5], както и между областите. Във връзка с това, че децата, които не са обхванати в предучилищното образование като цяло формират основния дял на отпадащите и преждевременно напускащите училище следва да се отбележи, че стойността на дела

[4] Източник: НСИ и Евростат
[5] Източник: НСИ

на преждевременно напусналите училище през 2018 г. е 12,7%. Посочената стойност надвишава националната цел на България по стратегията „Европа 2020“ от 11 % и средната стойност за ЕС от 10,6 %.[6]

С оглед гореизложеното, по-широкото участие в предучилищно образование за децата в ранна възраст за България се отчита като предизвикателство, което трябва да бъде преодоляно. В тази връзка е налице необходимост да бъдат осъществени промени в Закона за предучилищното и училищното образование, както следва:

1. Да бъде регламентирано задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст. Следва да се отбележи, че задължителното предучилищно образование не означава, че децата ще станат ученици на 4 години. Образователният процес в предучилищното образование, включително за 4-годишните деца, се основава на играта и на други дейности със занимателен характер. В детската градина детето общува с връстници и с възрастни в процес на педагогическо взаимодействие. Създават се условия децата да развиват комуникативни и социални умения чрез дискретната помощ на учителя, при отчитане на възрастовите особености на децата и на техните интереси. За всяка възрастова група в детската градина, включително за 4-годишните деца, учителите насочват своите усилия към постигането на определени очаквани резултати, които са съобразени с детското развитие. В тази връзка отбелязваме, че ключово за детето в предучилищната възраст е практическото овладяване на българския език като основно средство за общуване. Основен за игрите на 4-годишното дете се явява стремежът за съвместна дейност с другите (възрастни и връстници). В тази връзка е важно този сензитивен период да се използва за овладяване на българския език и за развитие на социалните и комуникативни умения на децата, което в голяма степен е определящо за успешната им интеграция в обществото. В условията на детската градина децата се запознават с изкуството и спорта, имат възможност да експериментират, да творят; работи се по посока на формиране на хигиенни навици, на нагласи за здравословен начин на живот и др.
2. Във връзка с регламентиране на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст и с цел да бъдат предложени решения при съблюдаване на най-добрия интерес на детето, да се предвидят следните възможности:
   - Задължителното предучилищно образование освен от детските градини, да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това, при

[6] Данните са на Евростат

условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, а за децата на 4-годишна възраст - само когато в населеното място няма детска градина.

- Двегодишен срок за въвеждане на задължителното предучилищно образование от 4-годишна възраст (до началото на учебната 2022/2023 г.) с цел общините да осигурят места в детските градини и необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование на децата на 4-годишна възраст в съответствие с изискванията на ЗПУО и подзаконовите актове по прилагането му.

Чрез въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст ще се подобрят условията за ранна социализация на децата и за формирането на познавателни и социално-емоционални умения, които са необходими на децата както в училище, така и през целия им живот.

3. Да се регламентира подпомагане от държавата заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите, които без помощта на другиго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си, като се предвиди условията и редът за подпомагане на заплащането и за разпределение на средствата от държавния бюджет в тази връзка да се определят с акт на Министерски съвет. Необходимостта е с оглед преодоляване на социално-икономическите пречки, които оказват негативно влияние относно включването на децата в предучилищното образование.

В стратегическа перспектива децата, които в момента са в предучилищна и училищна възраст, ще бъдат на пазара на труда за период от 40-50 години. В тази връзка запазването на тенденциите, свързани с положителното икономическо развитие на България и с повишаването на благосъстоянието на българските граждани в голяма степен зависи от това, дали в България ще има достатъчно и добре подготвени специалисти и дали понастоящем успешно се включват в образователната система всички деца, включително тези от уязвимите групи.

Чрез въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст България ще синхронизира практиката си с повечето от държавите от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и в Европа.

В държавите от ОИСР, за които има данни, повече от 90% от 4-годишните деца са записани в предучилищно или училищно образование, а 70% от 3-годишните деца за записани в предучилищно образование.

Във Франция, Белгия, Испания, Израел и Норвегия включването в предучилищно образование на 3-годишна възраст е широко разпространено (най-малко 95% от тригодишните са записани в предучилищни програми в тези страни). Във Франция предучилищното образование е задължително от 3-годишна възраст и приблизително всички деца от 3 до 6 години (97%-100% - в зависимост от департамента) посещават детска градина.

В Италия, Словения и Германия участието в предучилищно образование е почти повсеместно при децата от четири до шестгодишна възраст.

В Нидерландия децата тръгват на училище от деня, в който навършват 4 години. Децата на възраст 4-6 години се обучават в общи паралелки. Обучението е изцяло под формата на игра и др.

II. Втората група причини е свързана с необходимостта да бъдат усъвършенствани условията за ефективно управление на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и за устойчивост и предвидимост на дейността на училищните настоятелства в полза на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

Приемането на ЗПУО създаде предпоставки за децентрализация и самоуправление в образованието. При изграждането на модела на административна децентрализация и на автономия на училищните политики се акцентира върху възможността за включване на всички групи участници в образователния процес в предучилищното и училищното образование: органи на управление в образованието, директори, учители, служители, родители, представители на местни общности и неправителствени организации, както и на училищните настоятелства. Важен момент е и въвеждането на финансовата децентрализация с цел подобряване на управлението на публичните финанси, включително имуществото. Провеждането на политики за децентрализация в двете й форми (административна и финансова) дава възможност за вземане на самостоятелни решения, за пряк контрол върху образователния процес и върху разходването на публичните средства. С оглед изложеното при прилагането по посочените политики се наблюдават следните негативни практики:

1. Във връзка с управление на имуществото е налице липса на ясно разписан регламент относно това, чия собственост стават придобитите безвъзмездно от държавните и общинските училища, детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие недвижими имоти и движими вещи, както имотите и вещите, собствеността върху които им е възстановена, след закриване на държавна и общинска детска градина или училище, на център за подкрепа за личностно развитие. В резултат на това се създават условия за риск от некоректни практики по отношение на посочените имоти и вещи. В тази връзка е идентифицирана необходимост в ЗПУО да бъде включена изрична разпоредба, съгласно която те преминават в собственост на училището, детската градина или центърът за подкрепа на личностно развитие, определени за приемник на имуществото.
2. Основното изискване на ЗПУО е настоятелствата да осъществяват обществено-полезна дейност и да подпомагат дейността на образователната институция. В практиката обаче съществуват множество случаи, при които те не изпълняват тази своя цел. Това често се изразява в използване в тяхна полза на приходите от имотите, които управляват, включително от земеделски земи, дарявани в миналото на училището от родолюбиви хора. В резултат на това настоятелствата трупат печалби, въпреки че са създадени в обществена полза, поради което се налага необходимостта от създаване на разпоредба, от която изрично и недвусмислено да става ясно, че основната тяхна цел е подпомагане, подкрепа и съдействие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие и съдействие за развитието им. В тази връзка е идентифицирана необходимост в Закона за предучилищното и училищното образование да се извършат промени, като се въведат изрични регламенти относно следното:
   - Основна цел на настоятелствата е подпомагане, подкрепа и съдействие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие и съдействие за тяхното развитие; настоятелствата могат да разходват приходите от имуществото си, включително приходите от земеделски земи, само за дейности, насочени към постигане на основната си цел.
   - Въвеждане на ефективен контрол върху дейността на училищните настоятелства чрез министъра на образованието и науката и упълномощени от него длъжностни лица, както и регионалните управления на образованието, включително правото им да извършват проверки върху дейността на настоятелствата

- Имуществото на настоятелството, останало след удовлетворението на кредиторите при ликвидация, да се предоставя на образователната институция, към която е създадено, а при преобразуване и закриване на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие да се предоставя на образователната институция – правоприемник.

Чрез въвеждане на посочените разпоредби ще се създадат още по-благоприятни условия за управлението на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование, както и за дейността на училищните настоятелства при спазване на принципите за автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация, прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование.

1.2.Опишете какви са проблемите в прилагането на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново законодателство. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

I. По отношение увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до предучилищно образование:

1. Приемането на Законопроекта се налага поради необходимостта да се осигурят условия за постигане на по-високо ниво на участието на децата в предучилищното образование. Предоставянето на висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст е от полза за всички деца и особено за децата от уязвимите групи. По-ранното обхващане на децата в предучилищна възраст е ключово за тяхното развитие, като повечето време прекарано в детската градина допринася за по-успешното справяне впоследствие в училище. В ЗПУО липсва регламент за задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст при съблюдаване на най-добрия интерес на детето; за условията за неговото провеждане и за двегодишен срок с цел даване възможност на общините да осигурят необходимите условия за провеждането му. Това възпрепятства ефективното провеждане на държавната политика за увеличаването на обхвата в предучилищното образование и повишаването на неговото качество.

2. Приемането на Законопроекта е и във връзка с необходимостта да се осигурят условия за успешно включване в системата на предучилищното образование на всяко дете от 4-годишна възраст до постъпването му в училище, включително чрез премахване на социално-икономическите бариери и подпомагане за преодоляване на неравенствата. Неравностойното социално-икономическо положение все още е ключов фактор за ниското равнище на умения и ниските образователни резултати в контекста на значителни несъответствия между търсените и предлаганите умения, както и техният недостиг. Децата в неравностойно положение трябва да се възползват максимално от възможностите за участие в образование в ранна детска възраст. В ЗПУО липсват регламенти за подпомагане от държавата заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите, които без помощта на другиго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си. Това е пречка за ефективното осъществяване на държавната политика, насочена към улесняване на достъпа до образование чрез премахване на социално-икономическите бариери.

II. По отношение на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и дейността на училищните настоятелства:

1. Приемането на Законопроекта е обусловено от необходимостта да бъдат създадени още по-благоприятни нормативни условия за управлението на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование. Към настоящият момент проблем в тази връзка създава липсата на изрична разпоредба в ЗПУО, че придобитите безвъзмездно от държавните и общинските училища, детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие недвижими имоти и движими вещи, както имотите и вещите, собствеността върху които им е възстановена, след закриване на държавна и общинска детска градина или училище, на център за подкрепа за личностно развитие преминават в собственост на училището, детската градина или центърът за подкрепа на личностно развитие, определени за приемник на имуществото. Проблемът може да бъде разрешен, като ЗПУО се промени чрез добавяне на посочената разпоредба и така се допринесе за по-прецизно и коректно управление на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование, премахвайки условията за некоректни практики в това отношение.
2. Приемането на Законопроекта е свързано и с необходимостта от усъвършенстване на условията за функционирането на училищните настоятелства. Към момента наличните

разпоредби в ЗПУО относно настоятелствата не съдействат в пълна степен за това. За преодоляване на нелоялни практики, произтичащи от това е необходимо ЗПУО да се промени, като се въведат изрични разпоредби относно основаната цел на дейността на настоятелствата, насочена към подпомагане, подкрепа и съдействие на образователните институции и съдействие за тяхното развитие и относно тона, че настоятелствата могат да разходват приходите от имуществото си, включително приходите от земеделски земи, само за дейности, насочени към постигане на основната си цел, както и регламентирането на ефективен контрол върху дейността на настоятелствата и правата на органите, които го осъществяват.

Видно от гореизложеното, посочените проблеми са неразрешими в рамките на съществуващото законодателство и с оглед тяхното преодоляване е необходимо приемане на Законопроекта.

Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

До този момент не са извършени последващи оценки на Законопроекта.

2. Цели

Посочете целите, които си поставя нормативната промяна, по конкретен и измерим начин и график, ако е приложимо, за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

I. По отношение увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до предучилищно образование:

Основната цел на Законопроекта е успешно включване в системата на предучилищното образование на всяко дете от 4-годишна възраст до постъпването му в първи клас, като се осигурят условия за качествени грижи, за ранна социализация и за придобиване на познавателни и социално-емоционални умения.

Посредством приемането и действието на Законопроекта ще се постигнат специфични цели, свързани с:

- Увеличаване на обхвата в предучилищното образование и улесняване достъпа до образование чрез премахне на социално-икономическите бариери, включително чрез

възстановяване на дължими от родителите такси за посещение на детска градина в бюджетите на общините за сметка на средства от държавния бюджет;

- Предотвратяване натрупването на дефицити и подпомагане за повишаване грамотността и придобиването на умения и нагласи за учене през целия живот;
- Насърчаване приобщаването и предотвратяване на социалното изключване, а впоследствие и отпадането от училище на деца от уязвимите групи, като им се осигури подкрепа за преодоляване на обучителните затруднения.

Целите на Законопроекта са в синхрон с приоритетите, заложени в действащата национална стратегическа рамка на предучилищното и училищното образование до 2020 г., с Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 година, както и с визията и целите от приоритет „Образование и умения“ на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030, одобрени с Решение № 33 на Министерския съвет от 20.01.2020 г.

Целите на Законопроекта са в съответствие и с европейските образователни приоритети. Значимостта и решаващата роля на образованието и грижите в ранна детска възраст за цялостното развитие и благополучието на всяко дете се отчита както в Препоръка на Съвета на ЕС за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст (2019/C 189/02), в препоръката на Съвета относно ключовите умения за учене през целия живот (2018/0008 (NLE), така и в Заключенията на Съвета относно училищното развитие и върховите постижения в областта на преподаването (2017/C 421/03) и др.

Предвижданите промени в ЗПУО във връзка с въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст са в унисон и с една от целите за устойчиво развитие (4.2) на Организацията на обединените нации, според която до 2030 г. всички момичета и момчета трябва да имат достъп до качествени възможности за развитие и грижи в ранна детска възраст и предучилищно образование.

II. **По отношение на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и дейността на училищните настоятелства целите на Законопроекта се отнасят до:**

- Въвеждане на ефективен контрол върху дейността на училищните настоятелства чрез министъра на образованието и науката и упълномощени от него длъжностни лица, както и регионалните управления на образованието;
- Въвеждане на изискване имуществото на настоятелството, останало след удовлетворението на кредиторите при ликвидация, да се предоставя на образователната институция към която е създадено, а при преобразуване и закриване на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие да се предоставя на образователната институция – правоприемник.

С оглед гореизложеното целите на Законопроекта са в синхрон и с целите на модела на финансиране в предучилищно и училищното образование, свързани с ефективното управление на ресурсите, създаване на работещи механизми за управление на качеството и осигуряване на равен достъп до образование. Механизмът на финансиране е един от основните компоненти на образователната система, а концептуалното изискване на Закона за предучилищното и училищното образование за управление на образователната система е прилагането на системен и интегриран подход, осигуряващ взаимната свързаност и съгласуваност на основните й компоненти. В тази връзка с приемането на Законопроекта се подобряват условията за цялостно функциониране на системата на предучилищното и училищното образование.

3. **Идентифициране на заинтересованите страни**

Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

I. Във връзка с увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до предучилищно образование Законопроектът ще окаже въздействие върху следните заинтересовани страни:

Пряка заинтересована страна са децата от 4-годишна възраст до постъпването им в първи клас, както и техните семейства.

По данни на НСИ броят на децата, които към 31.12.2018 г. са навършили 2 и 1 години е, както следва:

- на навършени 2 години – 65440 (към 31.12. 2020 г. се очаква това да е приблизителният брой на децата на навършени 4 г.);
- на навършена 1 година – 64353 деца (към 31.12.2021 г. се очаква това да е приблизителният брой на децата на навършени 4 г.).

Законопроектът ще окаже въздействие върху детските градини като институции, в които се осъществява предучилищно образование. По данни на НСИ през учебната 2018/2019 година в страната функционират 1733 общински и държавни самостоятелни детски градини с директор, В тях са записани 218 800 деца. В тази връзка ще бъде оказано въздействие върху педагогическите специалисти в детските градини. По данни на НСИ към 01.12.2018 г. броят на педагогическите специалисти, заети в детските градини, е 19 800. Детските учители са 18 500 или 93.7% от педагогическия персонал в предучилищното образование.

Приемането и прилагането на Законопроекта е свързано с поемане на преки ангажименти от страна на държавните и местните органи и структури, които ще бъдат пряко ангажирани в процеса на изпълнението на мярката. В тази връзка пряко ангажирани са всички общини в Република България, както и Министерството на образованието и науката, регионалните управления по образованието и др.

II. **Във връзка с имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и дейността на училищните настоятелства**
Законопроектът ще окаже въздействие върху всички институции от системата на предучилищното и училищното образование, включително върху тези, в които има училищни настоятелства. По данни на Центъра за информационно осигуряване на образованието към 01.12.2019 година броят на посочените институции, в които са създадени настоятелства е общо 2801.

В прилагането на предвидените промени в тази връзка ще бъдат ангажирани Министерството на образованието и науката и регионалните управления на образованието.

4. Варианти на действие

Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително варианта "без действие"

Налице са следните варианти на регулативна намеса:

I. Във връзка с увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до предучилищно образование:

1. **Вариант 0**. Нулевият вариант означава да не се предприемат никакви действия. Ако се приложи Бариантът „Без действие“ няма да се изпълни разпоредбата на § 20, ал. 2 от Заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 година, а също така няма да се осъществи мярка 341, предвидена в Програмата за управление на правителството на Република България за периода от 2017 до 2021 година. В тази връзка ще продължат да са налице нормативни пречки за повишаването на дела на децата, обхванати в предучилищно образование, включително и на 4-годишните деца и за улесняване на достъпа до образование. Това от своя страна ще продължи да възпрепятства подобряването на условията за ранна социализация на децата от 4-годишна възраст до постъпването им в първи клас и за формирането у тях на познавателни и социално-емоционални умения, които са им необходими както в училище, така и през целия им живот.

2. **Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса чрез промени в ЗПУО** Приемането и действието на Законопроекта ще допринесат за създаването на благоприятни условия за обхващането и включването на децата и учениците в системата на предучилищното образование. С оглед на това основните моменти в Законопроекта са свързани със следното:

2.1. Предвижда се предучилищното образование да е задължително от учебната година, която е с начало в годината на навършване на 4-годишна възраст на детето – по-конкретно, в чл. 8, ал. 1 думите „5-годишна възраст“ се заменят с „4-годишна възраст. В тази връзка:

- Предложените промени са съобразени и с развитието на детето в тази възраст. В периода на четвъртата година от живота му се подобряват функциите на преднамерената, непреднамерената и работната памет. Съобразно тях четиригодишното дете се превръща в изразител на собствено съзнание, воля и целенасоченост, тъй като може да запамети случилото се през деня и да планира последващите си действия. Появилата се способност за автономия (самостоятелност, независимост) го стимулира за търсене и откриване на логически връзки и отношения в социалното пространство. Тези негови инициативи са свързани с усилена речева активност и непрестанното задаване на въпроси. Множество от въпросите на

четиригодишното дете подчертават интересът му към изясняване причините и правилата на поведението на възрастните и отношенията между тях.

При четиригодишното дете се наблюдава силна мотивация за участие в ситуации, които актуализират съдържателно емоциите от последните няколко часа и които, повторени неколкократно през деня насърчават прилагане на знанието в сходни ситуации, което означава проактивна промяна на мисленето и поведението. Затова през четвъртата година от живота е подходящо децата да се включват в ситуации, които им доставят силни преживявания и които повтарят съдържателно информацията за изучаваните обекти.

Въвеждането на задължителното предучилищно образование за 4-годишните деца ще бъде от изключителна полза и с оглед възможностите за предоставяне (при необходимост) на подкрепа за личностно развитие за всяко дете, включително за децата, за които българският език не е майчин, децата от социално слаби семейства, децата със специални образователни потребности и с хронични заболявания, както и на децата с изявени дарби.

Посещаването на детска градина е ключово не само за езиковото, когнитивното, емоционалното, социалното развитие на детето, но и защото наред с обучението, възпитанието и социализацията се осигурява и ежедневно отглеждане и качествени грижи, топла и здравословна храна и контролирани хигиенни условия. В същото време това дава възможност на родителите да са активни на пазара на труда.

2.2.Във връзка с изчерпателното регламентиране на условията, при които се осъществява задължителното предучилищното образование се предлага се изменение в чл. 56, както следва: Чл. 56. (1) Предучилищното образование се осъществява от детските градини. 2) Задължителното предучилищно образование, освен от детските градини, може да се осъществява и от училищата, които могат да осигурят условия за това, при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищното образование и на държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, а за децата на 4-годишна възраст - само когато в населеното място няма детска градина.

2.3.С цел премахване на социално-икономическите пречки за достъп до предучилищно образование и за успешно социално включване на децата от 4-годишна възраст до постъпването им в първи клас, в чл. 283 се правят изменения и допълнения, включително се създават ал. 9 и 10, в които се предвиждат следните регламенти: „(9)

Държавата подпомага заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите, които без помощта на другиго не могат да задоволяват основни жизнени потребности на децата си. Средствата от държавния бюджет за подпомагане на заплащането на дължими от родителите такси за ползване на детски градини се предоставят на общините – за общинските детски градини, или на съответния първостепенен разпоредител с бюджет – за държавните детски градини. С размера на предоставените от държавния бюджет средства се компенсират приходите от дължимите от родителите такси за ползване на детски градини в общинския, съответно в бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет. (10) Условията и редът за подпомагане на заплащането и за разпределение на средствата по ал. 9 се определят с акт на Министерски съвет.“

Във връзка с гореизложеното отбелязваме, че по правило, като елемент на социална политика за защита на обществения интерес, определените от общините такси за посещение на детска градина са по-ниски от размера на извършваните разходи по предоставянето на услугата. Таксите в детските градини и към момента се отнасят единствено за храната на децата, като размерът на таксите е по-нисък от размера на разходите за храната (в целодневните групи в детските градини на децата се осигурява здравословно хранене четири пъти на ден). Освен това част от разходите за храна на децата в задължителна предучилищна възраст се поемат от държавния бюджет чрез норматив за подпомагане на храненето. Различните общини са определили различни размери на таксите за посещение на детски градини, различни начини на изчисляване на размера на дължимата сума, както и различни преференциални условия за определени категории лица по отношение на заплащането им. Доколкото може да се говори за финансова тежест на заплащаните такси, то тя съществува по отношение на лица с ниски доходи и безработни, чиито деца в детската градина ще имат здравословна храна, по-добри здравни грижи и ще получат личностна подкрепа.

През 2020 г. съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 година правителството ще предприеме действия за подпомагане на изплащането на таксите за посещение на детски градини именно за тези групи лица (съгласно чл. 101 от ЗДБРБ за 2020 г. Министерският съвет по реда на чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси осигурява средства в размер до 10 млн. лв. за 2020 г. за финансиране на разширяването на достъпа и обхващането в задължителното предучилищно образование на децата, навършили

4-годишна възраст, както и за подпомагане на заплащането от родителите на такси по чл. 298, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование). Според предварителните разчети около 6 млн. лв. от тези средства ще могат да се използват за подпомагане на родителите чрез пълно или частично освобождаване от задължението им за заплащането на такси за посещение на детски градини за периода от началото на учебната 2020/2021 година до края на календарната 2020 година. С тези средства ще бъдат компенсирани бюджетите на общините за непостъпилите приходи от такси за посещение на детски градини.

В тази връзка България ще затвърди позицията си на държава, която има една от най-широкодостъпните системи на предучилищно образование.

2.4.Предвижда се разпоредба, съгласно която в срок до началото на учебната 2022/2023 г. общините създават необходимите условия за осъществяване на задължителното предучилищно образование в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му. В тази връзка съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 година Министерският съвет приема програма за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища за периода 2020 – 2022 г., с индикативен бюджет за 2020 г. до 70 млн. лв.

В по-дългосрочна стратегическа перспектива е от огромна значимост изграждането на детски градини да продължи устойчиво, което да доведе до намаляване на средния брой на децата в групите в детските градини. През учебната 2018/2019 година, по данни на НСИ средният брой деца в една детска градина за страната е 119, като за градовете е значително по-голям - 154, а за селата - 62. Една група се формира средно от 24 деца, съответно 25 в градовете и 20 в селата.

Инвестициите в образователни инфраструктура в предучилищното образование се предвижда да бъдат подкрепени и от инвестиции за подобряване на образователната среда в детските градини (включително относно организацията на работата, подобряването на материалната база и др.). Действащата нормативна уредба създава условия за провеждане на национални и общински политики, както и на политики на институциите от системата на предучилищното образование, насочени към подобряване на образователната среда. Те имат за цел усъвършенстване на условията в детската градина, в които се обучават, възпитават и социализират децата, включително

осигуряване на здравословна и безопасна среда за игри, спорт и на достъп до съвременни технологии. В допълнение следва да се отбележи, че в системата на предучилищното образование за учебната 2019/2020 г. са включени 49 232 деца на 4 години. След въвеждането на задължително предучилищно образование от 4-годишна възраст от началото на 2020/2021 г. институциите, осъществяващи предучилищно образование следва да получават средства по стандарт за деца в задължителна предучилищна възраст, които са по-високи от стандарта за деца от 2 до 4 години. Допълнително финансиране следва да получат и по норматив за подпомагане на храненето за деца от подготвителните групи.

3. **Вариант 2 - предприемане на нерегулаторни мерки.** Не са налице алтернативни възможности на регулаторната намеса, чрез които да се постигне увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до предучилищно образование за децата, навършили 4-годишна възраст. Възможна разновидност в тази връзка е подходът на саморегулиране от страна на общините, но той не е приложим, тъй като общините имат свободата да прилагат образователни политики, които са в синхрон с държавната политика и в нейна подкрепа.

Поради това вариант 2 в конкретния случай не е възможен за прилагане и е необходимо да се отхвърли.

Във връзка с изложеното Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса, следва да се приеме като необходим и възможен.

4. **Във връзка с имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и дейността на училищните настоятелства:**
   1. **Вариант 0 – непредприемане на регулаторна намеса.** В случай, че се предприеме регулаторна намеса чрез промени в ЗПУО, предвидени в тази връзка, ще продължат да са налице рискове от прилагане на некоректни практики по отношение на имотите и движимите вещи на институциите от системата на предучилищното и училищното образование, както и по отношение дейността на училищни настоятелства. Това ще се отрази негативно на развитието на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.
   2. **Вариант 2 – предприемане на регулаторна намеса чрез промени в ЗПУО**

      2.1.В чл. 304 се предвижда разпоредба, съгласно която при закриване на държавно или общинско училище, детска градина или център за подкрепа на личностно

развитие придобитите безвъзмездно от държавните и общинските училища, детски градини и центрове за подкрепа за личностно развитие недвижими имоти и движими вещи, както имотите и вещите, собствеността върху които им е възстановена преминават в собственост на училището, детската градина или центърът за подкрепа на личностно развитие, определени за приемник на имуществото по чл. 322, ал.1, т. 4. С този изричен регламент се създава яснота относно собствеността на посочените имоти и вещи и се намаляват до минимум рисковете от прилагане на некоректни действия в това отношение.

2.2.В чл. 309 се създава се нова ал. 1: „(1) Основна цел на настоятелствата е подпомагане, подкрепа и съдействие на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие и съдействие за тяхното развитите.“, а досегашният текст става ал. 2. В тази връзка се постига изрично и недвусмислено регламентиране на целта на настоятелствата.

2.3. Чрез създаването на нов чл. 309а, който гласи: „Настоятелствата могат да разходват приходите от имуществото си, включително приходите от земеделски земи, само за дейности, насочени към постигане на основната си цел по чл. 309, ал. 1 и в полза на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие“ се предвижда да се внесе яснота относно целите на използването на приходите на училищните настоятелства. Така се създават условия да се прекратят практиките, в които настоятелствата използват в тяхна полза приходите от имотите, които управляват, включително от земеделски земи.

2.4.С цел въвеждане на ефективен контрол върху дейността на училищните настоятелства **се** предлага да се създаде нов чл. 309б, в който се съдържа разпоредба, че министърът на образованието и науката и упълномощени от него длъжностни лица, както и регионалните управления на образованието осъществяват контрол върху настоятелствата за спазване на разпоредбите на този закон. В тази връзка се предлага да се регламентират и правата им при извършване на проверки върху дейността на настоятелствата.

2.5. Предвижда се създаване на нов л. 309в, чрез който се въвежда изискването имуществото на настоятелството, останало след удовлетворението на кредиторите при ликвидация, да се предоставя на образователната институция, към която е създадено, а при преобразуване и закриване на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие да се предоставя на

образователната институция – правоприемник. По този начин се възпрепятства осъществяването на действия от страна на настоятелствата, които не допринасят за развитието на институциите от системата на предучилищното и училищното образование.

3. **Вариант 2** - предприемане на нерегулаторни мерки. Не са налице алтернативни възможности на регулаторната намеса, чрез които да се постигне усъвършенстване на условията за ефективно управление на имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование. Не са идентифицирани и алтернативни възможности на регулаторната намеса, чрез които да се създадат условия за устойчивост и предвидимост на дейността на училищните настоятелства в полза на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие.

Поради гореизложеното вариант 2 – прилагане на нерегулативни възможности, в конкретния случай не е възможен за прилагане и е необходимо да се отхвърли.

Във връзка с изложеното Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса, следва да се приеме като необходим и възможен.

5. Негативни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи (негативни въздействия) за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи (негативни въздействия) се очаква да бъдат второстепенни и кои да са значителни.

Идентифицирани са следните потенциални негативни въздействия на Законопроекта върху заинтересованите страни спрямо различните варианти на действие:

I. Във връзка с увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до предучилищно образование

При Вариант 0 - не се предприемат никакви действия. Прилагането на нулев сценарий, при който няма да се приеме Законопроекта ще доведе до негативни последици за децата на 4-годишна възраст, чийто достъп до качествено образование ще бъде затруднен. Най-

значителните негативни въздействия ще бъдат свързани с липсата на достатъчно благоприятни условия за тяхното отглеждане чрез качествена грижа (безопасна среда, контролирани хигиенни условия, здравословно хранене), за ранната им социализация, за създаване на познавателни и социално-емоционални умения, включително овладяване на българския език и общуване в среда, различна от семейната. Семействата от уязвими групи ще бъдат възпрепятствани да осигурят посещението на детето си в детска градина поради социално-икономически причини. Родителите, които имат желание да се реализират на пазара на труда и да повишават благосъстоянието на семействата си, ще бъдат възпрепятствани в тази връзка поради липса на места.

Ще са налице и затруднения пред институциите в предучилищното и училищното образование, пред общините, регионалните управления и пред Министерството на образованието и науката при прилагане на политиките в областта на обхващането и успешното включване на децата в предучилищното образование.

Прилагането на нулев сценарий ще окаже негативно въздействие по отношение на постигане на стратегическите цели за предучилищното и училищното образование, свързани с повишаване обхвата на децата и учениците и с намаляване дела на отпадналите от училище и на преждевременно напусналите училище. То ще се отрази в отрицателен аспект и в дългосрочна перспектива, тъй като ще бъде затруднена личностната и професионалната реализация на децата и учениците в България като цяло. Това ще създава неблагоприятен контекст относно прекъсването кръга на бедността и на неграмотността и относно повишаването благосъстоянието на българите.

При Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса. При проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически, социален и екологичен план при предприемане на регулаторна намеса (приемане на Законопроекта).

При вариант 2 - предприемане на нерегулаторни мерки. Прилагането на нерегулаторни механизми обуславя риск от объркване относно правната уредба за задължителното предучилищно образование и от нелоялни практики, което ще има отрицателни последици в социален и икономически аспект.

II. Във връзка с имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и дейността на училищните настоятелства:

При Вариант 0 – непредприемане на регулаторна намеса се очакват негативни отражения относно заинтересованите страни, както следва:

- Институциите от системата на предучилищното и училищното образование ще функционират в условията на непрецизирана правна уредба за финансирането им, в конкретика относно управление на имуществото им.
- По отношение на развитието на детската градина, училището или центъра за подкрепа за личностно развитие, в които има училищните настоятелства. При посочения вариант настоятелствата ще осъществяват дейността си на основата на непрецизирана правна уредба.
- Отрицателен ефект ще има и по отношение на Министерството на образованието и науката и регионалните управления на образованието, за които няма да има осигурени нормативни условия за осъществяване на ефективен контрол по отношение на дейността на настоятелствата.

При Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса, не се предвиждат отрицателни въздействия по отношение на заинтересованите страни.

При Вариант 2 - предприемане на нерегулаторни мерки са налице рискове, свързани с нелоялни практики, което ще има отрицателни последици по отношение на всички заинтересовани страни.

6. Положителни въздействия

Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Идентифицирани са следните потенциални позитивни въздействия на Законопроекта върху заинтересованите страни спрямо различните варианти на действие:

I. Във връзка с увеличаване на обхвата на децата в предучилищното образование и улесняване достъпа до предучилищно образование:

При Вариант 0 - не се предприемат никакви действия. В резултат на проучванията и анализите в процеса на изготвяне на настоящата частична предварителна оценка на

въздействието не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически и социален план при непредприемане на регулаторна намеса.

При Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса. При прилагането на посочения вариант – приемане на Законопроекта ще има положителни последици за децата на 4-годишна възраст, чийто достъп до качествено образование ще улеснен. Най-важните положителни ефекти ще бъдат по отношение на създаването на по-благоприятни условия за тяхното отглеждане чрез качествена грижа (безопасна среда, контролирани хигиенни условия, здравословно хранене), за ранната им социализация, за създаване на познавателни и социално-емоционални умения, включително овладяване на българския език и общуване в среда, различна от семейната. Пред семействата от уязвими групи ще бъдат премахнати пречките от социално-икономически характер за осигуряване посещението на децата им в детска градина. Родителите, които имат желание да се реализират на пазара на труда и да повишават благосъстоянието на семействата си, ще имат възможност за това поради наличие на места в детските градини за техните деца.

Институциите в предучилищното и училищното образование, общините, регионалните управления и Министерството на образованието и науката ще осъществяват по-ефективно политиките в областта на обхващането и успешното включване на децата в предучилищното образование.

Устойчивото и последователно прилагане на посочените политики ще има трайни положителни последици във връзка с постигане на стигане на стратегическите цели за предучилищното и училищното образование, както и в по-широк план за прекъсването кръга на бедността и на неграмотността и относно повишаването благосъстоянието на българите.

При Вариант 2 - предприемане на нерегулаторни мерки не са идентифицирани очаквани негативни ефекти в икономически и социален план при непредприемане на регулаторна намеса.

II. Във връзка с имуществото на институциите от системата на предучилищното и училищното образование и дейността на училищните настоятелства

При Вариант 0 – непредприемане на регулаторна намеса се очакват положителни въздействия върху заинтересованите страни.

При Вариант 1 – предприемане на регулаторна намеса са идентифицирани положителни въздействия върху развитието на детската градина, училището или центъра за подкрепа за

личностно развитие, в които има училищните настоятелства. При посочения вариант настоятелствата ще осъществяват дейността си на основата на прецизирана правна уредба с ясни разпоредби. Положителен ефект ще има и по отношение на Министерството на образованието и науката и регионалните управления на образованието, които ще осъществяват ефективен контрол по отношение на дейността на настоятелствата при осигурени за това нормативни условия.

При Вариант 2 - предприемане на нерегулаторни мерки се очакват положителни въздействия върху заинтересованите страни.

7. Потенциални рискове

Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове.

Не са идентифицирани рискове от приемане на Законопроекта, включително възникване на съдебни спорове.

8.1. Административната тежест за физическите и юридическите лица:

0 Ще се повиши

0 Ще се намали

0 Няма ефект

Законопроектът няма да има ефект върху административната тежест за физическите и юридическите лица.

8.2. Създават ли се нови регулаторни режими? Засягат ли се съществуващи режими и услуги?

Не се създават нови регулаторни режими и не засягат съществуващи режими и услуги.

9. Създават ли се нови регистри?

Със Законопроекта не се създават нови регистри.

10. Как въздейства актът върху микро-, малките и средните предприятия (МСП)?

Законопроектът няма ефект върху малките и средни предприятия.

11. Проектът на нормативен акт изисква ли цялостна оценка на въздействието?

0 Да

0 Не

Проектът на Законопроекта не изисква цялостна оценка на въздействието.

12. Обществени консултации

Обобщете най-важните въпроси за консултации в случай на извършване на цялостна оценка на въздействието или за обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

Обществените консултации се провеждат в съответствие с чл. 26 от Закона за нормативните актове.

В допълнение следва да се отбележи, че предвид значимостта на промените, предлагани в Законопроекта, в процеса на неговото изготвяне са осъществени задълбочени консултации с широк кръг заинтересовани страни, включително компетентните институции, неправителствени организации с утвърдени практики в предучилищното образование, учители, директори, други педагогически специалисти, практикуващи в институциите в предучилищното и училищното образование и други.

13. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Моля посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 8.1 и 8.2, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

Приемането на Законопроекта не произтича от правото на Европейския съюз.

14. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за изработването на нормативния акт:

Име и длъжност: Евгения Костадинова, директор на дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“

Дата:

Подпис:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 409

от 19 юни 2020 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

М И Н И С Т Е Р С К И Я Т С Ъ В Е Т

Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Министърът на образованието и науката да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Красимир Божанов

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:
/Апостол Михов/

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

№ 02.01-46
19 юни 2020 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 002-01-22
Дата 19 / 06 2020

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-жа ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

1649

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КАРАЯНЧЕВА,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение №409 на Министерския съвет от 2020 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 050-01-132 / 23.06. **2020 г.**

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 77, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование, № 002-01-22, внесен от Министерски съвет на 19.06.2020 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по образованието и науката

Комисии:

- Комисия по въпросите на децата, младежта и спорта
- Комисия по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление
- Комисия по бюджет и финанси

ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЕМИЛ ХРИСТОВ